

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI**

**ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI
UYGULAYAN ÖZEL OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
KURUMLARINDA ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN VE
ÖĞRETMENLERİN “İLK YILLAR PROGRAMI”NA
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESENGÜL SEZER

**ANKARA
EYLÜL, 2020**

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**EĞİTİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE TEFTİŞİ PROGRAMI**

**ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI
UYGULAYAN ÖZEL OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
KURUMLARINDA ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN VE
ÖĞRETMENLERİN “İLK YILLAR PROGRAMI”NA
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESENGÜL SEZER

DANIŞMAN: PROF. DR. YASEMİN KARAMAN KEPENEKÇİ

**ANKARA
EYLÜL, 2020**

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Esengül SEZER

ÖZET

ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI UYGULAYAN ÖZEL OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN VE ÖĞRETMENLERİN “İLK YILLAR PROGRAMI”NA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

SEZER, Esengül

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ

Eylül 2020, xii + 136 sayfa

Çalışma, Türkiye’de okul öncesi dönemine yönelik uluslararası programlardan biri olan Uluslararası Bakalorya (UB) “İlk Yıllar Programı”nı uygulayan özel okullarda çalışan okul öncesi yöneticilerinin ve öğretmenlerinin söz konusu programın okulun eğitim ve öğretim sürecine uyarlanması ve okulda uygulanmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen bu araştırmada veriler, bu programı uygulayan Ankara’daki tüm özel okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmen ve yöneticilerden elde edilmiştir. Bu kapsamda Ankara ilinde bu programı uygulayan beş okul öncesi eğitim kurumunda çalışan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan toplam 23 öğretmen ve beş yönetici ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Katılımcıların görüşlerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından bir görüşme formu hazırlanmış, içerik analizi yöntemiyle toplanan veriler değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların söz konusu programın okulun eğitim ve öğretim sürecine uyarlanmasına ve okulda uygulanmasına ilişkin fikir ayrılıkları olduğu saptanmıştır. Aynı okulda farklı uygulamaların ve anlayışların olduğu tespit edilmiştir. Bu programın okulun eğitim ve öğretim sürecine uyarlanmasında en çok değerlendirme kısmında zorlanıldığı ortaya çıkmıştır. Bu programın uygulanmasının çocukların özellikle sosyal-duygusal ve bilişsel gelişim alanlarına faydası olduğu hemen hemen tüm katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Öğretmenler ve yöneticiler bu programın uygulanmasındaki yararları artırmaya ve yaşanan güçlükleri aşmaya ilişkin eğitim planlamaları, program tanıtımları ve dokümantasyon sistemi gibi önerilerde bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Uluslararası Eğitim, Uluslararası Bakalorya Programı, İlk Yıllar Programı, Okul öncesi eğitimi, Yönetici, Öğretmen

ABSTRACT

THE OPINIONS OF THE ADMINISTRATORS AND TEACHERS REGARDING PRIMARY YEARS PROGRAMME WORKING IN THE INTERNATIONAL BACCALAUREATE PRIVATE PRESCHOOLS

SEZER, Esengül

Master Degree, Department of Education Administration and Supervision

Supervisor: Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ

September 2020, xii + 136 pages

This study is conducted to identify the opinions of the administrators and teachers working in the private preschools applying Primary Years Programme, which is one of the International Baccalaureate programmes, regarding the adaptation of the programme to the teaching and learning process and applying it in schools. The data has been gathered through a qualitative approach with all administrators and teachers working in the IB preschools in Ankara. Face to face interviews has been made with the five IB preschools in Ankara and totally 23 voluntary teachers and five administrators working in these schools. With the purpose of determining the opinions of the participants, an interview form has been created, the collected data has been examined through content analysis as well.

According to the study results, it was determined that there are disagreements between the participants regarding the adaptation of the programme to the teaching and learning process and applying it in the school. It was detected that there are different implementations and understandings among the participants working in the same school. It was revealed that the most challenging part was the assessment in the adaptation of the programme to the school's teaching and learning process. It was stated by almost all of the participants that implementation of this programme is beneficial especially for the social-emotional and cognitive development of children. Teachers and administrators have suggested about increasing the benefits of implementation of the programme and overcoming the difficulties like planning workshops, program presentations and documentation systems.

Keywords: International education, International Baccalaureate Programme, Primary Years Programme, Pre-school education, Administrator, Teacher.

ÖNSÖZ

Mesleğime karar verip alanla ilgili araştırma yapmaya başladığımda okul öncesi eğitiminin ne kadar önemli olduğunu fark ettim. İyi bir okul öncesi eğitiminin etkilerinin hayat boyu sürdüğü bilgisi neredeyse tüm kaynaklarda karşıma çıktı. Ancak uygulamada birçok sorun ve güçlüklerin olduğunu, dikkat edilmediği ve gereken özenin gösterilmediği takdirde debu etkilerin olumsuz olarak hayat boyu sürdüğünü öğretmenlik yaparken deneyimleme fırsatı buldum. O yüzden okul öncesi döneminde eğitimin titizlikle ele alınması gerektiğine inanmaktayım.

Çocukların hayatları boyunca edinecekleri beceri ve tutumları sorgulayarak, deneyimleyerek öğrenme fırsatı sunulması gerektiğini gözlemledim. Bu nedenle bu çalışmamda öğrencilerin sorgulayarak öğrenmelerini hedefleyen, ülkemizde de bazı okullarda uygulanan Uluslararası Bakalorya programını tanıtmak, okul öncesi dönemindeki uygulamalarını ve eğitim paydaşlarının program hakkındaki görüşlerini değerlendirmeyi amaçladım. Umarım bu tez okul öncesi alanında sorgulamanın önemini ortaya çıkarmaya ve öğrencilerin daha fazla sorgulamaları için yeterli fırsat ve koşulların yaratılmasına küçük de olsa bir fayda sağlar. Buna ek olarak ülkemizde okul öncesi eğitiminin ihtiyaçlarını karşılamak ve ulusal hedeflere ulaşmak hedefiyle uygulanan farklı eğitim programlarının, verilen önerilerle daha da etkili bir şekilde ulusal müfredatımızla uyartılmasına yardımcı olur.

Tezimle ilgili olarak başta bu tezin ortaya çıkışında yönlendirme ve desteklerinin çok katkısını gördüğüm, beni her zaman çalışmaya ve daha iyisini yapmaya teşvik eden ve ilgisini, anlayışını hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Yasemin KARAMAN KEPENEKÇİ'ye minnettar olduğumu belirtmek ister ve teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Süreçte bu kadar anlayışlı ve özverili olmasaydı, yakından takip edip bu kadar destek vermeseydi bu tez ortaya çıkamazdı.

Esengül SEZER

Aileme, danışmanıma ve arkadaşlarıma...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR	xii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
Problem	1
Amaç	9
Önem	10
Sınırlılıklar	10
Tanımlar	10
BÖLÜM II.....	12
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	12
Okul Öncesi Eğitim Programları.....	12
Maria Montessori.....	12
Waldorf.....	13
Reggio Emilia	14
High Scope	15
Bank Street	16
MEB Okul Öncesi Eğitimi Programı.....	17
Uluslararası Bakalorya Örgütü (IBO)	21
Uluslararası Bakalorya Öğrenci Profili	23
Uluslararası Bakalorya Programları	24
İlk Yıllar Programı (The IB Primary Years Programme-PYP).	25
Orta Yıllar Programı (The IB Middle Years Programme-MYP).....	27
Diploma Programı (The IB Diploma Programme - DP).....	29
BÖLÜM III.....	34
YÖNTEM	34
Araştırmanın Modeli	34
Çalışma Grubu	34
Verilerin Toplanması	37

Verilerin Analizi.....	39
BÖLÜM IV	41
BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
Katılımcılara Göre İlk Yıllar Programı'nın Anlamı.....	41
Katılımcıların Öğretmenlerin İlk Yıllar Programı ile İlgili Hazırlık Sürecinden Geçme Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	46
Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Konular/İçerik” Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri.....	51
Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Öğretim Yöntemleri” Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri.....	61
Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Ders Araç ve Gereçleri” Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri.....	67
Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Değerlendirme” Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanması İlişkin Görüşleri	71
Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Çocuklar İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri.....	76
Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Aileler İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri.....	86
Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Öğretmenler İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri.....	94
Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Okul Yönetimi İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri.....	101
Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanması Sürecindeki Yararlarını Artırmaya ve Güçlüklerini Aşmaya İlişkin Önerileri	107
BÖLÜM V	113
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	113
Sonuçlar.....	113
Öneriler	114
KAYNAKLAR.....	117
EKLER	127
EK 1. Veri Toplama Aracı.....	128
EK 2. YÖNETİCİ/ÖĞRETMEN BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU	130
EK 3. Etik Kurul Onayı	131
EK 4. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni	132
BENZERLİK BİLDİRİMİ	135
ÖZGEÇMİŞ.....	136

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı	35
Tablo 2. Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Anlamına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı	41
Tablo 3. Katılımcıların Öğretmenlerin İlk Yıllar Programı ile İlgili Hazırlık Sürecinden Geçmelerine İlişkin Görüşleri	46
Tablo 4. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) Eğitim ve Öğretim Sürecinin Konular/İçerik Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri	52
Tablo 5. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) Eğitim ve Öğretim Sürecinin Öğretim Yöntemleri Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri	62
Tablo 6. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) Eğitim ve Öğretim Sürecinin Ders Araç ve Gereçleri Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri	67
Tablo 7. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) Eğitim ve Öğretim Sürecinin Değerlendirme Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri	72
Tablo 8. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Çocuklara Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşlerinin Sıklık Dağılımı	76
Tablo 9. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Çocuklar İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri	82
Tablo 10. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Aileler İçin Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşleri	86
Tablo 11. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Aileler İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri	90
Tablo 12. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Öğretmenler İçin Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşleri	94
Tablo 13. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Öğretmenler İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri	98
Tablo 14. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Okul Yönetimi İçin Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşleri	101
Tablo 15. Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Okul Yönetimi İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklere (Sıkıntılara) İlişkin Görüşleri	104
Tablo 16. Katılımcıların İlk Yıllar Programının Uygulanmasındaki Yararları Artırmaya ve Yaşanan Güçlükleri (Sıkıntıları) Aşmaya İlişkin Görüşlerinin Sıklığı	107

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1 IB Programları.....	24
Şekil 2. İlk Yıllar Programı	25
Şekil 3. Orta Yıllar Programı	27
Şekil 4. Diploma Programı	31
Şekil 5. Kariyer Odaklı Program.....	33
Şekil 6. Stratejik Plan, Çalışanlar ve Çevre İlişkisi.....	48
Şekil 7. Örnek Disiplinlerüstü Tema Planlama Çalışması	55
Şekil 8. Özne Olma	56
Şekil 9. Araştırma-Sorgulama Programında Bir Ünite Örneği	58

KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

IB/UB: Uluslararası Bakalorya

IBİYP: Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı

IBMYP: Uluslararası Bakalorya Orta Yıllar Programı

IBDP: Uluslararası Bakalorya Diploma Programı

IBCP: Uluslararası Bakalorya Kariyer Odaklı Programı

IBO: Uluslararası Bakalorya Örgütü

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırmada geçen kavramların tanımları verilmiştir.

Problem

Eğitim, bireylere hayat boyu hizmet sunan ve deneyim kazandıran bir süreç olup toplumların sosyal, kültürel, ekonomik ve politik gelişmelerini doğrudan etkilemektedir. Eğitimin çağdaş gelişmeler doğrultusunda toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde düzenlenmesi gerekir; çünkü toplumdaki insan kaynaklarının çağdaş bilimin ve teknolojinin, toplumun ve çalışma yaşamının gereklerine uygun niteliklerde yetiştirilmesi ancak nitelikli bir eğitimle olanaklıdır (Gültekin ve Anagün, 2006).

Eğitimde geçirilecek yılların her biri ayrı bir öneme sahiptir ve bu yılların birbirini beslediği veya beslemesi gerektiği savunulmaktadır. Ancak okul öncesi dönem gelişim olarak çocukların öğrenmeye daha açık oldukları bir zaman dilimidir (MEGEP, 2016). Buna ek olarak bu dönemdeki çocukların sonraki öğrenmelerinin temelini oluşturacak bilgileri edinebildikleri de söylenebilir. Bu sebeple çocukların eğitim hayatlarında daha başarılı olabilmeleri, iyi bir okul öncesi eğitimi almalarına bağlıdır (Oktay, 1999).

Okul öncesi eğitim, doğumdan zorunlu eğitim yaşına kadar olan süreçte, çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak fiziksel, duygusal, dil, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerinin zengin çevre uyarıcıları ile desteklendiği, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, ebeveyn ve eğitimcilerinin etkin olduğu sistemli eğitim sürecidir (TEGM, 2013). Günümüzde okul öncesi eğitiminin önemi artık hemen hemen herkes tarafından kabul edilmektedir. Bu dönem, çocukta sadece birtakım davranışları değil; aynı zamanda çocukların gelişim özelliklerini ve içinde bulundukları eğitim sisteminin temel ilke ve prensiplerini de göz önüne almaktadır. Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında ve sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocukların daha hızlı ve daha başarılı bir gelişim gösterdikleri ifade edilmektedir (MEGEP, 2016). Bu sebeple de okul öncesi dönemde kaliteli bir eğitim almanın önemi ortaya çıkmaktadır.

Her alandaki değişimler ve araştırmalarla birlikte eğitim alanında da değişimler yaşanmaktadır. Var olan sistemler, geleneksel okulların ve programların yeterli olmadığı görüşünü ortaya çıkarmıştır. Daha iyi bir eğitim için yeni yöntemler ve programlar planlanmış ve bu programların sayıları her geçen gün artmıştır. Sınırların giderek ortadan kalktığı, mesafelerin kısaldığı, toplumların birbirleri ile çok daha fazla iletişim halinde olduğu günümüz dünyasında, insanlar da küresel vatandaş olma konusunda ilerleme kaydetmişlerdir. Bu sayede daha iyi bir eğitim arayışı uluslararası nitelikte uygulanan eğitim programlarını ortaya çıkarmıştır (Akınoğlu,2005).

Eğitimde yeni kavramlar ve yeni odak noktaları ile yeni programlar ve uygulamalar geliştirilmiştir. International Baccalaureate/Uluslararası Bakalorya (IB/UB) da bu uygulamalara bir örnektir. Uluslararası Bakalorya Örgütü (IBO), İsviçre'nin Cenevre kentinde 1968'de ticari olmayan bir kurum olarak kurulmuştur. Lise ya da üniversite eğitimini anavatanından başka bir ülkede sürdüren öğrencilerin devam ettikleri eğitim programının ortak ve evrensel bir çerçeve dâhilinde yürütülmesi amacını taşır (IBO, 2015). IB misyonu, kültürlerarası anlayış ve saygı ile daha iyi ve daha huzurlu bir dünya oluşturulmasına yardımcı olacak araştıran, sorgulayan, bilgili ve duyarlı genç insanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. IB programları, dünya genelinden öğrencilerin, diğer insanların da farklılıklarıyla birlikte kendi doğrularına sahip olabileceklerini anlayan, etkin, sevecen ve yaşam boyu öğrenmeye inanan bireyler olmasını teşvik etmeyi hedeflemektedir (Academix, 2015).

IB eğitim programı 3 - 19 yaşları arasındaki öğrenciler için planlanmıştır. Öğrencileri çalışmalarında ve kişisel gelişimlerinde üstün başarıya ulaştırmaya hedeflemektedir. Şevk ve empati ile şekillenen yaşam boyu öğrenme arayışını geliştirmeyi amaçlamaktadır. IB programı, okulların zorluklara iyimserlik ve açık görüşlülük ile karşılık veren, öğrendiklerini gerçek dünyada uygulamaya hazır olan, kendi kimliğine güven duyan, etik kararlar veren, karakter sahibi ve çok yönlü öğrenciler yetiştirmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir. Özetle, güçlü bir vizyonu paylaşan, yüksek kaliteli uluslararası eğitim programları sunduğu söylenebilir (IBO, 2015). Öğrencilerin “araştıran-sorgulayan, bilgili, düşünen, iletişim kuran, ilkel, açık görüşlü, duyarlı, riski göze alan, dengeli ve dönüşümlü düşünen” öğrenme profillerini de edinmeleri amaçlanmaktadır. IB eğitimi (Uluslararası Bakalorya, 2010);

- Öğrenenlere odaklanır: IB'nin öğrenci merkezli programları, sağlıklı ilişkiler, etik sorumluluk ve kişisel meydan okumayı öne çıkarır.

- Öğretim ve öğrenime yönelik etkili yaklaşımlar geliştirir: Öğrencilerin hem akademik hem de kişisel başarı için ihtiyaç duydukları yaklaşımları ve becerileri geliştirmelerine yardımcı olur.

- Küresel bağlamlarda işe yarar: Dillere ve kültürlere yönelik anlayışı artırır ve tüm dünya için önemli olan fikirleri ve sorunları irdeler.

- Geniş bir içerik sunar: Geniş ve dengeli, kavramsal ve bağlantılı bir eğitim programı sunar.

Özetle bu programda öğrenciler düşünen, iletişim kuran, açık görüşlü, riski göze alan ve araştırma yapan, eleştirel düşünebilen, çevreye duyarlı ve sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişirler. Tüm bu özellikler akademik başarının ve entelektüel gelişimin çok ötesindedir ve içselleştirilmesi bir o kadar güç ama bir o kadar da önemlidir.

IB öğrencileri programdan uluslararası geçerliliği olan bir diploma ile mezun olurlar. Dünya çapında pek çok üniversite bu programın diplomasını giriş koşulu olarak kabul etmektedir. Bu sebeple bu program mezunları Avustralya, ABD, Kanada, İngiltere, Yeni Zelanda ve daha birçok Avrupa ülkelerindeki üniversitelere girmek için birçok ayrıcalık kazanmaktadırlar. Ayrıca Türkiye’de de birçok vakıf üniversitesi farklı oranlarda IB programından mezun olan öğrencilere burs olanakları sunmaktadır. Beykent Üniversitesi Bakalorya derecesi 40 ve üstü öğrencilere %100 burs verirken, Bilkent Üniversitesi diploma notu 30 ve üzerinde olan öğrencilere tam burs vermektedir. Aynı şekilde Doğuş, Işık, Bilgi, Koç, İstanbul Kültür, Okan, Sabancı ve Özyeğin gibi daha birçok üniversite de IB mezunu öğrencilere burs olanakları sunmaktadır (TED, 2017).

IB programının uluslararası bir program olması nedeniyle çocukların hangi ülkede doğduklarının, hangi dini benimsediklerinin veya hangi kültüre ait olduklarının önemi yoktur. Her çocuğun eğitime erişim ve eğitim alma hakkı olduğu savunulur. Öğrencilere tanınan bu hak onların kendilerini geliştirmelerine de olanak sağlamaktadır. IB’de benimsenen iyi birer dünya vatandaşı yetiştirme anlayışı çocuklara barış, değerbilirlik, hoşgörü, özgürlük, eşitlik ve dayanışma gibi kavramların öğretilmesini şart koyar. Bu da onların toplumda yer edinme, sağlıklı ilişkiler kurma ve topluma faydalı olma gibi konularda bilgi sahibi olarak bunları gerçekleştirmelerine yardımcı olur (IB, 2014).

IB’de her yaştan öğrencinin tüm gelişim alanlarına odaklanılır ve onların bedensel bütünlüklerine saygı duyulur. Öğrencilerin aktif, önemseyen, yaşam boyu öğrenen, kendilerine ve başkalarına saygı gösteren ve etraflarındaki dünyaya katılacak kapasiteye sahip olan birer birey olmaları desteklenir. Bunun için her bir öğrencinin yeterli kapasiteleri olduğuna inanılır. Diğer bir deyişle tüm çocukların başarıma kapasiteleri

olduğuna inanılır. Bu da onların her türlü bilgiye ulaşabilecekleri ve kendilerini geliştirebilecekleri inancını ifade eder (IBO, 2015).

IB uygulamalarında çocukların bilgiyi öğrenmelerinden ziyade bilgiye nasıl ulaşacaklarını öğrenmeleri amaçlanır. Bilgiye ulaşmayı hedefleyen, arzulayan ve öğrenme isteği ile dolu olacak şekilde öğrencilerin eğitim almaları hedeflenir. Bilgilerin hazır bir şekilde verilmesinden ise bilgiye ulaşmalarına önem vermektedir. Bu şekilde eğitim alan öğrenciler bilgileri istekle öğrenmekte ve süreçte edindikleri bilgileri kendileri ulaşmaktadır. Aynı durum çocukların hakları için de aynıdır. Tüm çocukların doğuştan sahip olduğu hakların neler olduğunu, hangi durumlarda bu haklarının tehlikeye düştüğünü ve başkalarının da aynı haklara sahip olduğunu bilmeleri muhtemeldir. Çocukların bu bilgiye ulaşırken aslında kendilerini nasıl koruyabileceklerini de keşfetmeleri amaçlanır (IB, 2010).

IB kapsamında eğitim-öğretim içerik ve sürecinin çocukların sorgulayacağı şekilde planlanması onların kendi istek ve merakları aracılığıyla bir şeyler öğrenmelerine yardımcı olur. Çocukların tartıştıkları konuları sorgulaması, düşünmesi ve araştırması onların aktif bir şekilde öğrenme eylemini gerçekleştirmelerini sağlar. Aynı zamanda onlara birer birey olarak ilgi ve ihtiyaçlarının göz ardı edilmediği ve saygı duyulup, önem verildiği mesajını verir. Bu şekilde öğrenme ve araştırma yeteneklerini geliştiren çocuklar kendilerine duyulan saygıyı fark etmiş olur (IBO, 2015).

IB belli yaş aralıklarındaki öğrenciler için birtakım programlar sunmaktadır. 3-12 yaşları arasındaki öğrenciler için de İlk Yıllar Programı (Primary Years Programme-PYP) uygulanmaktadır. İlk Yıllar Program'ının içeriği üç başlık altında incelenebilir. Bunlar; “çocukların nasıl öğrendiğini”, “eğitimcilerin nasıl öğrettiğini” ve “programın etkili değerlendirme uygulamalarını” açıklama şeklindedir (IBO, 2005). Bu programda öğrencilerin biricikliği büyük bir öneme sahiptir. Öğrencilerin ilgileri, ihtiyaçları, merakları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak bireyselleştirilmiş bir eğitim ortamı ve süreci sunulur. Bu açıdan bakıldığında İlk Yıllar Programı'nın her çocuğu, doğuştan sahip olduğu ilgi ve yeteneklerini göz önünde bulundurarak; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuştan veya başka durumdan kaynaklanan ayrımlar dâhil, hiçbir ayrım gözetilmeksizin programdan yararlanmalarını sağladığı söylenebilir (IBO, 2015).

Programda dil, matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler, sanat, kişisel, toplumsal eğitim ve beden eğitimi olarak altı tanımlanmış ders mevcuttur. Ek olarak tüm İlk Yıllar Programı öğrencileri yedi yaşından itibaren birden fazla dil öğrenme fırsatına sahiptir. İlk

Yıllar Programı'nın en önemli ve ayırt edici özelliği altı disiplinler üstü temaya sahip olmasıdır. Bu temalar, IB dünya okullarına yerel ve küresel sorunları eğitim programlarına entegre etme fırsatı sunmanın yanı sıra öğrencilerin dersler kapsamındaki öğrenmenin sınırlarını aşarak "dışarıya açılmalarına" imkân verir. Bu temalar ve açıklamaları aşağıda verilmiştir (IBO, 2005):

- Kim olduğumuz: Benliğin doğasına yönelik sorgulamalar; inançlar ve değerler; kişisel, fiziksel, zihinsel, sosyal ve ruhsal sağlık; aileler, arkadaşlar, toplumlar ve kültürler dâhil olmak üzere insan ilişkileri; haklar ve sorumluluklar; insan olmanın anlamı.
- Bulunduğumuz yer ve zaman: Mekân ve zaman içerisindeki yerimize yönelik sorgulamalar; kişisel geçmişler; evler ve yolculuklar; insanın icatları, keşifleri ve göçleri; yerel ve küresel açılardan bireylerin ve medeniyetlerin arasındaki ilişkiler ve bağlantılar.
- Kendimizi ifade etme yollarımız: Fikirleri, duyguları, doğayı, kültürü, inançları ve değerleri nasıl keşfedip ifade ettiğimize dair sorgulamalar; yaratıcılığımıza dair dönüşümlü düşünme, yaratıcılığımızı artırma ve keyfini sürme yollarımız; estetiği takdir ediyoruz,
- Dünyanın işleyişi: Doğal dünyaya ve yasalarına dair sorgulamalar, doğal dünya (fiziksel ve biyolojik) ve insan toplumları arasındaki etkileşim; insanların bilimsel ilkelere yönelik anlayışlarını kullanım şekilleri; bilimsel ve teknolojik gelişmelerin toplum ve çevre üzerindeki etkisi.
- Kendimizi düzenleme biçimimiz: İnsan yapımı sistemler ve toplumlar arasındaki bağlantılara dair sorgulamalar; kurumların yapısı ve işlevi; toplumsal karar alma; ekonomik faaliyetler ve bunların insan ile çevre üzerindeki etkisi.
- Gezegeni paylaşma: Sonlu kaynakları diğer insanlar ve canlılarla paylaşma mücadelesinde haklar ve sorumluluklara dair sorgulamalar; toplumlar ve toplumların içindeki ve aralarındaki ilişkiler; eşit fırsatlara erişim; barış ve ihtilaf çözümleri.

İlk Yıllar Programı bu beklentilerin sağlanması açısından kavramlar, bilgiler, beceriler, tutumlar ve davranışlar gibi beş temel öğeyi ön plana çıkarmaktadır. Öğretim programında da şekil, işlev, sebep-sonuç, değişim, bağlantı, bakış açısı, sorumluluk, dönüşümlü düşünce gibi sekiz kavram mevcuttur (Eyüpoğlu, 2009). Öğretmenler temaya uygun kavramı belirleyip, o tema süresince bu kavramın öğrenciler tarafından anlaşılıp kullanılmasını amaçlamaktadır. Bir eğitim-öğretim yılı boyunca okul öncesi dönemde dört, sonraki dönemlerde altı tema işlenmektedir. Bu disiplinler ötesi temalar öğretmenler

tarafından belirlenir ve sorgulama süreci bu temalar çerçevesinde şekillendirilir (Minik Okul, 2011).

IB Programları üzerinde bazı araştırmalar yapılmıştır Örneğin, Deakin Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmada okul öncesi döneminde İlk Yıllar Programı'nın uygulanmasının etkileri ele alınmıştır (Morrisey, Rouse, Doing, Chao ve Moss, 2014).

İlk Yıllar Programı'nda öğretmenlerin eğitime yönelik felsefeleri etkililik algıları ve beklentilerinin araştırıldığı bir çalışmada Amerika'daki İYP uygulayan okullar incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre İYP'nin, öğretmenlerin uluslararası eğitime bakış açılarını, felsefelerini ve yetkinliklerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür (Getchell, 2010). Buna ek olarak öğretmenlerin sorgulamaya dayalı öğretim uygulamalarına dair görüşlerinin incelendiği başka bir çalışmada da, öğretmenlerin de öğrenenler olarak öğrenme sürecine dâhil oldukları, çözüm odaklı bir yaklaşım içerisinde oldukları ve eğlenmeyi seven pozitif özelliklere sahip oldukları görülmüştür. Tüm bu özelliklerin öğretimi geleneksel yöntemlerden kurtarıp, sorgulamaya dayalı öğrenmeye dönüşmesini sağladığı sonucuna varılmıştır (Twigg, 2010). Okulların programı uygulamalarının karşılaştırıldığı bir çalışmada da Amerika'da üç İYP uygulayan okulun program uygulamaları incelenmiştir. Programdaki bileşenlerin tüm okullarda aynı şekilde ele alındığı görülürken, uygulama bazında birtakım farklılıkların bulunduğu görülmüştür. Programın bir müfredat olmaması, müfredat çerçevesi olarak ne yapılacağından ziyade nasıl yapılmasına odaklanmasından dolayı uygulamaların içeriklerinde bazı farklılıkların olduğu ortaya konmuştur (Kauffman, 2005). IB Programları üzerindeki akademik ilginin artışının, hem dünyada, hem de ülkemizde bu çalışmaların sayısını artıracığı düşünülmektedir.

Avustralya'da programa dâhil olan öğrencilerle olmayan öğrencilerin Uluslararası Okullar Değerlendirmesi'ndeki ve sosyal-duygusal refahlarına dair yapılan anketteki performanslarının karşılaştırıldığı bir çalışmada ciddi farklılıkların olduğu saptanmıştır. Edebiyat, Matematik, gibi derslerde programa dâhil olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Ayrıca bu öğrencilerin bu derslerde de PISA sonuçlarına göre başarılı oldukları saptanmıştır. Ayrıca çalışmada vurgulanan başka bir bulgu ise IB programlarının tamamamını uygulayan okullardaki öğrencilerin, bir ve/veya birden çok program uygulayan okullardaki öğrencilere göre daha iyi performans sergiledikleridir. Bu sebeple başarı için okulların programlarda süreklilik olması gerektiği önerilmiştir (Tan ve Biby, 2011). Bu alanda Türkiye'de yapılmış araştırmalar da mevcuttur. IB programından mezun olan öğrencilerin

Ortaöğretim Diploma Not ortalamaları ve ÖSS puan ortalamaları ile Ulusal Programdan mezun olan öğrencilerin Ortaöğretim Diploma Not ortalamaları ve ÖSS puan ortalamaları arasında bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. 132 IB Diploma Programından, 550 Ulusal Programdan olmak üzere araştırmaya toplamda 682 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda, IB Programının, diploma notu ve ÖSS puanları açısından öğrenci başarısının artmasında Ulusal Programa göre daha büyük bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca ortaöğretim başarısının, program türüne bağlı olmaksızın ÖSS başarısında önemli bir etken olduğu saptanmıştır (Gültekin, 2006).

Başka bir çalışmada da Demirer'in (2002) bu programda çalışan öğretmenlerin görüşlerini aldığı ve iş tatminlerini değerlendirdiği çalışması IB programları kapsamında yürütülen çalışmalara örnek olarak verilebilir. Ayrıca Büyükgenç (2014) de diploma programından mezun olan öğrencilerle, Pehlivan (2019) ise Ankara'da diploma programında öğrenim gören 12 öğrenci ve 3 öğretmen ile programla ilgili görüşlerini topladığı araştırma yapmışlardır. Araştırma bulguları en çok yurt dışında eğitim almak ve yabancı dillerini geliştirmek gibi nedenlerden dolayı bu programın tercih edildiğini ve öğretmenlerin uygulama konusunda yeterli donanımına sahip olmadıklarını düşündüklerini ortaya çıkarmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ilköğretim 2. sınıf öğretim programları ile Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programının (İYP) amaç, içerik, eğitim-öğretim süreci, ölçme-değerlendirme ve öğretmen rolü gibi etkenler göz önünde bulundurularak bu iki program arasındaki benzerlikler ve farklılıklar değerlendirilmiştir. Bu iki program arasındaki farkın ulusal müfredatın yerel olduğu, İYP'nin çok kültürlü ve uluslararası sorgulamaya dayalı bir program olduğu sonucuna varılmıştır (Vatansever, 2019). Aynı programı uygulayan Ankara'daki okullarla yapılan başka bir araştırmada da beden eğitimi ders verimliliği göz önünde bulundurulmuştur. Programın ders verimine, ders katılımına, gerekliliğine, öğretmenlerin memnuniyet durumuna ve yöneticilerin programın derse etkisine ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri incelenmiştir. Programın öğretmenler tarafından istenerek yapılmasının dersin verimliliğine ve öğrencilerin derse katılımına olumlu katkıda bulunduğu sonucuna varılmıştır. Ancak programı yeni uygulamaya başlayan okullarda çalışan öğretmenler için programın onlar için bir yük olduğu ve süreci yavaşlattığı sonucuna varılmıştır. Yöneticilerin ise öğrencilere aktif bir hayat yaşama ve spor yapma bilincinin programla aşılandığı ancak bunun programı içselleştiren öğretmenler tarafından verilebileceğini savundukları görülmüştür (Bulut ve Yoncalık, 2018).

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı'nın on ikinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının ve okumaya yönelik tutumlarının incelendiği bir araştırmada okumaktan alınan keyif, ne kadar iyi bir okur olduklarına dair görüşleri, okuma sıklıkları ve son bir yıl içerisinde okudukları kitap sayısında programa kayıtlı öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu programa katılmadan önce de çok kitap okuduklarını fakat şimdi daha nitelikli, eleştirel ve daha zevkle okuduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerle yapılan mülakatlarda da her ne kadar Uluslararası Bakalorya Diploma Programı'na okumayla ilgili olumlu tutuma sahip öğrenciler seçilse de program süresince yapılan tartışmalar ve analizler aracılığıyla öğrencilerin mezun olurken çok daha nitelikli birer okur oldukları sonucu ortaya çıkmıştır (Keleş, 2013).

İlk Yıllar Programı kapsamında, okullarda nasıl değerler, ahlak ve din eğitimi yapıldığının araştırıldığı bir çalışmada programın bu konularda okul içi ve dışı etkinliklerle desteklenip zenginleştirildiği, okul ortamının düzenlendiği, öğretmenlerin örnek oldukları ve öğrenmenin yaşayarak, deneyimleyerek gerçekleştiği sonuçlarına varılmıştır (Şanver, 2016). Aynı programın güçlü ve zayıf yönlerinin öğretmen görüşleri ile ortaya koymayı amaçlayan ve ulusal eğitim programlarının da yararlanmasını amaçlayan başka bir çalışma da mevcuttur. Çalışmada öğretmenlerin öğrencilerin sorgulama becerilerini geliştirdikleri, aktif öğrenen bireyler olmalarını desteklediği, çokkültürlüğe ve uluslararası fikirliliğe sahip bireyler olarak yetiştirdiği gibi güçlü yanlarını ifade ettikleri belirtilmiştir. Ancak mevcut ulusal müfredat ile programın bazı açılardan uyuşmayan yönlerinin olduğu ve bu sebeple zorluk yaşanabileceği ve planlamanın uzun sürdüğü gibi unsurların da programın zayıf yönleri olarak ifade edilmiştir. Sonuç olarak da ulusal müfredatta yapılacak düzenlemeler doğrultusunda programın olumlu etkilerinden yararlanılabileceği önerilmiştir (Güler ve Yaltırık, 2011). İlk Yıllar Programı'nı uygulayan okulların okul kültürleri ile etkili okul özelliklerini karşılaştıran çalışmada bu ikisi arasında olumlu bir ilişki olduğu ortaya konmuştur (Akdoğan, 2014).

İlgili literatür ve bu alanda yapılmış araştırmalarda elde edilen bulgular ışığında, İlk Yıllar Programının eğitim-öğretim ve ulusal müfredata olumlu etkilerde olduğu, verimi ve etkisini artırdığı söylenebilir. Ancak bazı çalışmalarda da belirtildiği gibi bu olumlu etkinin programı yeni uygulayan okullarda ve iyi kavrayamamış eğitimcilerde görünmediği sonucuna varılmıştır. Bu sebeple programdan faydalanmanın

ön koşulunun, programı iyi anlamak, kavramak ve sonrasında uygulamak olduğu söylenebilir.

Yukarıda da görüldüğü üzere IB Programları üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmış olmasına rağmen IB kapsamındaki okul öncesi programları (İlk Yıllar Programı) bugüne kadar herhangi bir araştırmanın konusu olmamıştır. Bu programı uygulayan okul öncesi eğitim kurumlarının nasıl bir eğitim-öğretim süreci deneyimledikleri ve uygulamada ne gibi güçlükler yaşadıkları incelenmemiştir. Bu programın Türkiye’de okul öncesi düzeyinde uygulanması konusundaki soru işaretlerine cevap aranmamıştır. Bu araştırmanın problemi, Türkiye’de İlk Yıllar Programını uygulayan okullarda çalışan öğretmenlerin ve yöneticilerin bu programın uyarlanmasına ve uygulanmasına ilişkin görüşlerinin neler olduğudur.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, IB programı kapsamında okul öncesi döneme yönelik “İlk Yıllar Programı”nı uygulayan Ankara’daki özel okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin ve öğretmenlerin söz konusu programın okullarının eğitim ve öğretim sürecine uyarlanmasına ve okullarında uygulanmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Ankara’da İlk Yıllar Programı’nı uygulayan özel okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin ve öğretmenlerin;

1. Okullarının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretim sürecinin,

- a) Konular/içerik,
- b) Öğretim yöntemleri,
- c) Ders araç ve gereçleri,
- d) Değerlendirme

boyutlarında İlk Yıllar Programı’na uyarlanmasının nasıl yapıldığına ilişkin görüşleri nelerdir?

2. İlk Yıllar Programı’nın okullarında uygulanmasının,

- a) Çocuklara, ailelere, öğretmenlere ve okul yönetimine sağladığı yararlar,
- b) Çocuklar, aileler, öğretmenler ve okul yönetimi için ortaya çıkardığı güçlüklerle

ilişkin görüşleri nelerdir?

3. İlk Yıllar Programı'nın okullarında uygulanması sürecindeki yararlarını artırmaya ve güçlüklerini aşmaya ilişkin önerileri nelerdir?

Önem

Bu araştırma ile İlk Yıllar Programını uygulayan okullarda çalışan okul öncesi yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bu uygulamalar ile ilgili görüşleri alınmış ve böylece programı uygulamak isteyen okul öncesi okullar için program geliştirme ve uygulama açısından rehber olması umulmuştur. Bu programı uygulayıp uygulamama konusunda okul öncesi eğitim kurumlarının karar vermelerine yardımcı olunmasına çalışıldığı ve uygulamada yaşanan güçlükler belirlenerek programın daha etkili ve başarılı bir şekilde nasıl yürütülebileceğine ilişkin bu programı uygulayan okullara çözüm önerileri sunulduğu için çalışmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma konuyla ilgili Türkiye'de bundan sonra yapılacak araştırmalara ışık tutması açısından da önemlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ankara ili merkezinde UB İlk Yıllar Programı'nı uygulayan özel eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin ve okul öncesi öğretmenlerinin bu programın okullarının eğitim ve öğretim sürecine uyarlanmasına ve okullarına uygulanmasına ilişkin görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

IB/UB Programı: Kültürler arası anlayış ve saygı ile daha iyi ve daha huzurlu bir dünya oluşturulmasına yardımcı olacak araştıran, sorgulayan, bilgili ve duyarlı genç insanlar yetiştirmeyi amaçlayan uluslararası bir eğitim programıdır (IBO, 2015).

İlk Yıllar Programı (PYP): Özellikle okul öncesindeki öğrencileri aktif, yaşam boyu öğrenen, kendilerine ve başkalarına saygı gösteren ve etraflarındaki dünyaya katılacak kapasiteye sahip olan birer birey olmaları için hazırlayan programdır.

Çocukların tüm gelişim alanlarına odaklanmaktadır. Bu programdaki yaş aralığı 3-12'dir (IBO, 2015).

Okul Öncesi Eğitim: 0-77 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, onları toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir.

Özel Okul: Okul öncesi düzeyde IB İlk Yıllar Programı'nı uygulayan özel eğitim kurumlarıdır.

Öğretmen: Okul öncesi düzeyde IB İlk Yıllar Programı'nı uygulayan özel eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerdir.

Yönetici: Okul öncesi düzeyde IB İlk Yıllar Programı'nı uygulayan özel eğitim kurumlarında görev yapan program koordinatörleridir.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde okul öncesi dönemi eğitimi, okul öncesi eğitim programları, Uluslararası Bakalorya (UB) Örgütü, Uluslararası Bakalorya öğrenen profili ve Uluslararası Bakalorya programları ele alınmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Programları

Eğitim yıllarının her biri ayrı öneme sahiptir ve bu yılların birbirini beslediği veya beslemesi gerektiği savunulmaktadır (MEGEP, 2016). Ancak okul öncesi dönem gelişim olarak çocukların öğrenmeye daha açık oldukları bir zaman dilimidir. Buna ek olarak sonraki öğrenmelerin temelini oluşturacak bilgileri edinebildikleri bir öğrenme coşkusu yaşadıkları söylenebilir (Gillingham, 1993). Bu sebeple çocukların eğitim hayatlarında daha başarılı olabilmelerinin iyi bir okul öncesi eğitimi almalarına bağlı olduğu çıkarımı yapılabilir. Toplumların, okulların ve ailelerin iyi bir okul öncesi eğitimi için gerekli gördükleri uygulamalar ve benzer inanışları kapsayan farklı eğitim programları mevcuttur. Bu önemli dönemin eğitiminde de bireyler, kurumlar kendi algı ve hedeflerine en uygun programı uygulamaktadırlar. Aşağıda Maria Montessori, Waldorf, Reggio Emilia, High Scope, Bank Street gibi farklı okul öncesinde uygulanan eğitim programları ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi eğitim programı hakkında bilgi verilmiştir.

Maria Montessori

Maria Montessori'nin eğitim alanına girişi, tıp doktoru olmak üzere yürüttüğü doktora tezindeki konu gereği incelediği zihinsel engelli çocuklara eğitimle yapılacak yardımın tıbbi yardımdan daha önemli ve geçerli olduğu gerçeğini ortaya koymasıyla olmuştur (Hunt and Valsiner, 2014). 1899'da Roma'da zekâ geriliği olan tüm çocukların yollandığı okulda yöneticilik yaptığı zamanlardaki gözlemlerinden yola çıkarak bir eğitim anlayışı geliştirmiştir. 1907 yılında Roma'da ilk Çocuk Evi'ni (Casa dei Bambini) açmıştır (Montessori ve Kaynaştırma Eğitimi Geliştirme Derneği, 2019).

Her bir çocuğun bireyselliğini ön plana alan, çocuktan yola çıkan bir eğitim anlayışı geliştirmiştir. Kişiliğin göz önünde bulundurulması gerektiğini savunmuş, çocuğu bütünüyle gören ve ona kıymet veren bir eğitim anlayışını benimsemiştir (Hunt

and Valsiner, 2014). Öğretmenlerin öğrenme alanını düzenleyip, çocukların bireysel bir şekilde öğrenmelerini desteklemeleri gerektiğini savunmuştur. Çocukların yetişkin kontrolünde ve yönlendirmesinde değil; deneyerek, keşfederek öğrenmelerinin daha etkili olduğuna inanmıştır. Çünkü çocuğun kendini geliştirecek potansiyeline kendisinin sahip olduğuna inanmış ve bunu “çocuk kendisinin mimarıdır” şeklinde ifade etmiştir (Hunt and Valsiner, 2014). Süreçteki eksik, yanlış ve düzeltmelerin de öğretmenler tarafından yapılan gözlemlerle düzenlenecek şekilde planlanması gerektiğini vurgulamıştır. Kısaca çocuğa doğuşundan itibaren ruhsal ve bedensel ergenliğine kadar her alanda yardım sunmayı ve eğitimi insana layık bir yaşam yardımı olarak benimsemiştir (Lillard ve Quest, 2006). Montessori eğitim ortamında çocukların alıştırmaları tekrar etme, materyalleri özgürce seçebilme, ortamdaki düzene, ilgilerini çeken materyallerle geliştirilmiş oyuncaklara, duyu materyallerine, oyunun onların işi olduğuna, ödül ve cezanın anlamsızlığına olan eğilimlerine dikkat çekmeye ve eğitimlerin bu şekilde planlanması gerektiğini vurgulamıştır (Hunt and Valsiner, 2014)

Ülkemizde de bu eğitim programını uygulayan okul öncesi kurumları mevcuttur. İstanbul’da 25, Ankara’da yedi ve İzmir’de üç olmak üzere toplamda 47 Montessori okulu bulunmaktadır (Alternatif Okullar, 2019).

Waldorf

Waldorf yöntemi 1919 yılında Avusturyalı düşünür Rudolf Steiner tarafından ortaya çıkmıştır. Rudolf Steiner Birinci Dünya Savaşı gibi bir felaketin yeniden yaşanmamasının ancak yeni bir insanın yaratılması ile mümkün olacağını düşünmüştür. Yeni eğitimin amacını kendi hayatlarını kendi başlarına şekillendirebilen özgür yurttaşlar yetiştirmek olarak belirlemiştir. Waldorf yöntemi irade, akıl ve duyguları geliştirerek bu yeni yurttaşı yaratmayı hedeflemiştir (Kotaman, 2009).

Waldorf yöntemine göre eğitimin amacı benlik bilincinin oluşturulmasıdır. Benlik kavramı, kalıtım ve çevre ile birlikte insanın varoluşunu belirleyen üç kavramdan biridir. Benlik, insanın öğrenen, çabalayan, düşünen, güdülenen, yaratıcı, buluşçu, özgüvenli, etkin ve daha pek çok özelliğe sahip yönüdür. Benlik sağlıklı ve dengeli bir şekilde geliştirilirse yaşamdaki belirleyici etken olur. Benlik bilincinin geliştirerek çocuğun gerçek potansiyelinin özgür bırakılması, böylece çocuğun potansiyelinin en üst aşamasına gelerek insanlığın ve dünyanın yararlı bir unsuru haline gelmesi Waldorf eğitiminin en genel amacıdır (Schmitt-Stegman, 1997).

Waldorf okulları yapı olarak doğa ile iç içe olunabilecek, doğanın sunduğu imkânlardan faydalanılabilecek yerlerde kurulurlar. Sınıf ortamı düzenlenirken estetik ve doğal bir ortam yaratılmasına çok dikkat edilir. Doğadaki ve sınıftaki güzelliğin çocukta doğa sevgisinin oluşmasını ve doğal uyumun algılanmasını sağlayacağı; doğanın bir parçası olduğu için mutluluk yaratacağı düşünülmektedir. Sınıf doğal ortama en yakın şekilde düzenlenerek çocuğun doğanın döngüsünü ve ritmini algılamasına ve yaşamasına da çalışılır (One Community, 2019).

Waldorf eğitim sisteminde hikâye anlatımı, sanat etkinlikleri ve Steiner'in geliştirdiği bir sanat olan eurythmi kullanılan en temel öğretim yöntemleridir. Bunlara anaokulunda yaratıcı oyun eklenebilir. Hikayeleştirme en temel öğretim yöntemlerinden biridir. Sonuç olarak Waldorf yöntemi irade, duygu, akıl bütünlüğüne ulaşmış benlik gelişimini tamamlamış özgür insanlar yetiştirmeyi hedeflemiştir. Bu amaç doğrultusunda kendi öğretim yöntemlerini geliştirmiştir. Gerek ortaya koyduğu amaç, gerekse geliştirdiği öğretim yöntemleri ile eğitime yeni bir yaklaşım getirmiştir (Schmitt-Stegman, 1997).

Türkiye'deki ilk Waldorf Okulu olan Özel Yaşam Okulları ile birlikte; dünya da 62 ülkede, 1067'si resmi olmak üzere, toplam 1500 civarında Waldorf eğitim programını uygulayan okul, ayrıca 2000 civarı anaokulu ve kreş mevcuttur. Türkiye'de de toplamda altı Waldorf okulu mevcuttur (Alternatif Okullar, 2019).

Reggio Emilia

II. Dünya Savaşı sonrasında İtalya'nın kuzeyinde Reggio Emilia adı verilen 150,000 nüfuslu bir kasabada anne babaların çocuklarının eğitim alabileceği bir okul kurma girişimiyle başlayıp, bugün "Reggio Emilia" yaklaşımı adıyla tüm dünyaya yayılan bir okul sistemidir. Loris Malaguzzi bu yaklaşımın yaratıcısı ve öncüsüdür (Reggio Emilia Derneği, 2019).

"Eğitimin her çocuğun hakkı" olduğu düşüncesiyle çocukların kaliteli bir eğitim alabilmesi için okul, aile ve toplumun işbirliği içinde çalışması gerektiği esas alınmıştır. Erken çocukluk eğitiminde yapılması gereken, çocuklara gelişimlerini destekleyici ve ilerlemelerini teşvik edici bir ortam yaratabilmek ve kendi fikirlerinin gelişmesine fırsat tanımadır. Çocukların sayısız yaratıcı, entellektüel ve iletişimsel potansiyelleri vardır ve her birine saygı gösterilmelidir. Çocuklar teoriler geliştiren, bilgi üreten, gözlem yapan,

aktif deneyimler edinen, sosyal, duygusal ve zihinsel yönden farklı kaynaklara sahip olan kişilerdir (Öğrenme Tasarımları, 2019).

Reggio Emilia yaklaşımında, çocuklara somut yaşantılar sunulur, bu sayede yeni deneyimler kazanmalarına yardımcı olunur. Çocuklar araştıran, üreten ve hipotezlerini test eden kişilerdir. Kendilerini ifade ederken çok farklı sembolik araçlardan yararlanabilirler. Örneğin, resim, heykel, müzik, gölge oyunları, dramatik oyun gibi. Reggio yaklaşımında buna “Çocuğun Yüz Dili” adı verilir. Çocukların düşüncelerini ve duygularını herkes tarafından görünür kılmak adına kullandıkları birçok sayıda dile sahip olduklarına inanılır. Bu diller aracılığıyla çocukların sembolik düşünmesi, yaratıcılığı ve iletişim becerileri gelişir (Edwards, Gandini ve Forman, 2012).

Sınıf ortamı “öğretmenin kendisi” gibi düşünülebilir. Ancak ortamın sadece fiziki özellikleri değil aynı zamanda ortam içinde gerçekleşen etkileşimler de öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle okullarda yetişkinler ile çocuklar arasındaki iletişimi kolaylaştırmak amacıyla bütün çocukların ve öğretmenlerin birlikte bulunabileceği büyük bir alan bulunur. Sınıflar ise bu açık alanın etrafına düzenlenmiştir. Çocuklar ve yetişkinler gün boyunca bu alanı kullanırlar. Sınıflarda şeffaflık ve sadelik ön plandadır. Geniş pencereler bulunur; ortam geniş ve aydınlıktır. Sınıfta fazla mobilya yoktur; onun yerine çocukların çalışmaları, resimleri, gerçekleştirilen projelerin fotoğrafları, ürünleri, çocukların aileleri ile birlikte oldukları fotoğraflar gibi çeşitli görsel materyaller okulun her yerinde sergilenir. Eğitim ortamı çocuklar, öğretmen ve ailelerin arasındaki ilişkiyi güçlendirmeye yarayan bir araç olarak kullanılır (Reggio Emilia Approach, 2019).

Türkiye’de eğitim programı olarak sadece Reggio Emilia yaklaşımını uygulayan okullar da vardır. Buna ek olarak bu yaklaşımdan seçilmiş uygulamaları takip eden ve uygulayan okullar da mevcuttur. Bu okulların tam sayısı bilinmese de tamamıyla bu programı uygulayan toplamda dokuz anaokulu ve bir de ilkokul bulunmaktadır (Alternatif Okullar, 2019).

High Scope

Piaget’in kuramının rehberlik ettiği ve erken çocuklukta “etkin öğrenen” kavramını temel alan bu yaklaşımda çocukların en fazla kendi kendilerine planlayıp uyguladıkları etkinliklerden öğrendikleri anlayışı esastır. Bu programda çocukların kendi istediklerini yapmalarına, karar verebilme mekanizmalarının geliştirilmelerine, sorumluluk duygusu geliştirerek sorumluluk almayı öğrenmelerine, yeteneklerinin ve öz

disiplinlerinin geliştirilmesine destek vermek hedeflenmektedir. Çocukların kendilerini rahatça ifade edebilen ve başkalarının görüşlerine açık, girişken, yaratıcı, sorgulayıcı bireyler olarak yetişmeleri hedeflenir. Öğretmenlerin çocukların düşünce ve davranışlarını yönetmeleri ve denetlemelerinin yerine bu düşünce ve davranışların temel alınması söz konusudur (Schweinhart, 2003).

Çocuklara yaşantılarında yapmak istediklerini seçme ve ne yapacaklarına karar verme fırsatı vermek (Pound, 2005) düşünme becerilerinin birinci aşamasında yer alan karar verme becerisi için önemli bir aşamadır. Okul öncesi dönemde çocukların karar verme becerilerini destekleyen bu yaklaşım ile çocukların günlük yaşantılarında ne yapmak istediklerini düşünmelerine ve karar vermelerine imkân sağlanmaktadır (Fazlıoğlu, vd., 2016).

High Scope yaklaşımda düşünceleri derinlemesine irdelemek ve derinlerine inmek düşünce becerilerinin kazanılmasında önemli bir süreçtir ve çocuklar küçük grup çalışmalarında grup arkadaşları ile tartışarak kendi düşüncelerini savunma fırsatları bulmaktadır. High Scope yaklaşımı çocuk merkezli bir program olduğu için hazırlanmış programlar çocuklara etkin öğrenme fırsatları sağlayarak çocuklarda bağımsız düşünme, karar verme, düşüncelerinin farkına varma, düşüncelerini anlatma ve savunma fırsatları sunmaktadır. Bu yaklaşım ile hazırlanan eğitim ortamlarında oluşturulan farklı merkezler aracılığı ile çocuklarda merak duygusunu uyandırarak, bilgiye ulaşma yolları, ulaşılan bilgiyi özümseme, sentezleme ve farklı durumlara transfer etme olanağı sağlanmaktadır (Gökmen, vd., 2016).

Düşünme becerilerinin desteklenmesi ve düşünce eğitimi açısından bakıldığında High Scope yaklaşımı çocukları düşünmeye teşvik etmekte; erken çocuklık döneminde düşünme becerileri ile ilişkili olan ve problem çözme, karar verme, keşfetme, bilgiyi toplama, yorumlama ve analiz etme becerilerini destekleyerek çocuklara kendi yaşantıları yolu ile bilgiye ulaşma yollarını öğretmektedir (Arıkan, 2016).

Bank Street

Bank Street Yaklaşımı, Lucy Sprague Mitchell'in John Dewey ve Caroline Prett'den etkilenererek oluşturduğu bir yaklaşımdır. Mitchell'in çocuğun, sağlık ve duygusal gelişimini ön plana çıkaran “bütünüyle çocuk” olarak adlandırdığı yaklaşım, “Bureau Eğitim Deneyimleri” adı altında uygulanmaya başlamıştır. Bureau Eğitim Deneyimleri bütünüyle öğretmenlerin çocuk felsefesini öğrenmesi amacıyla eğitilmesi

olarak özetlenebilir. Breau Eğitim Deneyimleri'nin yürütüldüğü merkezin 69. Bank Street Caddesi'ne taşınmasıyla bu deneyimlerin gerçekleştirildiği okulun adı "Bank Street Collage" olarak değiştirilmiştir. Bu yaklaşımın önemli teorik özellikleri "Gelişimsel Etkileşim Yaklaşımı olarak adlandırılmıştır (Bayhan ve Bencik, 2008).

Bank Street yaklaşımı çocuk odaklı bir eğitim sistemidir. Çocuklar aktif olarak deneyimler kazanan, öğrenen, anlatan ve uygulayan bireylerdir. Seçim yapma, aktif olarak araştırma, deneyerek ve keşfederek öğrenme programın temel unsurlarıdır. Program ilgili grubun bilgi ve becerilerine göre şekillenebilir ve değişmez bir program oluşturmaya gerek yoktur. Eğitim sosyal yargıyı yükseltmek, yaratmak ve demokratik sürece katılımı arttırmak için etkili bir araçtır (AÇEV, 2019). Bank Street yaklaşımında okul, çocukların yaratıcı ve öğretici deneyimler yaşadığı, dayanışmayı, eleştirel düşünmeyi, bireyselliği ve sosyal demokrasi değerlerini öğrendiği bir ortamdır. Okul akademik becerilerin öğrenildiği bir kurum olmanın ötesindedir. Okul çocuğun hayatının her alanında yetkinlik kazanmasını sağlar, özerk olmasını fakat aynı zamanda toplumsal aidiyet duygusunu destekler. Okul sosyal dünya ile bağlantılı bir yerdir, sadece akademik bilginin öğrenildiği izole edilmiş bir yer değildir (Tanrıöğen, vb., 2011).

Bank Street Yaklaşımı sadece bireyi değil, bireylerin etkileşimde bulunduğu toplumun her kesimini-aile, okul, vb.-geliştirmeyi hedefler. Eğitim daha iyi bir toplum için gereklidir. Bank Street gelişimsel etkileşim yaklaşımı Piaget, Erikson, Dewey ve Lucy Sprague Mitchell tarafından oluşturulmuştur. Buna göre öğrenme, bir kerede farklı konular içermeli ve işbirlikçi gruplarda olmalıdır. Eğitim programlarında sosyal çalışmalara yer verilmelidir; çünkü eğer çocuklar dış dünya hakkında öğrenir ve bunun hakkında çalışmalar yaparlarsa, ne ile karşılaşacaklarını daha iyi bilirler. Bank Street yaklaşımı sosyal alanı kültürel antropoloji, tarih, politika, ekonomi ve coğrafya olarak beş bölüme ayırır. Sanat ve bilim eğitimi bu sosyal derslerle birlikte harmanlanır ve çocuklar etraflarındaki dünyayı tanımaya çalışır (Baylan ve Bencik, 2008).

Bu yaklaşım çocukların ve yetişkinlerin her yaşta eğitimini kabullenen bir yaklaşımdır. Bireysel farklılıklar ve kişisel ihtiyaçlar göz önüne alındığı sürece her yaştan bireyin eğitilebileceğini savunur (AÇEV, 2019).

MEB Okul Öncesi Eğitimi Programı

Bu program, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini; motor, sosyal ve duygusal, dil ve

bilişsel gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır bulunmalarını sağlamak amacı ile geliştirilmiştir. Program, çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra bütün gelişim alanlarında görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır (MEGEP, 2016).

Program, çocukların gelişim düzeylerine ve özelliklerine dayanan ve bu anlamda bütün gelişim alanlarının geliştirilmesini esas alan “gelişimsel” bir programdır. Yaklaşım olarak “sarmal” özellik gösteren bu program, model olarak “eklektik” tir. Programda, “kazanım” ve “gösterge”ler temel alınmıştır. Çocukların gelişim özellikleri yaş gruplarına göre; kazanım ve göstergeler ise bütün olarak ele alınmıştır. Gelişim özellikleri bilimsel çalışmalar dikkate alınarak üç farklı yaş grubuna göre düzenlenmiştir; ancak öğretmenin kendi grubundaki çocuklar için kazanım ve göstergeleri seçerken çocukların gelişim özelliklerini dikkate alması gerekmektedir. Gereksinim duyulduğunda programda yer almayan bir kazanım ve/veya gösterge, öğretmen tarafından belirlenerek eğitim planına eklenebilir. Ancak bu tür düzenlemelerde gerekçelerin iyi belirlenmesine, eklenen kazanım ve göstergelerin Türk millî eğitiminin amaçları, okul öncesi eğitiminin amaçları, programın temel felsefesi, amaçları ve özellikleriyle tutarlı olmasına, diğer kazanımlarla çakışmamasına ve çelişmemesine özen gösterilmesi gerekmektedir (MEGEP, 2016).

Bu programla beraber öğretmenin hazırlayacağı etkinliklere örnek olması amacıyla farklı yaş gruplarındaki çocuklar için “Etkinlik Örnekleri” hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra programla birlikte kullanılmak amacıyla “Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)” oluşturulmuştur (TEGM, 2013).

Programın temel özellikleri şunlardır (MEGEP, 2016):

- *Çocuk Merkezlidir.* Öğretmenlerin, öğrenme sürecinde çocukların plan yapmalarına, uygulamalarına, düzenlemelerine, sorgulamalarına, araştırmalarına, tartışmalarına ve üretmelerine mümkün olduğu kadar çok olanak tanımaları gerekmektedir. Çocuğun okula, öğrenmeye ve araştırmaya dair olumlu tutumlar kazanabilmesi için olumlu benlik algısı geliştirmesi, kendini değerli hissetmesi, akran ve öğretmenleriyle karşılıklı etkileşime girebilmesi önemlidir. Bunun yanı sıra çocuğun etkinliklere aktif katılması, eğitim ortamlarında yapacağı etkinlikleri ve oynayacağı materyalleri seçmesi için özgürlük tanınması gerekir.

- *Esnektir.* Program; çocuğun, fiziksel çevrenin ve ailenin değişen özelliklerine göre uyarlanmaya ve bireyselleştirilmeye uygundur. Öğretmenin, ortaya

çıkabilecek günlük ve anlık değişimlere göre eğitim sürecinde gerekli düzenlemeler yapabilmesine fırsat vermektedir. Bu programı kullanan öğretmen eğitim planlarını kendisi hazırlar, uygular ve değerlendirir. Öğretmen, programda yer alan kazanım ve göstergeler ile kavramları farklı biçimlerde bir araya getirebilir; etkinliklerini bütünleştirilmiş veya ayrı ayrı hazırlayabilir; değişik konulardan, etkinlik, ortam ve materyallerden yararlanarak öğrenme süreçlerini zenginleştirebilir.

- *Sarmaldır.* Sarmal bir program kazanım ve göstergelerin süreç boyunca, ihtiyaç duyulduğu durumlarda farklı etkinlikler aracılığıyla tekrar tekrar ele alınmasını gerektirir. Böyle yapıldığında kazanımların gerçekleşmesi, pekiştirilmesi ve kalıcılığının sağlanması mümkün olur. Okul öncesi dönemdeki çocukların hızlı gelişim ve değişim içinde olmaları ve öğrenmenin birikimli bir süreç gerektirmesi nedeniyle programda bu yaklaşım temel alınmıştır.

- *Eklektiktir.* Çeşitli ülkelerdeki okul öncesi eğitim programları incelendiğinde, programların farklı yaklaşım ve modelleri temel alarak oluşturulduğu görülmüştür. Bu programda 21. yüzyılın gereksinim duyduğu bireyi yetiştirmek, ulusal özellik ve gereksinimleri karşılamak amacıyla farklı öğrenme kuram ve modellerindeki çocuk merkezli uygulamalardan yararlanılarak bir senteze ulaşılmıştır.

- *Dengelidir.* Program çocukların gelişimini çok yönlü desteklemeyi hedeflediği için bütün gelişim alanlarıyla ilgili kazanım ve göstergelerin eğitim planlarında dengeli bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Benzer şekilde; pasif ve hareketli etkinlikler, etkinlik çeşitleri (Türkçe, matematik, oyun vb.), çalışma şekilleri (büyük grup, küçük grup, bireysel), etkinliğin uygulandığı yer (iç ve dış mekânlar) ve etkinliklere ayrılan sürenin dengeli bir şekilde ayarlanması önemlidir.

- *Oyun Temellidir.* Çocuk oyun aracılığıyla öğrenir. Kendini ve içinde yaşadığı dünyayı oyunla tanır ve kendini en iyi oyun sırasında ifade eder, kritik düşünme becerilerini oyun içinde kazanır. Çocuğun dili oyundur; diğer bir deyişle oyun, çocuğun işidir. Programda kazanım ve göstergeler ele alınırken oyunun bir yöntem ve/veya etkinlik olarak kullanılması özellikle önerilmektedir. Oyun aracılığıyla öğrenme, bu programın ve okul öncesi eğitimin ayrılmaz parçası olarak görülmektedir.

- *Keşfederek Öğrenme Önceliklidir.* Keşfederek öğrenmede çocuğun öğrenme sürecine etkin katılması, öğrendiklerini farklı durumlara transfer etmesi ve yeni durumlarda kullanması önemlidir. Program, çocuğun çevresinde olanları fark etmesini, merak ettiği konulara ilişkin sorular sormasını; araştırmasını, keşfetmesini ve oynayarak

öğrenmesini teşvik eder. Böylece ezbere dayalı öğrenme yerine anlamlı öğrenme gerçekleşmiş olur.

- *Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır.* Çocukların öğrenme gereksinimleri ve öğrenme stillerine uygun ortamlarda kendilerini farklı yollarla ve özgün bir biçimde ifade etmeleri için gerekli olan fırsatlar yaratılmalıdır. Bu amaçla öğrenme sürecinde farklı materyaller, farklı yöntem ve tekniklerle çocukların bireysel farklılıkları desteklenmelidir. Programda yaratıcılık, ayrı bir alan olarak ele alınmamış, kazanım ve göstergelerde vurgulanmıştır. Bu programın amacına uygun bir şekilde uygulanabilmesi için öğretmenlerin de yaratıcı olması gerekmektedir.

- *Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılmasını Teşvik Eder.* Programda günlük yaşam deneyimlerinden yararlanılması eğitim sürecini hem zenginleştirir hem de kolaylaştırır. Yakın çevre olanaklarının işe koşulması, araç gereç ve materyallerin sağlanmasında çeşitlilik ve ekonomik açıdan yarar sağlar. Bu nedenle öğretmenin yakın çevreyi ve çocuğun yaşam deneyimlerini iyi tanınması ve izlemesi önem taşımaktadır. Programın bu özelliği nedeniyle hazır planların her çevre ve çocuk için kullanılması programın temel felsefesine aykırıdır.

- *Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır.* Okul öncesi eğitimde, kazanım ve göstergelerin kazandırılmasında konu veya tema merkezli eğitim söz konusu değildir; ancak eğitim süreci planlanırken çeşitli konulardan yararlanılabilir. Burada asıl amaç, ele alınan konunun öğretimi değil; o konu yardımı ile kazanım ve göstergelerin gerçekleştirilmesidir. Kazanımlar, göstergeler ve kavramlar farklı etkinliklerde yeniden ele alınabilir.

- *Öğrenme Merkezleri Önemlidir.* Öğrenme merkezleri çocukların bireysel gereksinimlerini karşılamak amacıyla farklı ayırma materyalleri ile bölünmüş, küçük gruplar hâlinde etkileşimde bulunacakları ve dikkatlerini yoğunlaştırarak oynayabilecekleri öğrenme alanlarıdır. Çocuklar özgürce deneyimlerde bulunup rahat hareket edebildikleri ortamlarda daha iyi gelişir, becerilerini sergileyebilir. Merkezler, iç mekânlarda olduğu kadar dış mekânlarda da düzenlenmelidir.

- *Kültürel ve Evrensel Değerleri Dikkate Alır.* Çocukların yaşadıkları toplumun değerlerini tanımaları, kültürel ve evrensel değerleri benimsemeleri onların sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmeleri açısından önemlidir. Program bu yönüyle, farklılıklara saygı duyulmasını ve farklı özellikleri olan bireylerle uyum içinde ve bir arada yaşamaya dair deneyimler kazanılmasını teşvik etmektedir. Programda

değerler eğitimi ayrı bir alan olarak ele alınmamış, ancak kazanım ve göstergelerde bütüncül bir şekilde vurgulanmıştır.

- *Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir.* Aile eğitimi ve katılımı, okul ve ev arasındaki devamlılığı destekleyerek kazanılan bilgi, beceri ve tutumların kalıcılığını sağlar. Bu nedenle “Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)” hazırlanmıştır. Öğretmenlerin programla birlikte bu rehberi de etkin bir şekilde kullanmaları gerekmektedir.

- *Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür.* Okul öncesi eğitimde sonuç değil, süreç önemli olduğundan; programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi öne çıkmaktadır. Değerlendirmede çocuğun, programın ve öğretmenin kendini değerlendirme süreci iç içe olduğundan birinden elde edilen bulgular diğerlerinin değerlendirilmesinde de kullanılır. Öğretmenlerin yapılan değerlendirmeleri, sonraki uygulamalarda dikkate almaları gereklidir.

- *Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir.* Okul öncesi eğitim, özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak bütün çocuklara öğrenme ve ilkokula hazırlık konusunda eşit fırsat sunmayı hedefler. Sınıfta raporu olan özel gereksinimli çocuk olduğunda öğretmenlerin hazırladıkları etkinliklerde özel gereksinimli çocuk için uyarlamalar yapmaları beklenmektedir. Öğretmenlerin etkinliklerdeki uyarlamaların yanı sıra Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) da uygulamaları gerekmektedir. Yapılan bu uyarlamalar, özel gereksinimli çocukların bütün eğitim sürecine kaynaştırılmasını amaçlamaktadır. Öğretmenlerden sınıftaki özel gereksinimli çocuk için uyarlama yaparken etkinliğin yönteminde, kullanılan materyallerde ve öğrenme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalar ile ilgili açıklama yapması beklenmektedir.

- *Rehberlik Hizmetlerine Önem Vermektedir.* Öğretmenlerin rehber öğretmenlerle işbirliği içinde çalışması, çocukların gelişimlerinin desteklenmesinde ve ekip çalışmasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesinde önemlidir. Bu işbirliğinin ailelerin eğitimlerine de önemli katkı sağlaması beklenmektedir.

Uluslararası Bakalorya Örgütü (IBO)

Uluslararası Bakalorya Örgütü (International Baccalaureate Organization/IBO) 1950 – 1960 yılları arasında diplomatların ve asker çocuklarının sürekli yer değiştirmeleri

sonucu farklı okullarda, farklı standartlarla karşılaşmalarından kaynaklanan sorunları çözmek amacıyla ortaya çıkmış özel bir kuruluştur (Haywood, 2005). Uluslararası Bakalorya Örgütü'nün gerçek amacı, ortaöğretim seviyesindeki okullara dünyanın her tarafında tanınan bir öğretim programı ve diploma sağlayarak, üniversiteye hazırlanan öğrencilerin ülkeler arasındaki hareketini kolaylaştırmaktır (IBO, 2019).

Uluslararası okulların bağlı olduğu Uluslararası Bakalorya Örgütü kâr amacı gütmeyen bir eğitim vakfı olarak 1968 yılında İsviçre'nin Cenevre kentinde kurulmuştur. Kuruluş amacı lise ya da üniversite eğitimini kendi ülkesi dışında başka bir ülkede sürdüren öğrencilerin okudukları programın ortak ve evrensel bir çerçeve dahilinde yürütülmesidir. IBO, dünyanın her tarafındaki öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için değil, uluslararası okullara devam eden öğrencilerin dünya üniversitelerine eşit olarak giriş yapabilmesine sağlamak için doğmuştur. Zamanla örgütün görev kapsamı da genişlemiş ve her yaştan öğrenciye Uluslararası Bakalorya (IB) eğitimine erişme imkânı sunmaya çalışılmıştır (Raiford, 1998).

Dünyada 146 ülkede toplam 4618 IB okulu bulunmaktadır. Bu okullarda 3-19 yaş arası öğrenciler öğrenim görmektedir (IBO, 2019). Uluslararası Bakalorya Örgütü'nün merkez ofisi İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunmaktadır. Ayrıca örgütün Hague, Singapur ve Bethesda'da ana ofisleri ve Cardiff'de öğretim programı ve değerlendirme merkezi mevcuttur (IBO, 2019).

Yukarıda da belirtildiği gibi, uluslararası okulların, ortak bir öğretim programı uygulaması ve üniversiteye giriş için referans oluşturmak amacıyla girişimlerde bulunması sonucu oluşan IBO, kültürler arası anlayış ve saygı yoluyla daha iyi ve daha barışçı bir dünya oluşturulmasına katkıda bulunacak bilgili ve duyarlı gençler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Okullar aynı zamanda idealist bir görüşle güdülenmiş gençler eleştirel düşünce ve çeşitli bakış açılarıyla kültürler arası bir anlayış geliştirmeye özendirilmeye çalışılmıştır (Paris, 2003). Ayrıca programlar öğrencileri aktif hale getirmeye, yaşam boyu öğrenmeye, şefkatli olmaya, insanların farklılıklarını ve haklarını anlayabilmeye teşvik etmeyi amaçlamaktadır (IBO, 2019).

Türkiye'de IB programı ilk olarak 1994 yılında Özel Koç Lisesi'nde uygulanmaya başlanmıştır (Koç Okulları, 2019). 1994'ten bu yana IB okulu sayısı hızla artmıştır. 15 Ocak 2014 tarihi itibarıyla 43 okul bu programı yürütmektedir (IBO, 2019). Anlaşılacağı üzere ülkemizde ve dünyada IB programı çok ilgi görmekte ve programı sunan okulların sayısı her geçen gün artmaktadır.

Uluslararası Bakalorya Öğrenci Profili

IB misyonu, kültürlerarası anlayış ve saygı ile daha iyi ve daha huzurlu bir dünya oluşturulmasına yardımcı olacak araştıran, sorgulayan, bilgili ve duyarlı gençler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (IBO, 2007). IB programları dünya genelinden öğrencilerin, diğer insanların da farklılıklarıyla birlikte kendi doğrularına sahip olabileceklerini anlayan, etkin, sevecen ve yaşam boyu öğrenmeye inanan bireyler olmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Academix, 2015).

IB programı öğrencilerinin aşağıdaki özelliklere sahip olmalarına çalışılır (IB, 2010):

- *Araştıran-sorgulayan.* Doğal meraklarını geliştirirler. Sorgulama ve araştırma yürütmek için gerekli becerileri kazanırlar ve öğrenmede bağımsızdırlar. Etkin olarak öğrenmekten zevk alırlar ve bu öğrenme ömür boyu sürer.
- *Bilgili.* Yerel ve küresel önemi olan kavramları, fikirleri ve sorunları araştırırlar. Böylelikle, kapsamlı ve dengeli dağılmış disiplinler hakkında derin bir bilgi birikimine ve anlayışa sahip olurlar.
- *Düşünen.* Karmaşık sorunları fark etmek ve çözmek amacıyla eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini kullanmada inisiyatif sahibidirler. Mantığa ve ahlaka uygun kararlar verirler.
- *İletişim Kuran.* Bilgileri, düşünceleri birden fazla dilde ve yaratıcı biçimde, kendine güvenerek ve çeşitli iletişim yolları ile algılar, ifade ederler. Başkalarıyla etkin ve istekli biçimde çalışırlar.
- *İlkeli.* Doğruluk, dürüstlük, hakkaniyet, adalet duyguları ile hareket ederler. Diğer bireylerin ve toplumların bakış açılarına, değerlerine ve geleneklerine açıktırlar. Farklı bakış açılarını bulmaya ve değerlendirmeye alıştırlar ve bu konudaki tecrübelerini geliştirmeye isteklidirler.
- *Açık görüşlü.* Kendi kültürlerini ve kişisel tarihlerini bilir ve taklit ederler. Diğer bireylerin ve toplumların bakış açılarına, değerlerine ve geleneklerine açıktırlar. Farklı bakış açılarını bulmaya ve değerlendirmeye alıştırlar ve bu konudaki tecrübelerini geliştirmeye isteklidirler.
- *Duyarlı.* İnsanların gereksinimleri, duyguları konusunda hassastırlar ve saygılıdırlar. Kendilerini başkalarının yerine koyabilirler. Hizmete yönelik kişisel bağlılık duygusu taşırlar, başkalarının yaşamları ve çevre üzerinde olumlu bir etki yaratmaya çalışırlar.

- *Riski göze alan.* Alışılmadık durumlara ve belirsizliklere cesaretle ve düşünerek yaklaşırlar. Yeni görevleri, fikirleri ve stratejileri keşfetmek için gerekli bağımsız ruha sahiptirler. İnandıklarını savunurken cesur ve anlaşılır olmaya özen gösterirler.
- *Dengeli.* Kendilerinin ve başkalarının sağlığı açısından zihinsel, bedensel ve duygusal dengenin önemini bilirler.
- *Dönüşümlü düşünen.* Kendi öğrenme süreçlerini, deneyimlerini dikkatle ele alırlar. Öğrenimlerini, kişisel gelişimlerini desteklemek için güçlü yönlerini ve sınırlılıklarını değerlendirebilirler.

Özetle IB öğrenenleri düşünen, iletişim kuran, ilkel, açık görüşlü, duyarlı, riski göze alan, araştırma yapan ve bu becerilerini geliştiren; bağımsız ve eleştirel düşünebilen, bireysel gelişimlerine, okullarına, toplumlarına ve çevreye duydukları sorumluluk bilincine sahip, dengeli ve dönüşümlü düşünen bireyler olmak için çalışır. Bu özellikler, entelektüel gelişim ve akademik başarının ötesine geçen çok çeşitli insani yeterliliği ve sorumluluğu temsil eder.

Uluslararası Bakalorya Programları

Uluslararası Bakalorya araştıran, sorgulayan, bilgili, duyarlı, farklı kültürlerle saygılı genç insanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bunun için de her yaş grubu için farklı programlar düzenlenmiştir (Şekil 1). 3-12 yaş arası için “İlk Yıllar Programı”, 11-16 yaş arası “Orta Yıllar Programı”, 16-19 yaş arası “Diploma Programı”, devamında da “Kariyer Odaklı Program” yer almaktadır (IB Uluslararası Eğitim Programları, 2015).

Şekil 1 IB Programları

Kaynak: <http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/ib-continuum-brochure-tu.pdf>

İlk Yıllar Programı (The IB Primary Years Programme-PYP). IB belli yaş aralıklarındaki öğrenciler için birtakım programlar sunmaktadır (Şekil 2). “İlk Yıllar Programı”ndaki yaş aralığı 3 - 12’dir. Bu programda öğrencilerin biricikliği büyük bir öneme sahiptir. Öğrencilerin ilgileri, ihtiyaçları, merakları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak bireyselleştirilmiş bir eğitim ortamı ve süreci sunulur. Bu açıdan bakıldığında İlk Yıllar Programı’nın her çocuğu, doğuştan sahip olduğu varlıklarına özgü birtakım beceri ve kısıtlamalarla; ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuştan veya başka durumdan kaynaklanan ayrımlar dâhil hiçbir ayırım gözetilmeksizin programdan yararlanmalarını sağladığı söylenebilir (IBO, 2015).

Şekil 2. İlk Yıllar Programı

Kaynak:<https://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/logos-and-programme-models/pyp-model-2018-en.png>

Şekil 2’de de görüldüğü gibi programın merkezinde öğrenen yer almaktadır. Öğrenme ve öğretme yaklaşımlarını da özne olma durumu (agency), sergi (exhibition) ve eylem (action) takip etmektedir. Bunlar programın temel bileşenlerini oluşturmaktadır. Ayrıca programda tanımlanmış altı ders bulunmaktadır. Bunlar: matematik; dil; fen bilimleri; sosyal bilgiler; sanat; kişisel, toplumsal eğitim ve beden eğitimi şeklindedir.

Şekildeki modelde derslerin dışındaki halkada altı adet disiplinlerüstü tema yer almaktadır. Bunlar: Kim olduğumuz, Bulunduğumuz yer ve zaman, Kendimizi ifade etme yollarımız, Dünyanın işleyişi, Kendimizi düzenleme biçimimiz ve Gezegeni paylaşmak şeklindedir. Bu temaların tümü yıl boyunca sorgulama üniteleri kapsamında programa dâhil olan tüm öğrenciler tarafından işlenmektedir. İstisnai olarak okul öncesi dönemde sadece dört tema işleme seçeneği sunulmaktadır (IBO, 2017). Bu temalar çerçevesinde sorgulamalar yapılmakta, öğrencilerin konuları gerçek dünyayla bağlantısını görmeleri sağlanmakta ve derinlemesine düşünmeleri hedeflenmektedir. Ayrıca program kapsamında öğrencilerin birden fazla dil öğrenme fırsatı sunulması zorunludur (IBO, 2018, s.94).

İlk Yıllar Programı'nın en temel pedagojik yaklaşımı olan araştırma-sorgulama ile öğrencilerin kendi öğrenmelerinde aktif rol almaları, söz sahibi olmaları ve sorumluluk almaları hedeflenmektedir (IBO, 2018, s.42). Ayrıca öğrencilerin derslerde kendilerine yardımcı olacak birtakım becerileri de kazanmaları hedeflenmektedir. Bu becerilerden en temel ikisi okuryazarlık ve matematik becerisidir. Çünkü araştırma-sorgulama için en gerekli temel becerilerin bunlar olduğu savunulmaktadır (IBO, 2018, s.35). Bu becerilere ek olarak etkili öğrenmeyi destekleyici birbiriyle bağlantılı beş öğrenme yaklaşımı ele alınmaktadır. Bunlar: düşünme, öz-yönetim, iletişim, araştırma ve sosyal becerilerdir (Trilling ve Fadel 2009; Wagner 2008; Akt. Dağhan, Kibar, Çetin, Telli, Akkoyunlu, 2017). Öğrenme yaklaşımlarının amacı bilgiye erişme, bilgiyi işleme, bilgiyi eleştirel ve yaratıcı bir şekilde düşünme, iletişim ve işbirliği konularında dijital okuryazarlık becerilerini desteklemek ve geliştirmektir. İlk Yıllar Programı'nda öğrenen profilleri ile bu becerilerin öğrencileri yaşam boyu öğrenen bireyler haline gelmesinde yardımcı olacağına inanılmaktadır (IBO, 2018, s.29). Öğretmenlerin program kapsamında planlama yaparken eğitim-öğretimi bu beceriler ve bileşenleri içerecek şekilde kapsamlı olmasına dikkat etmesi gerektiği söylenebilir.

IB programlarının son yıllarında öğrenme süreçlerinin tamamını kapsayan bir öğrenme deneyimi çalışması yapılmaktadır. İlk Yıllar Programı'nda sergi; Orta Yıllar Programı'nda kişisel proje; Diploma Programı'nda uzun makale ve Kariyer Odaklı Program'daki dönüşümlü düşünme projesi bu çalışmaları kapsamaktadır (Öğrenen, 2018, s.41). Öğrencilerin ilgi, istek ve merakları doğrultusunda yaptıkları araştırmalar ile hem öğrenme sorumluluğunu almaları hem de eyleme geçme kapasitelerini göstermeleri hedeflenmektedir. Öğrencilerin hem kendi hayatlarında hem de diğerlerinin yaşamlarında

olumlu bir değişim gerçekleştirmek, sorunlara çözüm getirmek için yaptıkları çalışma ile İlk Yıllar Programı tamamlanır ve öğrenenlerin öğrenme gelişimleri bu etkinlik ile kutlanır (Öğrenen, 2018, s.47). Eyleme geçen, sorumlu hisseden öğrenenlerin bu noktadan hareketle dünyada bir farklılık yaratmak, sorun çözmek gibi eylemlerde bulunabileceği ve bu öğrenmelerini ileriki zamanlarda kendi hayatlarında da sürdürecekleri söylenebilir.

Orta Yıllar Programı (The IB Middle Years Programme-MYP). Bu program 11-16 yaşları arasındaki öğrenciler içindir. Bu yaş aralığında öğrenciler ergenlik dönemini yaşamaktadır. Öğrenciler çok önemli kişisel, sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişim içinde oldukları bir dönemde yer almaktadır. Orta Yıllar Programı öğrencilerin hızla değişen dünyaya ait olmalarını ve değişen dünyayı algılamalarını sağlayan bir program olarak tasarlanmıştır. Böylece öğrencilerin öğrenmeye karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini de sağlar (IBO,2019).

MYP öğrencilerin birbirlerine destek olmalarını, öğrendikleri konularla gerçek dünya arasındaki bağlantıları kurmalarını ve eleştirel düşünebilen bireyler olmalarını sağlamaktadır (IBO,2019). Program sekiz konu grubundan oluşur ve beş etkileşim alanı içerir. Bu konular ve etkileşim alanları Şekil 3’de gösterilmiştir.

Şekil 3. Orta Yıllar Programı

Kaynak: <http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/myp-programme-brochure-tu.pdf>

Şekil 3’de görüldüğü gibi sekiz konu ve beş etkileşim alanı (merkezde yer alan) MYP’nin gerekliliklerini ifade eder. MYP’de öğrencilerin ana dilde, ikinci bir dilde, sosyal bilimlerde, pozitif bilimlerde, matematikte, sanatta, beden eğitimi ve teknolojiye çalışmalarını gerektirmektedir. Etkileşim alanları tüm derslerde ele alınmaktadır. Öğrenci öğreniminin son yılında kişisel bir proje hazırlar. Proje öğrencinin program boyunca edindiği anlayışı ve becerileri göstermesine fırsat verir.

Öğretmenler programın aşağıda açıklanan beş etkileşim alanını planlarlar (IBO, 2019):

- *Öğrenmeye yaklaşım.* Program açısından büyük önem taşıyan öğrenmeye yaklaşım öğrencilerin eleştirel, tutarlı ve bağımsız düşünme, problem çözme ve karar alma kapasitelerini artırmayı; zihinsel disiplinlerini, tutumlarını, stratejilerini ve becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

- *Toplum ve hizmet.* Sınıfta başlamakta ve öğrencilerin yaşadıkları topluma katkıda bulunmalarını sağlamaktadır. Vurgulanan nokta, toplumsal farkındalığı, sorumluluk duygusunu ve beceri ve topluma katkıda bulunmak için tutumların etkili bir şekilde geliştirilmesini amaçlamaktadır.

- *Yaratıcı insan.* Bu alan öğrencilerin değerlendirmelerine, işlem yapmalarına ve yaratıcılığının ürünlerine odaklanmasını sağlar. Ayrıca bunların toplum üzerindeki etkilerini incelemektedir. Öğrenciler insanların kapasitesini etkileme, değiştirme, yaşam kalitesini geliştirme ve keyfini sürmeyi öğrenmektedirler. Bu alan öğrencilerin disiplinlerarası ilişki, estetik, teknoloji ve etik alanlarındaki ilişkileri keşfetmelerini sağlar.

- *Çevre.* Öğrencilerin birbirleriyle ve çevreyle bağlılıklarının farkında olmalarını amaçlar. Böylelikle çevreyi koruma sorumluluğunu kabul etmeleri sağlanmış olur. Bu alan öğrencilerin gelecek için olumlu, sorumlu önlemler alabilen bireyler olmalarını hedefler.

- *Sağlık ve sosyal eğitim.* Bu alan öğrencileri fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı bir yaşama hazırlamakta, onları potansiyel riskler konusunda farkında olmaları için yetiştirmeyi planlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin fiziksel ve sosyal çevrelerine karşı sorumluluk duygusu geliştirmelerini de sağlamaktadır.

MYP ders gruplarının amaçları bilgi, beceri ve tutum olmak üzere öğrencinin öğrenimini tüm yönleriyle ele almaktadır. Geniş kapsamlı bir program olduğu için Milli Eğitimin programıyla birleştirilebilir. Ayrıca DP için iyi bir temel oluşturur.

Diploma Programı (The IB Diploma Programme - DP). Hill (2007, 27) Uluslararası Diploma Programı için “huzurlu bir dünya için 2. Dünya Savaşı sonrası idealizmi” ifadesini kullanmıştır. IBO’nun ilk genel müdürü olan Peterson (1987), bu programda süreçlerin içerikten daha önemli olduğunu vurgulayarak, asıl amacın bilgi edinmeyi amaçlamak yerine düşüncenin geliştirilmesine öncelik verilmesi olduğunu vurgulamıştır (Akt. Ateş, 2011).

21. yüzyıl yaşamı, küreselleşmenin ve birbirine bağımlılığın artması sebebiyle eleştirel ve uluslararası düşünebilme becerilerinin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı öğrencilerin bu yetenekleri bilmesi ve anlaması için vardır (Diploma Programı, 2019). IBDP öğretim programı, gençler arasında kültürlerarası anlayışı desteklemek amacıyla eleştirel düşünmeyi teşvik eden ve farklı bakış açıları sunan bir anlayışla hazırlanmıştır. Saygı yoluyla daha iyi ve barışçıl bir dünya yaratmaya katkıda bulunacak, sorgulayan, bilgili ve duyarlı gençler yetiştirmeyi amaçlar (Diploma Programı, 2019).

Diploma Programı, orta öğretimin son iki yılında öğrencileri üniversiteye, sınavlara hazırlayan, geniş kapsamlı ve oldukça yoğun çaba gerektiren akademik bir programdır. Bu programı seçen öğrenciler bitirme sınavları sonunda uluslararası geçerliliği olan IB diploması alırlar. Dengeli bir eğitim ile uluslararası anlayışı geliştirmek için 1968 yılında kurulmuştur. O zamandan beri dünya çapında akademik güvenilirliğin ve yenilikçi düşüncenin bir simgesi olmuştur. Programın yer aldığı okullarda uluslararası standartlar eşit olarak uygulanmakta ve öğrenci başarısı büyük titizlikle değerlendirilmektedir. IB diploması alan öğrenciler dünyanın önde gelen üniversitelerine kabul edilirler (Diploma Programı, 2019).

Öğrencilerin iki yıl boyunca altı ders grubundan seçilen derslerle beraber bu derslerin merkezinde yer alan Bitirme Tezi (Extended Essay), Bilgi Kuramı (Theory of Knowledge) ve Yaratıcılık - Bedensel Etkinlik - Toplum Hizmeti çalışmalarını (CAS) başarıyla tamamlamaları gerekir (Diploma Programı, 2019). IB Diploma programı öğrencilerinin her gruptan bir ders almaları gerekmektedir. Bu dersler ileri seviye dersleri (Higher Level-HL) veya standart seviye dersleri (Standard Level-SL) düzeyinde olabilir. Altı dersin en az üçü ileri düzey, diğer üç dersi ise standart düzeyden olmalıdır. Öğrenciler beş gruptan birer konu seçmek zorundadırlar. Sanat altıncı konu olarak seçilebilir ya da altıncı konu, sayılan ilk beş başlıktan başka bir konu da olabilir. Öğrenciler iki yıl boyunca toplam ileri seviye dersler için 240, standart seviye dersler için ise 150 saat

öğrenim görmelidir (Diploma Programı, 2019). Şekil 4’te IB Diploma Program Modeli yer almaktadır.

Şekil 4 Diploma Programı

Kaynak: <http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/dp-programme-brochure-tu.pdf>

Şekil 4’te görüldüğü gibi. IB Diploma Programı, üç önemli çalışma etrafında derslerin toplandığı bir çemberle modellenir. DP dersleri ise altı grup altında yer alır. Çemberin etrafında Dil Kazanımı, Dil ve Edebiyat Çalışmaları, Birey ve Toplum, Fen Bilimleri, Matematik ve Bilgisayar Bilimleri ve Sanat dersleri yer almaktadır (Üstünişik, 2019).

IB’e (2014) göre bu dersler aşağıdaki gibi açıklanmıştır:

Grup 1: Dil ve Edebiyat Araştırmaları. Öğrencilerin kendi kültürlerine bağlı kalmalarını teşvik etmek için bu ders yapılmaktadır. Ders öğrencinin konuşma, yazma, okuma, anlama becerilerini geliştirmektir. Ayrıca öğrencilerin ana dile olan saygısını da “Dünya Edebiyatı” çalışmalarında verilen uluslararası bakış açısı ile tamamlamaktır. Öğrencilerin Grup 1’den en az bir konu çalışmaları zorunludur.

Grup 2: Dil Öğrenimi. Bu grupta amaçlanan, dili ana dili gibi kullanabilen, daha önceden yabancı dil öğrenme deneyimi olan öğrencilere iki farklı düzeyde, birkaç dil seçeneğinde olan dil dersleri bulunmaktadır. Dersler; yazılı ve sözlü iletişim üzerine odaklıdır.

Grup 3: Birey ve Toplum. Öğrenciler altı akademik alanın her birinden bir konu seçmek zorundadırlar. Birinin üçüncü gruptan olması zorunludur. Bu bölümde dokuz konu bulunmaktadır. Bunlar; İşletme, Ekonomi, Coğrafya, Tarih, Küresel Toplumda Bilgi Teknolojileri, Felsefe, Psikoloji, Sosyal ve Kültürel Antropoloji ve Dünya Dinleri (sadece SL). Dünya Dinleri konusu dışındaki bütün konuları da ileri veya standart seviyede çalışma olanağı bulunmaktadır.

Grup 4: Deneysel Birimler. Öğrencilerin bu grup konularından en az birini çalışmaları zorunludur. Bu grupta bulunan dersler; Biyoloji, Kimya, Tasarım Teknolojisi, Fizik, Çevresel Sistemler ve Toplum'dur. Bütün bu konular ileri veya standart seviyede çalışılabilir. Öğrenciler laboratuvar becerilerini geliştiren her konu alanını destekleyici kavram, teori, model ve teknikleri keşfederek, bilimsel yöntem kavramlarını geliştirmektedirler.

Grup 5: Matematik ve Bilgisayar Bilimleri. Program içerisinde öğrencilerin en az bir Matematik dersi almaları zorunludur. Bilgisayar Bilimleri ise seçmelidir. Matematik alanında dört konu mevcuttur: Standart Seviyede Matematik, Matematik SL, İleri Seviye Matematik, Standart Seviye İleri Matematik. Bu dört ders öğrencilere matematiksel düşünmeyi kavratmayı, onların ilgi ve yeteneklerini artırmayı amaçlamıştır.

Grup 6: Sanat. Öğrencilerin grup 1'den grup 5'e kadar olan akademik alanların her birinden bir konu seçmeleri zorunludur. Bunun yanında öğrenciler 6. gruptan bir konu çalışabileceği gibi, 1-5 numaralı gruplardan ek bir konu da seçebilir. Bu programda uygulama ve küresel bağlamda yaratıcı çalışma alanlarının araştırılması esastır. Sanat dersleri aynı zamanda öğrencilerin sanatın dinamik ve değişen doğasını anlamasına, sanatın zaman içindeki çeşitliliğini, mekânlarını ve kültürlerini keşfetmesine ve kendilerini ustalık ve özgüven ile ifade etmelerine yardım etmeyi de amaçlamaktadır. Dans, müzik, film, tiyatro ve görsel sanatlar olmak üzere standart ve ileri seviyede beş konu bulunmaktadır.

Kariyer Odaklı Program (Career Related Programme - CP). IB Kariyer Odaklı Program (CP), kariyer odaklı bir eğitim almak ve kariyerleri için doğru hazırlığı ve eğitimi planlamak isteyen öğrenciler için IB tarafından planlanmış bir programdır.

Öğrencilerin kişisel ve profesyonel ilgi alanlarını becerileri ile birleştirmelerine, açık ve etkili iletişim kurma becerilerini geliştirmelerine, eleştirel ve yaratıcı düşüncelerine, bağımsız ve grup halinde etkili çalışmalarına, uluslararası bilince ve küresel farkındalığa sahip olmalarına ve bilgilerini gerçek dünya olaylarında, günlük hayat senaryolarında yer ve zamandan bağımsız olarak uygulayabilmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır (IBO, 2015).

Bu programa dâhil olmak isteyen öğrenciler Diploma Programı'ndaki akademik derslerden, dil ve edebiyat dersleri, dil kazanımı, bireyler ve toplumlar, fen bilimleri, matematik ve sanat, en az ikisini tamamlamalıdır (IBO, 2015). Bu derslerde öğrencilere yaşam boyu öğrenenler olmaları için kazanmaları gereken entelektüel alışkanlıkların yanı sıra, kişisel vasıflar ve profesyonel beceriler de geliştirme fırsatları sunulmaktadır (IBO, 2016). Bu noktada öğrencilerin programın en alt basamağından itibaren kazandırılması hedeflenen sorgulama, hayat boyu öğrenme, dünya vatandaşı olma, sorumluluk duygusu, problem çözme becerisi, eleştirel ve yaratıcı düşünme, modern dünyanın karmaşıklığına yönelik bir bakış açısı ve anlayış geliştirme gibi becerilerin bu program ile de desteklenmeye devam edildiği ve hatta daha da kapsamlı şekilde ele alındığı söylenebilir. Şekil 5'de IB Kariyer Odaklı Program Modeli yer almaktadır (IBO, 2016).

Şekil 5 Kariyer Odaklı Programı

Kaynak: <https://ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/cp-brochure-currenttu.pdf>

Şekil 5'te görüldüğü gibi IB Kariyer Odaklı Program, dört önemli başlığın etrafında toplandığı bir çemberle modellenmiştir. Bunlar; Toplum ve Hizmet, Öğrenim Yaklaşımları, Dil Gelişimi ve Dönüşümlü Düşünme Projesi şeklindedir.

Kariyer Odaklı Programda dönüşümlü düşünme projesi, programın sonunda tamamlanması gereken ayrıntılı bir çalışmadır. Dönüşümlü düşünme projesinde öğrencilerin, çalışmalarıyla ilgili bir etik ikilemi belirleyip, analiz etmeleri, tartışmaları ve süreci değerlendirmeleri gerekmektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin program boyunca hedeflenen düşünme, iletişim ve araştırma becerilerini geliştirmeleri hedeflenir (IBO, 2016).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, hedef evren ve çalışma grubu, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, okul öncesinde İlk Yıllar Programı uygulayan eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek ortaya konulmuştur. Araştırma deseninin nitel seçilmesinin nedeni, araştırma konusunun derinlemesine araştırılmasına olanak sağlamasıdır. Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2010).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017–2018 eğitim-öğretim yılında, Ankara İli sınırları içinde yer alan Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı uygulayan tüm okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri ve yöneticileri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda İhsan Doğramacı Vakfı Ankara Özel Bilkent Laboratuvar Okulu, İhsan Doğramacı Vakfı Özel Bilkent İlk ve Ortaokulu, Tema Koleji, ABC Okulları ve Nesibe Aydın Okulları’ndaki okul öncesi öğretmenleri ve yöneticileri araştırmanın kapsamında yer almıştır.

Bu çalışmanın yürütüldüğü zaman dilimi içerisinde Ankara ilinde yukarıdaki bu okullar haricinde bu programı resmi ve onaylı olarak uygulayan okul(lar) bulunmamaktadır. Bu okullardan ikisi programda yetkinlik kazanmıştır ve programı 14 yıldır uygulamaktadırlar. Diğer üç okul, aday okul pozisyonundadır ve program yetkinliği için gerekli çalışmaları tamamlamaktadırlar. Bu üç aday okuldan biri programı yaklaşık üç yıldır, diğeri iki yıldır ve biri de bir yıldır uygulamaktadır. Bu farklılıklar programın

farklı aşamalarında okulların ne gibi durumlarla karşı karşıya kaldığı, hangi süreçlerden geçtiği ve farklı aşamalarda olmalarının programa bakış açılarını nasıl etkilediği konularında farklı bakış açıları edinilmesini sağlamıştır.

Yukarıda verilen her okuldan toplamda beşer öğretmenin ve birer yöneticinin araştırma kapsamına alınması planlanmıştır. Ancak bir kurumun yöneticisinin acil bir işinin çıkması ve bir öğretmenin sağlık sebeplerinden dolayı okulda olmaması sebebiyle o kurumdan dört öğretmen araştırmaya katılmıştır. Diğer bir kurumda da iki yöneticinin olması sebebi ile iki yönetici ve beş öğretmen araştırmaya katılmıştır. Diğer bir okulda da bir öğretmenin sağlık sebeplerinden dolayı okulda olmaması sebebiyle o kurumdan dört öğretmen araştırmaya kapsamına alınmıştır. Diğer iki okuldan da beşer öğretmen ve birer yönetici araştırmaya katılmıştır.

Dolayısıyla araştırmanın çalışma grubunu beş yönetici ve 23 öğretmen (toplam 28 katılımcı) oluşturmuştur. Katılımcıların çeşitli değişkenlere göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Katılımcılar		f
Cinsiyet	Kadın	28
	Erkek	0
Yaş	24-33	12
	34-43	13
	44 ve üzeri	3
Öğrenim Durumu	Ön Lisans	4
	Lisans	18
	Yüksek Lisans	6
Öğretmenlik Kıdemi	1-9	9
	10-19	14
	20-29	5
Okuldaki Kıdemi	1-9	22
	10-19	5
	20 ve üzeri	1

Tablo 1 (devam)

Katılımcıların Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı

Medeni Hali	Evli	21
	Bekâr	7
Çocuk Sayısı	0	7
	1-2	21
Sınıfındaki Öğrenci Sayısı	0	5
	10-16	5
	17-20	13
	21-23	5
Okulun Programı Uygulama Yılı	1-4	16
	5-14	6
	15-18	6
Katılımcının Programı Uygulama Yılı	1-4	16
	5-9	6
	10 ve üzeri	6
Katılımcı Programı Uygulamadan Önce Eğitim Alma Durumu	Evet	5
	Hayır	23

Tablo 1'e göre bu araştırmaya toplamda 28 katılımcı katılmıştır ve katılımcıların hepsi kadındır. Katılımcılardan beşi yönetici (program koordinatörü) olarak çalışmaktadır. Geriye kalan 23 katılımcının hepsi okul öncesi öğretmenidir. Katılımcılardan yaş aralığı 24 ila 33 arasında olanların sayısı 12 iken, 34 ila 43 arasında olanların sayısı 13'dür. Yaşı 44 ve üzeri olan üç adet katılımcı vardır.

Katılımcıların dördü ön lisans, 18'i lisans ve altısı da yüksek lisans mezunudur. Öğretmenlik kıdemi on yıldan az olan dokuz, 10-19 yılları arasında olan 14 ve 20 ve üstü olan beş katılımcı vardır. Katılımcılardan biri öğretmenlikteki ilk yılında, diğer bir katılımcı da ikinci yılındadır. Öğretmenlik kıdemi 26 ve 28 yıl olan iki katılımcı grubun en kıdemlisidirler. Çalışmanın yapıldığı yıl katılımcıların çalıştığı kurumdaki yıllarına bakıldığında; 22'sinin 1-9 yıl, beşinin 10-19 yıl ve birinin ise 20 ve üzeri yıl olduğu görülmüştür. 21 katılımcı evli iken, yedisinin de bekar olduğu belirlenmiştir. Yedi kişinin çocuğu varken, 21'inin 1 veya 2 çocuğu olduğu görülmüştür. Katılımcıların beşinin yönetici pozisyonunda olmasından dolayı öğrenci sayısının sıfır olduğu, diğer beşinin sınıfındaki öğrenci sayısının 10-16 arasında olduğu, 13'ünün öğrenci sayısının 17-20 arasında olduğu ve beşinin öğrenci sayısının ise 21-23 arasında olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan okullardan programı uygulama yılı 1-4 yılları arasında olan 16, 5-14 yılları arasında olan altı ve 15-18 yılları arasında olan altı adet okul olduğu belirlenmiştir. Programı uygulama yılı 1-4 yılları arasında olan 16, 5-9 yılları arasında olan altı ve 10 yıl ve üzeri olan ise altı adet katılımcı olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlik kıdemi 10 yıl'dan fazla olmasına rağmen programı uygulamada yeni olan yedi katılımcı vardır. Katılımcılardan kıdem yılı 10'dan az olmasına rağmen programı uygulama yılı kıdem yılına yakın olan altı katılımcı vardır. Katılımcılardan programı uygulama yılı 10 ve üzeri olan altı katılımcı vardır. Dört tanesi 5-9 yıl aralığında, 18 katılımcı da 1-4 yıl aralığında programı uygulamaktadır. Bu öğretmenlerden öğretmenlik kıdemi fazla olmasına rağmen programda yeni olan, öğretmenlik hayatına bu programla başlayan, öğretmenlik kıdemi ile programdaki yılı hemen hemen aynı olan, programı daha yeni anlamaya ve uygulamaya başlayanlar da vardır. Bu durum öğretmenlik hayatına bu programı uygulayarak başlayan katılımcıların öğretmenlik kıdemi fazla olan ancak programla geç tanışan katılımcılardan daha fazla bilgi birikimine sahip olmalarını sağlamıştır. Katılımcılardan beşi programı uygulamadan önce eğitim almış olduklarını belirtirken, 23'ü ise herhangi bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler, araştırmacı tarafından araştırmanın alt amaçlarına paralel olarak geliştirilmiş yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme ev yaşamı, eğitim, önceki iş tecrübesi, tutumlar vb. konularda görüşmeden önce geliştirilmiş soruların kullanıldığı bir görüşme türüdür (Balcı, 1997). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği araştırmacıya sağladığı belli düzeyde standartlık ve esneklik nedeniyle eğitim bilim araştırmalarına diğer tekniklere göre daha uygun niteliktedir (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Anında değişen koşullara uyabilme esnekliği, hemen herkese uygulanabilirliği, geri besleme mekanizmasının anında işleyebilmesi, derinlemesine bilgi edinebilme, yanlış anlamaların azaltılması, cevaplarda bireyselliğin korunması ve cevaplama oranını yüksek tutabilme, görüşme yönteminin kuvvetli yönleri arasında sayılabilir (Karasar, 2002).

Görüşme formu, araştırma amaçları göz önünde bulundurularak ve okul yöneticiler ile okul öncesi öğretmenlerinin İlk Yıllar Programı'nı uygulamaya ilişkin görüşlerini ortaya koyacak biçimde hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken literatür

taraması yapılmış, benzer çalışmalara bakılmış ve açık, anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgileri (cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, öğretmenlik kıdemi, çalıştığı okuldaki kıdemi, medeni hali, çocuk sayısı, sınıftaki öğrenci sayısı, İlk Yıllar Programı'nın okuldaki uygulama yılı, katılımcının programı uygulama yılı ve uygulamaya başlamadan önce eğitim alma durumu) bulunmaktadır. İkinci bölümde de Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı uygulayan özel okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerin ve yöneticilerin programın uyarlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymaya yönelik sorular yer almaktadır. Görüşme formu oluşturulduktan sonra uzman¹ görüşüne sunulmuştur. Gelen dönütler doğrultusunda görüşme formunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Bir öğretmen² ile pilot görüşme yapılmış ve sonrasında görüşme formuna son hali verilmiştir (EK 1). Yöneticilerin ve öğretmenlerin aynı sorulara verecekleri cevapları karşılaştırmak ve farklı bakış açılarını tespit edebilmek amacı ile görüşmelerde aynı görüşme formunun kullanılması tercih edilmiştir. Görüşme Formu'nun uygulanabilmesi için katılımcı onamı (EK 2), Etik Kurul Onayı (EK 3) ve MEB İzni (EK 4) alınmıştır.

Görüşme yapılan okulların yöneticilerine, görüşme öncesinde çalışma ile ilgili bilgilendirici bir e-posta atılmış ve bu yöneticilerden görüşme için uygun gün ve saat belirtmeleri rica edilmiştir. Görüşme yapılacak her okulla görüşme gün ve saati belirlendikten sonra belirtilen bu gün ve saatlerde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde öncelikle katılımcılara araştırma hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş, kayıt için izinleri alınmış, cevaplarına konu dışına çıkıldığı veya sorunun yanlış anlaşıldığı durumlar haricinde müdahale yapılmamıştır.

Öğretmenler ve yöneticiler ile görüşmeler araştırmacı tarafından yüz yüze yapılmıştır. Görüşme odasında çalışmaya katılacak bir diğer öğretmen veya yöneticinin olmamasına özen gösterilmiştir. Görüşme odasının sessiz, sakin ve kapısının kapalı olacak şekilde ayarlanması araştırmacı tarafından rica edilmiş ve görüşme sırasında sorulacak sorular için görüşme formundaki sıra takip edilmiştir. Görüşmelerin tüm katılımcıların izninin olması sebebi ile ses kayıt cihazına kaydedilmiştir.

¹Doç. Dr. Pelin Taşkın, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı ve Burcu TOPTAŞ, Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

²İcelal Yaltırık.

Verilerin Analizi

Görüşme yoluyla elde edilen veriler bilgisayar ortamına yazılı metin olarak aynen aktarılmıştır. Araştırma problemi ile ilgili alanyazın, temaları/kategorileri oluşturmaya yardımcı olabilecek derecede zengin nitelikteyse, araştırmacı temaları/kategorileri çalışmanın başında oluşturabilir (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Temalar/kategoriler tündengelim yaklaşımıyla, kuramsal çerçeveye ve araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak çalışmanın başında oluşturulmuştur.

Bu araştırma, Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programı uygulayan özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerin ve yöneticilerin programın uyarlanması ve uygulanmasına ilişkin görüşlerini olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde ortaya koymayı amaçladığından araştırmanın verilerinin analizinde “betimsel analiz” yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Bu analiz türünde temel amaç, elde edilen bulguların özet haline getirilip yorumlanmasıdır. Araştırmacı bulguları açıklayıp, ilişkilendirir ve anlamlandırır. Araştırmacı yorumları daha da güçlendirmek için bulgular arasındaki neden-sonuç ilişkilerini açıklar ve farklı olgular arasında karşılaştırma yapar (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Veri toplama aracı olan görüşme formunda katılımcılara yöneltilen her bir soru aynı zamanda çalışmanın temalarını oluşturmaktadır. Her bir temanın da kendi içinde katılımcıların görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş alt temaları mevcuttur. Bunlara da her temanın altındaki tabloda alt tema olarak yer verilmiştir. Diğer bir deyişle araştırmanın verileri, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda temalara/kategorilere ayrılmış, katılımcıların görüşlerinin arasındaki benzerlik ve farklılıklar da alt temalarda yer verilerek yorumlanmıştır.

Bu araştırmada temalar şu şekilde belirlenmiştir:

İlk Yıllar Programının;

1. Okulun eğitim ve öğretim sürecine (konu/içerik, öğretim yöntemleri, ders araç ve gereçleri, değerlendirme) uyarlanması,
2. Uygulanmasının öğrenciye, aileye, öğretmene, okul yönetimine yararları ve zararları,

3. Uygulanmasındaki yararları artırmaya ve yaşanan güçlükleri aşmaya ilişkin öneriler.

Görüşlerin analizinin güvenilirliğini sağlamak için, görüşmenin dökümleri yapıldıktan sonra, her bir temaya/kategoriye ait alt temalar/alt kategoriler tümevarım yaklaşımıyla belirlenmiş, görüşme kodlama anahtarı hazırlanmış ve kodlamalar yapılmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin İlk Yıllar Programı'na ilişkin görüşleri araştırmacı dışındaki bir uzman³ tarafından bu anahtara tekrar kodlanarak görüş birliği tespit edilmiştir. Görüşmelerin güvenilirliğini hesaplamak için Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği aşağıdaki güvenilirlik formülü kullanılmıştır:

$$\text{Güvenirlik} = \text{Görüş Birliği} / \text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}$$

Kodlamaların güvenilirliği için en az %70 görüş birliği gerekmektedir (Houten ve Hall, 1983'ten aktaran Taşkın, 2014). Bu çalışmada güvenilirlik %86.9 olarak hesaplanmıştır. Bu durumda analizlerin güvenilir bir biçimde yapıldığı söylenebilir. Araştırmada, görüşlerin belirtilme sıklıkları tespit edilmiş, benzerlik ve farklılıklar yorumlanmıştır.

Katılımcılara birer kod (Yönetici: Y, Öğretmen Ö) ve sıra numarası verilerek; görüşlerinin kategorilere ve alt kategorilere göre dağılımının frekans (sıklık) ve yüzde değerleri tablolar halinde sunulmuştur. Bulguların yorumlanması aşamasında daha somut ve açıklayıcı olması amacıyla görüşme dökümlerinden doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

³ Özge ERDEMLİ, Ankara Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın bulgularına ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

Katılımcılara Göre İlk Yıllar Programı'nın Anlamı

Katılımcılara ilk olarak “İlk Yıllar Programı'nın kendilerine ne ifade ettiği” sorulmuştur. Katılımcıların birtakım kavramları kullanarak bu soruya cevap verdikleri görülmüştür. Bu kavramlar; uluslararası bilinç, dünya vatandaşı, özgüven, araştırma-sorgulama, merakı destekleme, evrensel değerler, özgünlük, süreçte gelişimin takip edilmesi, kalıcı öğrenme, kendini ifade edebilme becerisi, evrensel bilgi, öğrenen profili, tutum, beceri, eylem, riski göze alma, özgürlük, esneklik, soru sorma, çocuk merkezli, disiplinler üstü tema, çerçeve program olarak sıralanabilir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların temalara göre dağılımı Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Anlamına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Sorgulayan öğrenciler yetiştirmeyi desteklemek	13	Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö20, Ö16, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö17
Dünya Vatandaşı Öğrenciler Yetiştirmek	8	Ö1, Ö18, Ö21, Y3, Ö19, Y2, Y5, Ö23
Çocukların Özgüvenini ve İfade Gücünü Desteklemek	4	Ö22, Ö14, Ö5, Ö2
Uluslararası Bakalorya Sürecinin İlk Adımı Olmak	3	Ö3, Y1, Y4
Toplam	28	

Tablo 2’ye göre katılımcıların çoğunluğunun (n= 13) programın “sorgulayan bireyler yetiştirmeyi ve süreçte öğrenciyi sorgulamaya davet etme konusunda desteklediğini” ifade etmiştir. Buna ek olarak araştırma, soru sorma, yaparak ve yaşayarak öğrenme deneyimlerinin de program dâhilinde olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki cümleleri örnek olarak verilebilir:

...Evrensel değerler kapsamında ama aynı zamanda ulusal değerlerimize de bağlı araştıran, merak yönünü destekleyen, sorgulatan, iş birlikçi yönünü destekleyen bir program (Ö4).

... Çocukları sorgulamaya hep davet eden, içeriğinde hep sorgulama olan bir program ve çocukların gelişimini süreç içerisinde çok iyi takip etmemizi sağlayan bir program (Ö6).

...onları sorgulamaya yönlendiren bir eğitim programı, bu yüzden onların öğrenmelerini daha kalıcı hale getirecek olan bir program (Ö7).

...Herşeyi merak ediyorlar, ilgilerini çekiyor, araştırıyorlar, evde bilgi edinip geliyorlar, paylaşıyorlar, kendilerini daha iyi ifade ediyorlar (Ö8).

...hedeflediğimiz konuyu aktarmak için çocukların dikkatini çekecek, onları sorgulamaya yöneltecek, merak ettirecek çalışmalar düzenlemek (Ö9).

...çocuklara soru sormayı öğretiyoruz ve bilgiyi direk vermeyip araştırarak öğrenmelerini istiyoruz (Ö20).

Daha çok araştıran, sorgulayan, kendi sorumluluklarının farkında olan bireylerin yetiştirmeyi ve en önemlisi de dünya görüşü, bunlara sahip öğrenci yetiştirmeyi amaçlıyor... (Ö11).

İlk Yıllar Programında çocuklara genellikle sorgulama çemberi üzerinden gidiyoruz. Bizim çocuklarımıza ilk yıllarda bunları yerleştirebilmemiz çok önemli. Çünkü ileriki yaşlarda sorgulayabilen, araştırabilen bireylere doğru devrediyoruz biz... (Ö12).

İlk Yıllar Programı deyince sorgulama, öğrencilerin merkezde olduğu, öğretmenin daha çok rehber olduğu ve uluslararası bir program akla gelmektedir... (Ö13).

Çocukların araştırarak, sorgulayarak daha iyi bir eğitim öğretim görmesini sağlıyor. Direkt bilgiyi vermiyoruz araştırmalarına yönlendiriyoruz... (Ö15).

- Çok bilindik çocukların yaparak, yaşayarak öğrenme modelinin daha gelişmiş versiyonu, daha anlam kazanmış hali... (Ö16).

İlk Yıllar Programı öğrencilerimizin temel okul öncesinden başlayarak birçok beceriyi, kavramı, profili kazanmalarını destekleyen; onların yaparak, yaşayarak öğrenmelerini sağlayan, tüm becerilerini kullanmalarını sağlayan bir program ... (Ö11).

Daha derinleşmiş bir program... (Ö17).

Katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle sorgulamanın programda çok önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Sorgulama özetle dünyayı anlamlandırma gayretiyle çevreyle aktif bir şekilde ilgili olmayı ve buna bağlı olarak edinilen deneyimler ve bilgiler arasındaki bağlantılar üzerinde dönüşümlü düşünmeyi içerdiği şeklinde ifade edilebilir (Uluslararası Bakalorya, 2010). İlk Yıllar Programı'nın pedagojik yaklaşımın temelinde sorgulamanın olduğu söylenebilir. Çünkü program çerçevesinde sadece konuyu yetiştirmeye çalışmanın anlam ve anlayışı olumsuz yönde etkilediğine inanılmaktadır. Öğrencilerin en iyi; soru sorarak, kendi sorgulamalarını tasarlayarak, kendi sorgulamaları hakkında araştırma ve incelemeler yaparak öğrendiğine inanılmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin öğrenmeye hazırbulunuşluklarının tam olduğuna inanılır ve öğrencilerin

önceki bilgileri ile yeni öğrendikleri arasında sorgulama yoluyla edinecekleri yeni bilgi ve deneyimler arasında bağlantılar kurmaları sağlanır (Uluslararası Bakalorya, 2010). Bu şekilde programdaki öğrenme sürecinde; anlamlı bağlantıların kurulmasının ve öğrencilerin bilgiye sorular sorarak kendi çabalarıyla ulaşmasının desteklendiği söylenebilir. Bu şekilde programın; öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini ve hayat boyu öğrenen olma yolunda ilerlemelerini desteklediği söylenebilir.

Programda sorgulama süreci; öğrencinin sesinin, tercihinin ve sahiplenmesinin güçlü olduğu ve kendisinin bir öğrenen olarak özne olduğu şeklinde planlanır (Eğitim ve Öğretim, 2018). Çocukların merak ettiği, sorular sorduğu, sürece dahil edildiği, aktif oldukları, araştırmalar yaptıkları ve kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alıp aktif öğrenenler oldukları da ifade edilebilir. Bu açıdan programın; öğrencileri merkeze koyduğu, onlara süreci yönetme imkânı sunduğu, öğretmenlerin rehberlik ederek süreci takip etmesini gerektirdiği ve öğrencilerin aktif olarak hayat boyu öğrenen olmaları konusunda onları teşvik ettiği söylenebilir. Bu noktada programdaki öğrencilerin; bilgiyi bekleyen yerine bilgiye ulaşan, öğrenme eyleminde pasif rol yerine aktif rol oynayan ve öğrenme sürecinin öğretmen yerine öğrenci sorumluluğunda olduğu söylenebilir. Bu profildeki öğrencilerle sürdürülecek eğitim ve öğretimin daha etkili, daha kalıcı ve sürdürülebilir olduğu ifade edilebilir. Bu şekilde öğrenciler okulu bir öğrenme merkezi olarak görüp, istekle sürece dahil olup, süreçteki rol ve sorumluluklarını yerine getirdikçe keyifli bir öğrenme yolculuğunda okula karşı olumlu tutum ve tavır sergileyecektir. Bu noktada eğitim ve öğretimin de etkililiği artacak, başarı kendiliğinden gelecek ve öğrenciler hayata daha iyi hazırlanmış olacaklardır. Bu noktada İlk Yıllar programının öğrencilere hayata hazırlama konusunda etkili bir program olduğu söylenebilir.

Tablo 2'ye göre katılımcılardan bazıları (n=8), İlk Yıllar Programı'nın "dünya vatandaşı ve uluslararası bilince sahip bireyler yetiştirmeyi destekleyen bir program olduğunu" ifade etmişlerdir. Bu ifadeyi destekleyen bazı katılımcı görüşleri şu şekildedir:

Bir dünya vatandaşı yetiştirmek ... (Ö1).

Evrensel bilgiye ulaşmaları için, dünya insanı olabilmeleri için uyguladığımız bir program... (Ö18).

Gerçekten dünya vatandaşı dediğimiz konsepte çocukları ulaştırabilecek bir kavram ... (Ö21).

İlk Yıllar Programı diyince aslında ilk aklıma gelen kelime benim uluslararası bilinç oluyor (Y3).

Benim için uluslararası bir bakış açısı kazanmama sebep oldu kısacası (Ö20).

İlk Yıllar programı aslında benim için dünya vatandaşı yetiştirmenin alt yapısı olarak görüyorum bunu... (Y2).

İlk Yıllar Programı, 3-12 yaş arasındaki çocukların uluslararası bilince sahip olmasını desteklemek ve geliştirme için hazırlanmış disiplinler üstü temaların olduğu bir çerçeve programdır (Y5).

... Öğrencilerin birer dünya vatandaşı olarak ne öğrenmelerini istiyoruz, en iyi nasıl öğrenebilirler ve öğrendiklerini nasıl değerlendirmemiz gerektiği ile ilgili yol gösteren bir müfredat (Ö23).

Katılımcıların görüşleri ışığında İlk Yıllar Programının öğrencileri birer dünya vatandaşı olmalarını ve uluslararası bilinç sahibi olmalarını, evrensel bilgiye ulaşmalarını ve uluslararası bir bilinç geliştirmelerini desteklediği söylenebilir. Bunun en açık ve kesin ifadesi Uluslararası Bakalorya'nın broşür kapağında belirtilmiştir. Bu ve daha birçok programın yazılı materyalinde de yer verilen “Daha iyi bir dünya için eğitim” ifadesinden yola çıkarak, programın önemle üzerinde durduğu daha iyi bir dünya yaratmaları konusunda öğrencileri desteklediği söylenebilir (IB, 2014). Aynı zamanda misyon ifadesinde de belirttiği gibi kültürler arası anlayış ve saygı yoluyla daha iyi ve daha huzurlu bir dünya için çabalayacak gençler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla eğitim, ölçme ve değerlendirme programları geliştirip, bu programları dünyadaki tüm öğrenciler için uygulanabilir olmasını hedeflemektedir (Uluslararası Bakalorya, 2010). Bu şekilde hangi ülkede doğduğu, hangi ülkede yaşadığı veya hangi dili konuştuğundan bağımsız olarak tüm öğrenciler bu program dahilindeki öğrenmeleri deneyimleme şansına sahip olduğu söylenebilir. Bu programla da dünyadaki durumlara ve sorunlara karşı ilgili, çözüm yolları arayan ve farklılıklara saygı duyan bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir.

Katılımcıların birkaçı (n=4), programın “çocukların özgüvenini ve kendilerini daha iyi ifade edebilen bireyler olmalarını desteklediğini” belirtmişlerdir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki cümleleri örnek olarak verilebilir:

...çocuğun var etmesi, kimseye muhtaç kalmaması, özgüvenli olması gibi (Ö2).

Çocuğun kendini daha rahat bir şekilde ifade etmesi geliyor özgür olarak... (Ö5).

... çocukların özgürce gerçekten yaparak, yaşayarak kendi seçimleri doğrultusunda bizim onlara rehberlik ettiğim bir sistem, program... (Ö14).

... çocuğun kendini ifade etmesine ve çocuğa bütünsel gelişimini dikkate alan bir program (Ö22).

Katılımcılardan dördü İlk Yıllar Programının öğrenciyi merkeze alan bir eğitim yaklaşımı sergilediği, klasik kitap ve kalemlerin kullanıldığı tekniklerden uzak bir eğitim programı olduğunu düşünmektedirler. Öğrencinin kendisini rahatlıkla ifade etmesini sağlayacak fırsatlar sunduğunu, özgürce yaparak ve yaşayarak öğrenmelerin gerçekleştiğini ifade etmişlerdir. Kısacası programın amacının, öğrencilerin birer yetişkin

olduklarında ihtiyaçları olacak becerileri öğrencilik hayatlarında deneyimlemeleri ve bu becerileri edinmeleri olduğu söylenebilir. Bu konuda değişen zaman ve ihtiyaçlar doğrultusunda bu becerilerin de zamanla değiştiği söylenebilir.

21. yüzyıl öncesi iş hayatında bilgi ve birikimin başarının kesin sonucu olduğu düşünülüyorken, bir süre sonra akademik anlamda yüksek IQ'ya sahip ya da alanında çok bilgili insanların da iş hayatında başarısız olma olasılığı olduğu belirtilmiştir. Bu noktada duygusal zekanın ve kendini iyi ifade etmenin başarının iki önemli belirleyicisi olduğu söylenmiştir (Yelkikalan, 2006). Bu sebeple İlk Yıllar Programı'nın kendine güvenme, kendini iyi ifade etme gibi gerekli becerileri deneyimleyip, edinmeleri konusunda öğrencileri desteklediği ve bu şekilde öğrencilerin hayatın gerekliliklerine hazırlandıkları söylenebilir.

Diğer katılımcılar da (n=3) bu programın “Uluslararası Bakalorya sürecinin ilk adımı olduğunu” belirtmiş ve İlk Yıllar Programı söylendiğinde akıllarına ilk bunu geldiğini belirtmiştir. Katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıdaki cümleleri örnek olarak verilebilir:

... çocuğun bu IB sürecindeki ilk adımı olduğu için en önemli adımı olduğunu düşünüyorum. Çocuğa bu bilinci kazandırmanın en önemli aşaması olduğumuzu düşünüyorum (Ö3).

Adının ilk olması çok özel çünkü hepimizin eğitim açısından değil hayatımızın da ilk yıllarını kapsıyor... (Y1).

... Bu öyle bir döngü ki bir helezon gibi hatta aslında bir hortum gibi tanımlayabilirim PYP programını o çerçevede hortumun en altını içine aldığı yer dar ama derinleştikçe o hortum büyüdükçe yukarıya doğru çıkıyorsunuz ve helezonda daha geniş daha derin kapsamlı bir anlayış geliştiriyorsunuz... (Y4).

Katılımcıların bazıları da İlk Yıllar Programı'nın hem programın diğer seviyeleri açısından hem de öğrencilerin eğitim-öğrenim hayatları açısından çok önemli bir yere sahip olduğunu belirtmişlerdir. Kendini takip etmeyen ve sınıf seviyeleri arasında sarmal ilerlediğini belirttikleri programın etkili bir şekilde uygulanmasının sonucu olarak diğer seviyelerde uygulanan programların da etkili ve başarılı bir şekilde uygulanabileceği söylenebilir. Uluslararası Bakalorya'nın broşür dökümanında da belirttiği gibi İlk Yıllar Programı öğrencilerin programın devamındaki Orta Yıllar Programı'na en iyi şekilde hazır olmaları konusunda gerekli beceri deneyimi edinmeleri konusunda desteklemektedir (IB, 2014). Bu noktada son katılımcının helezon benzetmesinin İlk Yıllar Programı için doğru bir benzetme olduğu ve durumu açıkça ifade ettiği söylenebilir. Öğrencilerin bu programda edindiklerinin, diğer Uluslararası Bakalorya

programlarındaki başarılarının temelini oluşturduğu; bu sebeple İlk Yıllar Programı'nın IB sürecindeki ilk adım olduğu ifade edilebilir.

Katılımcıların Öğretmenlerin İlk Yıllar Programı ile İlgili Hazırlık Sürecinden Geçme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Katılımcılara programı uygulamaya başlamadan önce öğretmenlerin hazırlık sürecinden geçme durumları konusunda ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplarının alt temalara göre dağılımı Tablo 3'de sunulmuştur:

Tablo 3

Katılımcıların Öğretmenlerin İlk Yıllar Programı ile İlgili Hazırlık Sürecinden Geçmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Programı anlamlandırabilmenin, belli bir süre uygulama yapmayı gerektirmesi	13	Y1,Ö6,Ö7,Ö8,Ö9,Ö21, Y4, Y3, Ö10, Ö14, Y2, Y5,Ö23
Yoğun bir program olması	8	Ö2,Ö18,Ö20,Ö11,Ö12,Ö13,Ö15, Ö17
Lisans eğitiminde öğretilenlerden farklı bir yaklaşım olması	7	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö16,Ö19, Ö22,
Toplam	28	

Tablo 3'e göre katılımcıların çoğunluğunun (n=13) bu programı uygulamaya başlamadan önce hazırlık sürecinden geçmeleri gerektiğini "programı anlamlandırabilmenin, için belli bir süre uygulama yapmayı gerektirmesi" nedeniyle gerekli gördüklerini ifade etmiştir. Buna ek olarak uygun örnekler ve uygulamalar görmeyen de etkili olacağını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Hazırlık sürecinden geçmeyince neler olduğunu size uzun uzun anlatabilirim. O bir travma. Önce okuyup, kendi kendine düşünüp, kafa yorup sonra eğitim alıp sonra da uygulama yapılmalı. Önce biraz içsel yani başbaşa kalmak lazım kendi kendimize kafa yormamız gerekiyor ki fikirleriniz içinizde biraz olgunlaşsın sonra sahaya insin... (Y1).

... içeriğinde çok fazla öğretmenin bilmesi gereken, edinmesi gereken belki de sonradan öğrenmesi gereken çok fazla bilgi ve beceri var...(Ö6).

Bunun sıkıntısını ben kendim yaşadım ve yaşıyorum. Eğitimler olmalı, dönem içerisinde de bu eğitimler devam etmeli... (Ö7).

... Eğitim verilmeli, ayrıntılı bir şekilde anlatılmalı, örneklemeler yapılmalı diye düşünüyorum... (Ö8).

... Benim için aldığımın eğitimin çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Uygulamayla tabi bazı şeyler oturdu. Seminer döneminde kafamda hala bazı soru işaretleri vardı ama sınıfta ön hazırlıkta neler yapmam gerekiyor, belli bir programın oluşması beni çok rahatlatmış... (Ö9).

... bu program kitaptan okuyarak anlayabileceğiniz bir program değil. Uygulama kısmı çok önemli. Uygulayarak yapabileceğin, deneyimlemen gereken uzun süreçli bir program. Çalıştaylar kesinlikle olmalı ama anlatıldığı zaman kimya dersi gibi geliyor bana okuduğun zaman anlamazsın ama uygulaman lazım deneyler yapman lazım... (Ö21).

...Temel öğelerin dışında plan formatı, IB'nin verdiği kapsam sıralama dökümanı gibi kendine has bir terminolojisi var. Bir tıp dersi düşünün; gribal enfeksiyon veya karın ağrısını latince anlattığımızda hiçbirşey anlamazsınız. Aynı şey PYP için de geçerli. Öğretmen doğrudan bir eğitime gittiğinde orada birşey anlatılıyor, kavramlar tanıtılıyor ama o kavramları anlayana kadar eğitim bitiyor ve kayboluyor... (Y4).

... Hemen uygulamaya çalışmanın şöyle bir handicayı olur. Muhtemelen yapamazsınız ve demoralize olur ve olumsuz geri bildirim alırsınız... (Y3).

...biz 14 yıldır bu programın içerisindeyiz, mutlaka hazırlık süreci olmalı. Öğretmenler için, akademik kadro için, personel için, okuldaki herkes için bu hazırlık süreci geçerli. Öğrencilerimiz için de tabiki... (Ö10).

...her Ağustos, Haziran döneminde PYP Koordinatörü olsun, diğer uzmanlar olsun bize bu konuda eğitim veriyorlar. Hem bilgilerinizi yeniliyorsunuz hem de birtakım değişimler söz konusu. Bunlardan haberdar oluyorsunuz. Bu anlamda gerekli olduğunu düşünüyorum... (Ö14).

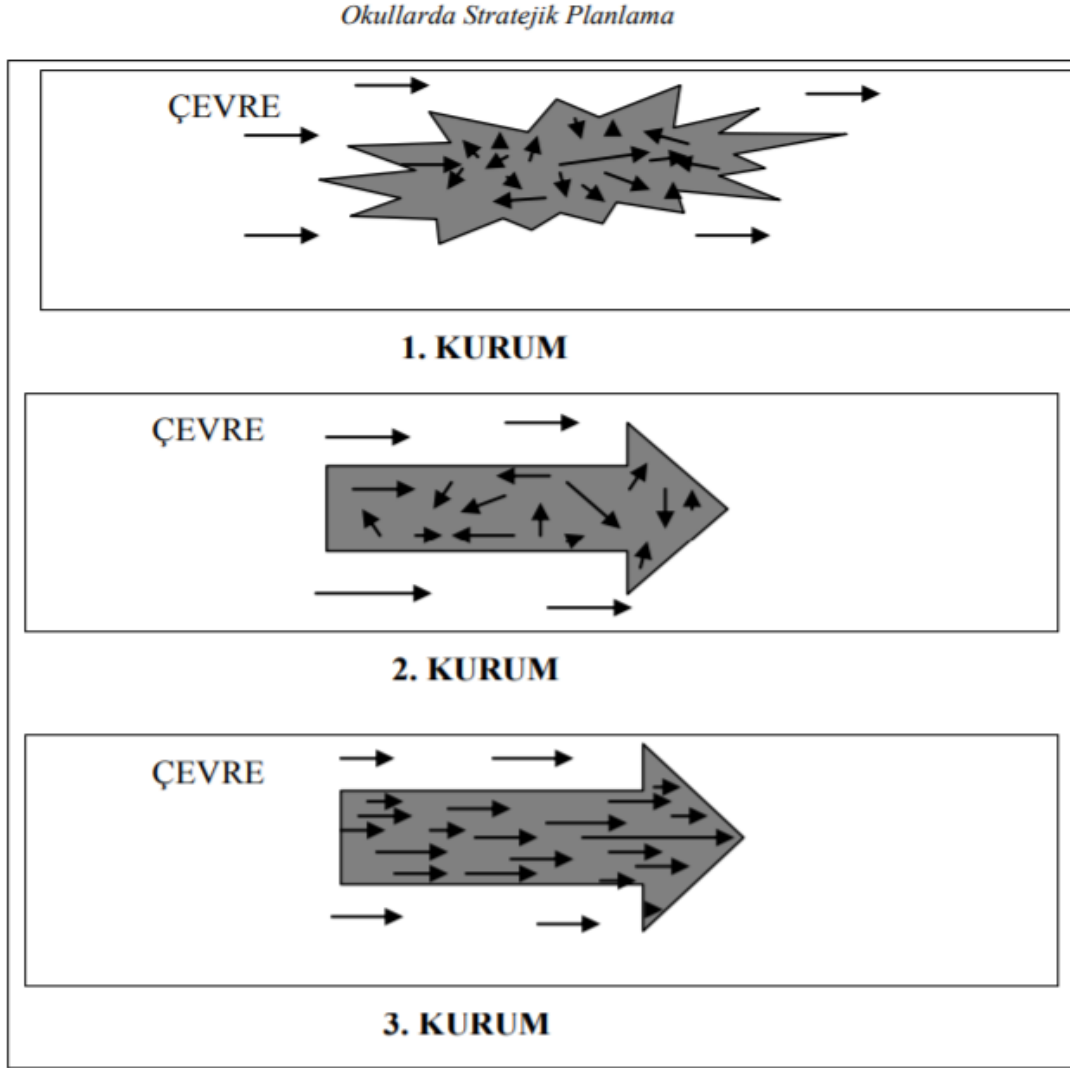
...Çağımız ne durumda, biz bu çağa uygun bireyler yetiştirebiliyor muyuz, neler değişiyor biz ne kadar bu değişim rüzgarının içinde kendimizi ilerletiyoruz, büyütüyoruz gibi bir süreçle programa geçiş yapmak lazım. Ozaman otomatik olarak öğretmenlerinizle bir değişim sürecine giriyorsunuz. Yukarıdan inme bir anlayışla, süreçle bu hazırlığın doğru olmayacağını düşünüyorum. Birlikte karar vermek önemli (Y2).

...MTPYPH kılavuz kitabı ve bu kitabı referans alan eğitim/çalıştayların etkili olduğu kanaatindeyim. Öğretmenler İYP'na başlarken eğitim alabilirler (almalılar demiyorum). Benim inancım bu uygulamaya yeni başlayan bir öğretmenin, iyi uygulamaları/örnekleri görebileceği fırsatların daha etkili olduğu yönünde... (Y5).

... öğretmenlerin öğrencilerin ilgi alanlarını belirleme, bilişsel, duygusal, sosyal alan gelişimlerini destekleme sorumlulukları var. Bu yüzden öğretmenlerin programı tam anlamıyla benimsemeden uygulamaya çalışması uygun olmaz. Bu noktada yeterince deneyim kazanmalı ve uygulama yapmış olmalıdır. Bunu da ancak bir hazırlık sürecinden geçerse kazanabilir (Ö23).

Katılımcıların verdiği cevaplar ışığında, öğretmenlerin bu programı uygulamaya başlamadan önce mutlaka bir hazırlık sürecinden geçmeleri gerektiğine inandıkları söylenebilir. Bu gerekliliğin nedenlerinden birisi olarak programın anlaşılmasının belirli bir uygulama yapma fırsatı sağlanmasından sonra mümkün olduğunu belirtmişler. Programın, kitaplardan okuyarak ve zorunlu eğitimleri alarak anlaşılabilmesinin mümkün olmadığını söylemişlerdir. Zorunlu eğitimin öncelikle gerekli okumaların, dönüşümlü düşüncelerin yapılmasından ve uygulama imkanı sunulmasından sonra alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu şekilde eğitimcilerin programı günlük işleyişlerine ve kullandıkları dile yerleştirebileceklerini ve ancak bu şekilde programı anlamlandırabileceklerini söylemişlerdir. Ayrıca katılımcılardan biri bu değişim sürecinin doğal bir şekilde planlanması gerektiğini, eğitimcilerin bu değişime inanmaları gerektiğini, neden programın uygulanmasının gerekli olduğunu ve bu programın bu

ihtiyaçları hangi açılardan karşılayacağını bilmeleri dahilinde daha etkili bir hazırlık süreci geçirileceğine inanmaktadır. Katılımcı bu süreçte, doğal bir hazırlık evresi planlamak isteyen okulların sürece misyon ve vizyonlarını güncelleyerek başlamalarını önermektedir. Bu konuda okullarda planlamanın nasıl yapılması ile ilgili yapılan bir araştırma (Goodstein, Nolan ve Pfeiffer, 1993) katılımcının bu görüşünü desteklemektedir (Şekil 6).

Şekil 6. Stratejik Plan, Çalışanlar ve Çevre İlişkisi
(Şekilde koyu renk alanlar kurum içini, açık renkli bırakılan yerler kurum dışını temsil etmektedir.)

Kaynak: (Goodstein, Nolan ve Pfeiffer, 1993)

Şekil 6’de üç farklı kurumda planlamanın kurum içi etkisi ve çevre ile ilişkisi gösterilmiştir (Goodstein, Nolan ve Pfeiffer, 1993, s.330). İlk kurumun herhangi bir planlama yapmadığı ve kendilerine hedef, amaç belirlemediği söylenebilir. Kurum içi

herkesin farklı ve değişebilir eylemlerde bulunduğu görülmektedir. Ayrıca çevre ile kurumun herhangi bir etkileşimi olmadığı ve ihtiyaçların belirlenmeyip, eylemlerin de çevreden bağımsız bir şekilde yürütüldüğü söylenebilir. Kurumda hareketlilik görünmekte, ancak bu hareketliliğin süresi, etkisi ve kuruma ilerleme sağlayıp sağlamayacağı öngörülememektedir.

İkinci kuruma bakıldığında çevreyle etkileşimli bir planlama yapıldığı ancak kurum içi bu planlamanın benimsenmemiş olduğu görülmektedir. İyi bir plandan ziyade iyi bir planlamanın önemi burada karşımıza çıkmaktadır. Kurumdaki eğitimcilerin benimsemediği, açıkça anlamlandıramadığı planlarda onların iş birliğini beklemenin mümkün olmayacağı söylenebilir. Bu sebeple kurumdaki değişikliklerden, ihtiyaçlardan ve yeniliklerden herkesi bilgilendirerek ve dahil ederek bir planlama süreci gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Üçüncü kurumda çevre, kurum ve kurumdaki çalışanların hepsi aynı amaca doğru ilerlemektedir. Bu sebeple kurumun planlama sürecinde çevreyi göz önünde bulundurduğu, hedefleri buna yönelik ve çalışanların da dahil olduğu bir süreçle belirlediği söylenebilir. Bu nedenle kurumların hedeflerine ulaşmada çevreyi iyi gözlemlemesi, ihtiyaçlarını belirlemesi ve kurum çalışanlarını bu sürece dahil etmesi gerekmektedir. Bu sebeple İlk Yıllar Programına yeni başlayan okulların etkili ve verimli bir hazırlık süreci geçirebilmeleri için eksikliklerini belirlemeli, ne gibi yenilikler yapmaları gerektiğini birlikte karar vermeli ve eğitimcileri sürecin her aşamasına dahil etmelidir. Bu şekilde hangi program uygulanacak olursa olsun kurumun başarılı ve sorunsuz bir hazırlık süreci deneyimleyeceği söylenebilir.

Tablo 3'e göre katılımcıların bazıları (n=8) bu programı uygulamaya başlamadan önce hazırlık sürecinden geçmeleri gerektiğini "yoğun bir program olması" nedeniyle gerekli gördüklerini ifade etmiştir. Buna ek olarak da öğretmenlerin içerikte birtakım bilgileri öğrenmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Çok yoğun bir program yazılı olarak. Etkinlikler, somutlaştırmalar çok farklı. İşin içine branş öğretmenleri de giriyor... (Ö2).

- ... çok ayrıntılı bir program ve dört yıldır biz bu eğitimi alıyoruz. Yine de eksiklerimizin olduğunu düşünüyorum... (Ö18).

Evet çünkü bilmeden yapamayız. Öncelikle sorgulama süreci nedir, PYP nedir nasıl yapılmalıdır, farkı nedir, değerlendirme nedir gibi bilerek yapılması gerekiyor (Ö20).

...Okulun programla ilgili bir bilgi sahibi olması gerekiyor, ona göre dersini nasıl planlayacağını bilip ona göre çalışması gerekiyor. Mesela PYP'nin olmazsa olmazı değerlendirmeler. Ders içeriğinde değerlendirmeye yer verilmesi gerekiyor... (Ö11).

...buradaki müfredat bambaşka ve bir yönetmeliği var biz o yönetmelik üzerinden gidiyoruz... (Ö12).

...öğretmenleri bu programa hazırlayabilmek, ne yapmaları gerektiğini, nasıl yapmaları gerektiğini, nasıl uygulamalar yapmalarını bilmeleri için öncesinde mutlaka bir hazırlık evresi olması gerektiğini düşünüyorum... (Ö13).

... program yenileniyor ve bizler de bu yenilikleri takip etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bizim de sürekli araştırmamız, sorgulamamız gerekiyor ki çocukların sordukları sorulara net cevaplar verebilmemiz için... (Ö15).

...tek bir eğitim değil birkaç eğitim verilmeli, süregelen bir eğitim olmalı. Nasıl yapılacağını, o büyük ve kalın kitaplardan nasıl faydalanacağını bilmeliler... (Ö17).

Katılımcılardan hazırlık sürecinin gerekliliğinin programın yoğun olmasından kaynaklandığını belirtenler, programın içeriğinde öğrenilmesi gereken çok fazla bilginin olduğunu belirtmişlerdir. Sorgulama süreci, değerlendirme, planlama gibi süreçlerin doğru uygulamalarını öğrenmek gerektiğini ve değişen kısımlarının araştırılarak güncel hallerinden haberdar olunması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 3'e göre katılımcıların bazıları (n=7) bu programı uygulamaya başlamadan önce hazırlık sürecinden geçmeleri gerektiğini "lisans eğitiminde öğretilenlerden farklı bir yaklaşım olması" nedeniyle gerekli gördüklerini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... PYP bizim lisansta aldığımız eğitimden bambaşka bir eğitim bize hem staj aşamasında hem okuldaki uygulamalarımızda bu şekilde gösterilmemişti. Yeni mezunum aslında çok eski yılların öğretmeni değilim ama ben bile bunu almamışken ileriki yıllardaki öğretmenlerin daha da zor olabileceğini düşünüyorum sistemleri daha oturmuş olduğundan... (Ö1).

... Bizim bu yaşımıza kadar olan eğitim süreci daha geleneksel bir eğitim olduğu için öğrenciyi merkeze alan, onlara daha fazla fırsat tanınan bir model olduğu için eğitim şart. Çünkü biz hala geleneksel modellerden kopmakta zorlanıyoruz... (Ö3).

... yetiştiğimiz bir sistem alt yapı var onu kırmak zor olabiliyor. O anlamda da ne kadar çok eğitim alır ne kadar çok gözlem yaparsak daha iyi olur diye düşünüyorum... (Ö4).

... Çünkü farklı bir eğitim sistemi bizim ulusal müfredatımız ile uyuşmadığı için... (Ö5).

...öğretmenlerimizin kendi öğrenim deneyimlerinden hiçbiri bu şekilde gerçekleştirilmemiş hepsi çok klasik yöntemlerle eğitilmiş insanlar. Bir anda onları merkeze çekiyor olmak onlar için çok zor... (Ö16).

...bizim ulusal müfredatımızın çok çok dışında. Çocuklara yaklaşımımızda biz biraz daha öğretmen destekli, öğretmenin daha baskın olduğu bir sınıf ortamındayken biraz daha çocukları ön plana alarak yaptığımız bir eğitim sistemine geçtik... (Ö19).

Türkiye'deki öğretmenlerin bu süreçten geçmeleri gerekiyor. Çünkü Türk müfredatının uygulama şeklinden çok uzak ve zıt bir program. Öğretmeni merkezden alan bir uygulama çerçevesi ancak genelde öğretmenler kendilerinin merkezde olmalarına çok alışkınlar... (Ö22).

Katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle İlk Yıllar Programı'nı uygulamaya başlamadan önce hazırlık sürecinden geçilmesinin gerekli nedenlerinden birisi de eğitimcilerin lisans eğitiminde aldıkları eğitimden, öğrendiklerinden farklı uygulamalar yapılması gerektiğidir. Öğretmen adaylarının lisans eğitiminde benzer programlar ve uygulamaları öğrenmemiş olmaları ve buna ek olarak öğretmenlik mesleğinde kıdemli olan eğitimcilerin öğretmen merkezli, didaktik, çoğunlukla sunuş yaparak ders anlatma alışkanlıklarından kolay kurtulamamalarının program öncesi hazırlık sürecini gerekli kıldığı söylenebilir. Çünkü bu programda öğrenciler öğretmenlerine öğrenmeyi kolaylaştıranlar ve etkinleştirenler olarak değer vermekte ve öğrenme hedeflerini belirleyip takip etmede öğretmenleriyle işbirliği yaparlar (Öğrenenler Topluluğu, 2019). Bu sebeple öğretmen; öğrenme sürecine rehberlik edebilmesi, öğrencilere dönüşümlü düşünme fırsatları sunabilmesi ve öğrenci sorgulamalarını yönlendirebilmesi için ön hazırlık sürecini deneyimlemesi ve gerekli deneyimleri kazanması gerektiği söylenebilir.

Tüm araştırma katılımcılarının ortak ifadeleri doğrultusunda program sürecinden önce hazırlık evresinin zorunlu olması gerektiği söylenebilir. Bu süreçte okulun misyon-vizyon ifadelerini güncelleyerek ortak bir inanışla başlanması, programla ilgili kılavuzların okunup incelenmesi ve programın gerekliliklerinin içselleştirilmesi, doğru uygulama örneklerinin gösterilmesi, uygulama fırsatlarının sunulması ve programla ilgili farklı içerikte eğitimlerin verilmesi sürecinin takip edilmesi gerektiği önerisi yapılabilir. Bu şekilde daha etkili bir hazırlık sürecinin yaşanabileceği ifade edilebilir.

Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Konular/İçerik” Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanması konusunda ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan Eğitim - Öğretim Sürecinin Konular/İçerik Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Seçilen tema ile ilgili kazanımları eşleştirerek	11	Ö3,Ö5,Ö6,Y4,Y3,Ö20,Ö11,Ö12,Y5,Ö22, Ö10
İkisini bütünleştirerek	6	Ö8,Ö21,Ö13,Ö14,Ö15, Ö19
Üniteler oluşturarak	5	Ö4,Ö9,Ö17,Ö23, Y1
Konu belirleyerek	2	Ö7,Ö18
Aynı konuyu farklı yöntemlerle anlatarak	1	Ö1
Sosyal-duygusal ve dil alan kazanımlarına yönelik çalışmalar yaparak	1	Ö2
Kazanımların sarmal yapısında düzenlemeler yaparak	1	Ö16
Beceri odaklı, kavramsal bakarak	1	Y2
Toplam	28	

Tablo 4'e göre katılımcıların çoğunluğunun (n=11) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "seçilen tema ile ilgili kazanımları eşleştirerek" yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Temamızı belirledikten sonra kazanımları alıyoruz. O kazanımlar uyuyor. Çünkü PYP tüm o kazanımları kapsıyor... (Ö3).

... temalara uygun olarak, Milli eğitimin de zaten belirli aylarda aldığı ünite temalarına göre. Ona uygun almaya çalışıyoruz... (Ö5).

... öğretmene diyoruz ki tamamız kim olduğumuz, bulunduğumuz mekan ve zaman; öğretmenimizde diyor ki bakın sosyal bilgilerde şöyle bir ünitemiz var, Matematiğe uymaz ama Türkçeye uyar gibi gibi yorumlar yaptığı için çok rahat akademik bilgiyi ona ekleyebiliyoruz... (Ö6).

MEB programı sarmal yapıda ilerliyor. İlk yıllar programının zorlayıcı tarafı şu: disiplinlerüstü temalar var. Küçük yaş grubundan büyük yaş grubuna doğru gelişimsel bir tema ile ilerliyor. Kazanımların dağılımlarına bakarken temaların altına önce bir grupladık. Zaten gruplayınca bir anlam çıkıyor. Bu grupları temaların altına dağıttık... (Y4).

...Anasınıfı olarak bizim programımız esnek. O konuda kazanımlarımız, göstergelerimiz var MEB programına o konuda bağlıyız. PYP kısmı o yüzden bizi zorlamadı. Temalarımızı sorgulama döngümüz üzerinden yaptık. Ama onları etkinlik formatına dönüştürüp sanki hepsi birer etkinlikmiş gibi MEB formatında yazdık. İkisinde aynı şeyi yaptık ama aynı dokümantasyon yaptık... (Y3).

PYP ye göre biz temalarımızı belirliyoruz. Fakat MEB deki ünitelerimize bu uyarladığımız konuların içine katmaya çalışıyoruz... (Ö20).

... MEB kazanımları ile bizim burda PYP kapsam ve sıralama dökümanları karşılaştırılıyor ve hiç bir kazanımın açıkta kalmamasına özen gösterilerek o kazanımlar hangi temaların altına uygun olduğu düşünülüyorsa o temalara yerleştiriliyor. Burda önemli olan içerik belirlenirken hiçbir kazanımın hem alttan hem yukarıdan aşağıya uyumunda hem de yandan uyumunda boşluk kalmaması (Ö11).

Daha çok kazanımlar üzerinden gittik. Bizim belirlenen tema ve ana fikirlerimiz var. Tema ve anafikirlerle bağlantılı MEB kazanımları ele aldık. Konuları biz tema ve anafikirlerle bağlantılı olarak seçtik ve içeriğine MEB kazanımlarını entegre ettik (Ö12).

...PYP sana bir müfredat vermiyor zaten. Elindeki müfredatı nasıl daha etkili yararlı kullanacağını yollarını sunuyor. Milli Eğitim gelişim alanlarına yönelik kazanım, hedef veriyor. PYPde bu gelişim alanlarını desteklerken farklı temalar altında çocuklara kazandırmaya çalışıyoruz. PYP zaten bu temaları çok genel tuttuğu için istediğin kazanım ve hedefleri içine işleyebiliyorsun zaten... (Ö23).

Okul müfredatının ana kaynağı MEB olup, aynı zamanda Cambridge kazanımları ile zenginleştirilip İYP'nin disiplinler üstü temaları altında kapsam sıralamaları yapılmıştır. Her sınıf seviyesindeki MEB kazanımlarının İYP ndaki disiplinler üstü temalarla olan bağlantısı ve program özelliği olan eklektik olma özelliğini esas alarak, kazanımlar sıralanmaktadır... (Y5).

Zaten PYP sana bir müfredat vermiyor zaten. Elindeki müfredatı nasıl daha etkili yararlı kullanacağını yollarını sunuyor. Milli eğitim gelişim alanlarına yönelik kazanım, hedef veriyor. PYP de bu gelişim alanlarını desteklerken farklı konular altında çocuklara kazandırmaya çalışıyoruz. O yüzden her müfredata, ülkeye uyuyor. Konu ve içeriğimizi MEB belirliyor, uygulama şeklimizi de PYP ile planlıyoruz... (Ö22).

...MEB kazanımları ile bizim burda PYP kapsam ve sıralama dökümanları karşılaştırılıyor ve hiç bir kazanımın açıkta kalmamasına özen gösterilerek o kazanımlar hangi temaların altına uygun olduğu düşünülüyorsa o temalara yerleştiriliyor. Burda önemli olan içerik belirlenirken hiçbir kazanımın hem alttan hem yukarıdan aşağıya uyumunda hem de yandan uyumunda boşluk kalmaması... (Ö10).

Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na "seçilen tema ile ilgili kazanımları eşleştirerek" etkili bir şekilde uyarlanabileceği söylenebilir. Katılımcılar Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi eğitim programı için belirlediği kazanım ve göstergeleri müfredatlarının temeli olarak ele aldıklarını belirtmişlerdir (TEGM, 2013). Devamında bu kazanım ve göstergelerin İlk Yıllar Programının altı teması ile eşleştirdiklerini söylemişlerdir. Katılımcıların belirttiği temalar, programda öğrenmenin planlandığı disiplinlerüstü temalardır. Bu temalar (Öğrenme ve Öğretim, 2019):

- Kim olduğumuz.
- Bulunduğumuz mekan ve zaman.
- Kendimizi ifade etme yollarımız.
- Dünyanın işleyişi.

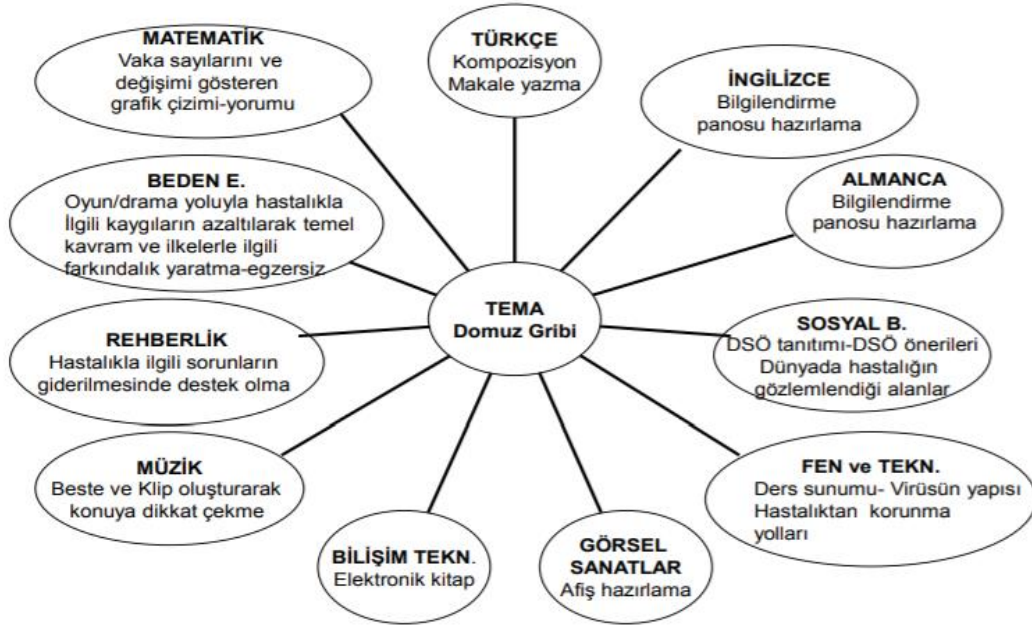
- Gezegeni paylaşmak.
- Kendimizi düzenleme biçimimiz.

Yukarıda verilen altı tema, IB tarafından belirlenmiş disiplinlerüstü temalardır. Bu temaların ayrıca IB tarafından hazırlanmış açıklayıcı metinleri de mevcuttur. Her bir tema kendi içerisinde belli konuları içermekte ve öğrencilerin sorgulama yapacakları konulara dair rehber görevi görmektedir (Öğrenme ve Öğretim, 2019). Yukarıda görüşleri belirtilen katılımcılar da ulusal programdaki kazanım ve göstergeleri bu temalara göre gruplayarak konu/içerik uyarlamasını bu şekilde gerçekleştirdiğini belirtmiştir.

İlköğretim okullarından bazılarının konuların farklı disiplinlere dağıtılması ve bu şekilde bütünsel programların geliştirilmeye çalışılması gibi çalışmalar yürüttüğü söylenebilir. (Korkmaz, Kızılırmak ve Konukaldı, 2011). Farklı disiplinlerde yapılan etkinliklerin, disiplinlerin birbirleriyle gerçek yaşam bağlamında ilişkilendirilmesini sağlar. Öğrenme temaları ve üniteleri bir disiplin alanından ziyade birden fazla disiplinin ortak oluşturacağı bir olgu olması gerektiği söylenebilir. Çünkü temalar tüm disiplinler için geçerli, ortak ve küreseldir (Uluslararası Bakalorya, 2010). Bu yaklaşımda öğretmenler tema merkezinde birlikte çalışır ve ortak bir planlama oluşturabilir ve konu/içerik boyutunda daha geniş boyutlu planlama yapabilir.

Disiplinlerüstü temalarla planlama örneklerine ülkemizde de rastlamaktayız. Antalya Koleji Özel İlköğretim Okulu, 2009-2010 öğretim yılında ilköğretim düzeyinde disiplinler üstü yaklaşım ile oluşturulmuş bütünsel eğitim programı çalışması yürütmeye başlamıştır. Bu pilot çalışma bağlamında farklı disiplinlerin (Türkçe, görsel sanatlar, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji, bilişim teknolojileri, müzik, beden eğitimi, rehberlik, yabancı dil -İngilizce ve Almanca-) öğretmenleri işbirliği içerisinde bir öğretim yılı için 6-8. sınıf düzeylerinde günlük yaşam problemlerini çözmeye yönelik dört tema üzerinde çalışmışlardır (Korkmaz; Kızılırmak; Konukaldı, 2011).

2009-2010 öğretim yılında tüm dünya da olduğu gibi ülkemizde de domuz gribi kaynaklı sağlık sorunları insanların günlük hayatlarını olumsuz etkilemiş ve insan sağlığı üzerinde ölüme de neden olmuş sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Bu durumdan etkilenen grubun içinde öğrencilerin de olması sebebiyle Antalya Koleji'nde çalışan öğretmenler "Domuz Gribi" teması üzerinde çalışmış ve öğrencilerin tema hakkında daha bütünsel ve gerçekçi bakış açısı geliştirebilmeleri için tüm disiplinlerle bağlantılar kurarak öğretimlerinin konu/içeriğini planlamışlardır.

Şekil 7. Örnek Disiplinlerüstü Tema Planlama Çalışması

Şekil 7’de verilen örnek çalışmanın, öğrencilerin fen ve teknoloji dersinde başarı ve tutumları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya katılan Antalya Kolejinde okuyan 128 öğrenci ile gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda; bu planlamanın öğretime büyük bir etkisi olduğu, öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını artırdığı ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini artırarak öğrencilerin bilgileri içselleştirmelerini sağladığı belirtilmiştir. İlk Yıllar Programında bu çalışmalar için hazırlanmış temalar bulunmaktadır ve programı uygulamak isteyen okullar bu temalar üzerinden konu/içerik planlaması yapabilmektedir. Hem planlamanın hem de içeriğin daha geniş daha dönüşümlü düşünmeye olanak sağlaması açısından bu temalar kısıtlı konu başlığı olarak değil, daha geniş kapsamlı içeriğe sahip başlıklardan oluşmaktadır (bknz sayfa 5-6).

Katılımcılardan biri ise diğerlerinden farklı olarak konular ve içeriğe (MEB programında verilenlere ek olarak) öğrencilerden, ebeveynlerden ve öğrenme ekosisteminde yer alan paydaşlardan aldıkları geri bildirimlerin doğrultusunda eklemeler yaptıklarını ve bu anlamda, program dinamiklerinin çoğunlukla öğrencilerden gelen geri bildirimler doğrultusunda şekillenmekte ve değişmekte olduğunu bildirmiştir. İYP, öğrencilerin öğrenmeleri süreçlerinde özne olmalarını ve ilgili tüm kararlarda ses, tercih ve sahiplik haklarının olmasını savunmaktadır (Öğrenen, 2018). Program bu fikrini aşağıdaki şekilde görselleştirmiştir (Şekil 8).

Şekil 8. Özne Olma
Kaynak: Öğrenen, 2018

Şekil 8’de görüldüğü üzere programın yaklaşımında, öğrenciler öğrenme topluluğunun ortakları olarak görülmekte ve neyi ve neden öğrendikleriyle ilgili karar verme sürecine dahil edilmeleri gerektiği savunulmaktadır. Ayrıca hangi bilginin ve becerinin hangi sebeplerden dolayı öğretildiğinin öğrencilere net bir şekilde açıklanması ve ifade edilmesi gerektiği belirtilmektedir (Öğrenen, 2018). Buna ek olarak Y5’in ifadesinde belirtmiş olduğu yöntemin, programın öğrenciye konu/içerik boyutunda bakışını ve hedeflerini desteklediği söylenebilir. Y5’in çalıştığı okulun; öğrencilerden, ebeveynlerden ve öğrenme ekosisteminde yer alan paydaşlardan geri bildirim alması ve program dinamiğini çoğunlukla öğrencilerden gelen geri bildirimler doğrultusunda şekillendirip ve değiştirmesi programın gerekliliklerine göre uygun bir yöntemdir. Bu yöntemin programın gerekliliklerine uygunluğu sebebiyle, programa yeni başlayacak okullar için göz önünde bulundurmaları gereken önemli bir örnek olduğu söylenebilir.

Tablo 4’e göre katılımcıların bazısı da (n=6) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanmasını “ikisini bütünleştirerek” yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... İkisini bir bütün haline getirmeye çalıştık. Örneğin matematik çalışmalarından bir örnek vereyim. Çocuklara basit toplama işlemlerini vermem gerekiyor. PYP uygularken şimdi denizin içerisine yapıştırdığımız taşlar kaç tane çocuklar. Üç tane daha eklersek şimdi kaç oldu gibi böyle sorgulamalar yaparak yapmaya çalıştım açıkçası... (Ö8).

PYP'nin içine giremeyeceği hiçbir program yok. Çünkü tamamıyla çocuk üzerinden çocuk araştırmasını yapacak, keşfedecek zaten bu çocuğun doğasında olan şeyler olduğu için sen onun doğasında olan birşeyi MEB'in herhangi bir kazanımıyla karşılayabiliyorsun. Kolaylıkla uyarlanabiliyor... (Ö21).

MEB'in müfredatındaki kazanımlarla kendi okulumuzun PYP kazanımlarını entegre ettik. Entegre edilemeyenleri de ayrıca alıyoruz, uyguluyoruz. Her biri örtük içiçe geçmiş bir şekilde ve hiçbirini dışarı kalmıyor. Hepsini uygulamalarımıza kapsam, sıralamalarımızla birlikte yer veriyoruz (Ö13).

Normalde Matematik olsun, Türkçe olsun, Fen olsun. Bu tür alanlarda komiteler kuruluyor ve bu komiteler Milli Eğitim Bakanlığı'nın bizim kendi yaş grubu için birtakım kazanımlar söz konusu, PYP'nin de yapılması gereken şeyler var. Onlar bu konuda kapsam, sıralama dökümanları adı altında bir döküman oluşturuyor. Her döküman altında bu kazanımlar yediriliyor... (Ö14).

Kazanım göstergeler ve PYP, ikisini de birbirine yedirmeye çalışıyoruz, birlikte kullanıyoruz... (Ö15).

PYP ye göre biz temalarımızı belirliyoruz. Fakat MEB deki ünitelerimize bu uyarladığımız konuların içine katmaya çalışıyoruz. Ne MEB den vazgeçiyoruz ne PYP den vazgeçiyoruz. (Ö19).

Tablo 4'e göre katılımcıların bazısı (n=5) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "üniteler oluşturarak" yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Biz biraz daha ünitelere dikkat ederek diğerini de almaya çalıştık. Biraz daha konularla bağlantılı olsun diye üniteleri belirlerken dikkat ettik (Ö4).

Biz şunu yaptık. Öncelikle PYP'nin ünitelerine göre biz çocuklara tam olarak ne öğretmek istiyoruz, neyi bilmelerini istiyoruz onu belirledik. Belirledikten sonra ona uygun aktiviteler, etkinlikler planladık daha sonra da Milli Eğitim'in kazanım, göstergeleri ile bunu birazcık harmanladık (Ö9).

... Aylık plan gibi düşündük tüm o işlediğimiz üniteleri. Ve tüm o ünitelere uygun kazanım ve göstergeleri aynı üniteye yedirmeye çalıştık (Ö17).

PYP'nin disiplinlerüstü temalarından faydalanarak üniteler oluşturuluyor. Bizim yaş grubumuza uygun olarak bu temalardan dördünü "Kim olduğumuz", "Gezegeni paylaşmak", "Dünya'nın işleyişi", "Kendimizi ifade etme yollarımız" aldık. Birisi yıl boyunca diğerleri de yılın geri kalan aylarına böldük...(Ö23).

...temamız kim olduğumuz bulunduğumuz mekan ve zaman öğretmenimizde diyor ki bakın sosyal bilgilerde şöyle bir ünitemiz var o anda matematiğe uymaz ama türkçeye uyar gibi gibi yorumlar yaptığı için çok rahat akademik bilgiyi ona ekleyebiliyoruz... (Y1)

İlk Yıllar Programında disiplinlerüstü araştırma-sorgulama üniteleri birtakım içeriğe sahip olması gerektiği söylenebilir. Bunlar:

- Ana fikir; disiplinlerüstü sorgulama ünitesinin çerçevesini çizen ve de konumlandığı disiplinlerüstü temadaki öğrencilerin kavramsal anlayışlarını destekleyen birincil kavramsal mercek.

- Kavramlar - daha üst düzeyde düşünmeyi destekleyen ve ana fikirle bağlantılı olan bilgiyi değerlendirmek için değişik mercekler vazifesi gören, anahtar ve ilgili kavramlar.

- Sorgulama hatları - bir araştırma-sorgulamanın olası kapsamını tanımlayan ifadeler.

Bu içerikte planlanan ünitelerin, öğrenmeyi belirleyici, destekleyici, zenginleştirici ve öğrenmeyle bağlantılar kuran etkileri olacağı belirtilmektedir (Öğrenme ve Öğretim, 2019).

Araştırma-sorgulama ünitesi: Kendimizi ifade etme yollarımız
Ana fikir: Belli kitleleri hedeflemek ya da etkilemek için insanlar mesajlar hazırlarlar.
Anahtar kavramlar: işlev, bakış açısı, sorumluluk
İlgili kavramlar: medya, reklam, propaganda
Sorgulama hatları
• Hedef kitlelerin davranışını etkilemek için resimler, metinler ve müziğin nasıl kullanıldığı • Medyada sunulan mesajların eleştirel değerlendirmesi • İnsanların mesajlara verdiği tepki

Şekil 9. Araştırma-Sorgulama Programında Bir Ünite Örneği
Kaynak: Öğrenme ve Öğretim, 2019

Şekil 9’da örneği verilmiş üniteden hareketle eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programına uyarlanmasını “üniteler oluşturarak” yapılabileceği söylenebilir. Ulusal müfredat içeriği ve beklentileri belli sayıdaki üniteler kapsamında ele alınarak gerçekleştirilebilir.

Tablo 4’e göre katılımcılardan birkaçı (n=2) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanmasını “konu belirleyerek” yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Biz programlarımızı yaparken biraraya geliyoruz. Eğitim koordinatörümüz bize destek veriyor. Onun desteği ile biz konular belirliyoruz. O konular doğrultusunda etkinlik hazırlıyoruz... (Ö7).

Konularımızı belirliyoruz. İçine kazanım-göstergelerimizi ekliyoruz... (Ö18).

Tablo 4'e göre katılımcılardan (n=1) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "aynı konuyu farklı yöntemlerle anlatarak" yaptığını ifade eden olmuştur. Katılımcının görüşüne aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Kazanımları vermemiz gerekiyor zaten asıl müfredatımız o ama PYP okulu olmamızın verdiği bir avantajla da bunları çocuklara nasıl farklı anlatabiliriz, öğretebilirler diye klasik yöntemlerin dışında farklı yöntem tekniklerle aynı şeyleri vermeye çalışıyoruz. Burda PYP devreye giriyor. Bize değişik şekillerde anlatmayı gösteriyor (Ö1).

Tablo 4'e göre katılımcılardan bir başkası (n=1) çalıştığı okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "sosyal-duygusal ve dil alan kazanımlarına yönelik çalışmalar yaparak" yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... PYP bizim için sosyal-duygusal alanda çok fazla rahatlattı. Dil alanında da. "Çocuk kendini tanır, duygularını ifade eder, arkadaşının duygularını bilir" kazanımı için biz de son ünitemizde çocukların jest, mimiklerini tanınması bununla ilgili fotoğraf çalışmaları yaptık...(Ö2).

Tablo 4'e göre katılımcılardan başka biri de (n=1) çalıştığı okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "kazanımların sarmal yapısında düzenlemeler yaparak" yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Çünkü bildiğiniz gibi milli eğitimde sarmal yapı var. Bu sarmal yapı PYPnin yapısına uymuyor. O yüzden derlemeler, toplamalar yapmak zorunda kaldık... (Ö16).

Tablo 4'e göre katılımcılardan başka biri de (n=1) çalıştığı okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "beceri odaklı, kavramsal bakarak" yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcının görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... PYP 'de MEB de her ikisi de konstruktivist bir alt yapıyla çıktılar. Aslında her ikisinde de sorgulama var. İçerik anlamında her ikisinde de kavram ve beceri var. İş nerde değişiyor bir uygulamada değişiyor bir de müfredatın sunulurken kazanımsal boyutta baktığın zaman yoğunluğundan değişiyor. Daha beceri odaklı, daha kavramsal, daha ilkesel bakmak gerekiyor (Y2).

Katılımcılardan bazıları da (Ö1, Ö2, Ö16, Y2) okullarında yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasında aynı konuyu farklı yöntemlerle anlatmak, sosyal-duygusal ve dil alanlarına kazanımlarına yönelik çalışmalar yapmak, kazanımların sarmal yapısında düzenlemeler yapmak ve beceri odaklı, kavramsal bakmak gibi farklı uygulama yöntemleri belirtmişlerdir. Buna ek olarak katılımcılardan biri (Y2) ifadesinde İYP ve MEB müfredatının yapılandırmacı bir alt yapıya sahip olduğunu ve aslında her ikisinde de sorgulamanın yer aldığını belirtmiştir. Ayrıca içerik anlamında da her ikisinde kavram ve beceri olduğunu söylemiştir. Bu sebeple her ikisinin de anlayış olarak birbirlerine çok uyumsuz olmadıklarını belirtmiştir. Daha ilkesel, daha kavramsal, daha beceri odaklı bir anlayışla her ikisinin de birlikte uygulanabileceğine inanmaktadır. Eğer ulusal müfredatın bu temel yapısı bilinirse, yapılandırmacı beceri ve kavram odaklı bir eğitim-öğretim planlanabileceğini, çünkü müfredatın konu odaklı olmayıp, içeriğe odaklanması gerektiğini ve bunun sebebi olarak da o içeriğin değişebileceğini çünkü hedef kitlenin ve hedef kitlenin ihtiyaçlarının değişebileceğini belirtmiştir. Aynı katılımcı konu/içerik planlamasının kavram ve beceri odaklı olacak şekilde yapıldığında öğrencilerin bilgiyi alıp kullanabilen, nasıl kullanılacağını bilen bireyler olarak yetişeceğine inandığını belirtmiştir.

Yapılan bir çalışmada bilimsel tartışma destekli örnek olaylar kullanılmış ve ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin 'kalıtım' konusunda kavram öğrenmelerine ve okuma anlama becerilerine etkisi araştırılmıştır (Şahin ve Hacıoğlu, 2010). Araştırma 101 sekizinci sınıf öğrencisiyle yürütülmüştür. Öğrencilerin günlük yaşamda karşılaşılabilecekleri olayları ele alıp, yorumlayıp, çözümlerini tartışmaları istenmiştir. Araştırma sonucunda uygulanan iki öğretim yönteminin de öğrencilerin kavram öğrenmelerini anlamlı olarak arttırdığı, ancak bilimsel tartışma destekli örnek olayların kavram öğrenmede daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bilimsel tartışma destekli örnek olay etkinliklerinin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini de anlamlı düzeyde arttırdığı sonucuna varılmıştır. Müfredatta yer verilecek bu gibi kavram ve beceri öğrenmeye dayalı uygulamaların daha etkili olduğu ve öğrencilerin başarılarını olumlu etkilediği belirtilmiştir. Bu bağlamda katılımcılardan birinin (Y2) de belirttiği gibi müfredatta kavram ve beceri odaklı olmak öğrencilerin başarısını artıracığı söylenebilir.

Katılımcıların okullarında yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin konular/içerik boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasına ilişkin görüşleri alındığında toplamda sekiz farklı uygulama görüşü

belirtilmiştir. Bu görüş farklılığının birçok sebebi olduğu söylenebilir. Özellikle bu görüş farklılıklarının aynı okulda çalışan katılımcıların arasında da olması dikkat çekicidir. Bu noktada okulların kendi içlerinde konu/içerik boyutunda bir sistem geliştirmede zorlandıkları ve ortak bir sistem geliştiremedikleri söylenebilir. Ancak İYP uygulayan okullarının, IB program uygulamasının ülkelerin mevcut eğitim müfredatı ile uyumlu bir yaklaşım izlemesi gerekliliğini, yerine getirme zorunluluğu vardır. Bu sebeple programı uygulayan okulların bu hususta titizlikle planlamalarını yapmaları gerektiği söylenebilir.

Yapılan bir çalışmada (Güler ve Yaltırık, 2011) çalışmaya katılan öğretmenler İYP'nın, mevcut ulusal eğitim programı ile uyuşmama sebebiyle planlama aşamasının öğretmenler tarafından uzun sürdüğü gibi zayıf yönlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Aynı çalışmada bu sorunu ortadan kaldırmak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan eğitim programlarında birtakım düzenlemeler yapılması önerilmiştir. Çünkü çalışmaya katılan öğretmenler sorgulama ve ünite temelli İYP müfredatı ile gelişimsel Milli Eğitim Bakanlığı'nın müfredatını tam olarak birleştiremediklerini söylemişlerdir. Başka bir çalışmada da öğretmenlerin hali hazırda ellerinde bulunan ulusal veya okulun kullandığı müfredatı kullanmanın kolay olacağını belirttiklerini ancak öğrencilerin keyifle öğrendiklerini deneyimledikten sonra kendileri için zorlayıcı da olsa bu nokta da İYP ile müfredatlarını birlikte yürütmek için istekli olduklarını söylemişlerdir (Twigg, 2010). Bu verilerin doğrultusunda İYP'ni uygularken eğitim ve öğretim sürecini konu/içerik boyutunda İYP'na uyarlanmasının zorlayıcı bir süreç olduğu söylenebilir. İYP'ni okullarında uygulamak isteyen okulların bu noktada dikkatli düşünüp, titiz bir planlama yapmaları bu sürece daha rahat atlatmalarını sağlayabilir.

Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Öğretim Yöntemleri” Boyutunda İlk Yıllar Programı’na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, görüşme yapıldığında çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanması konusunda ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan Eğitim - Öğretim Sürecinin Öğretim Yöntemleri Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n
Öğrencilerin yönlendirmesi ile	8 Ö1,Ö5,Ö4,Y1,Ö7,Ö21,Ö19,Y2
İYP yöntem ve tekniklerini kullanarak	8 Ö6,Ö20, Ö12, Ö15, Ö22,Ö17, Y5,Ö23
Eğitimlerle ve gözlem desteği ile	6 Y4, Y3, Ö16, Ö10, Ö13, Ö14
Farklı teknikler kullanarak	6 Ö2, Ö3, Ö8, Ö9, Ö18, Ö11
Toplam	28

Tablo 5'e göre katılımcıların çoğunluğunun (n=8) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlamasını "öğrencilerin yönlendirmelerini" dikkate alarak yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Normalde sunuş yöntemi ile öğretmen anlatır, sonra çocuk uygular şeklinde yapardık. Ama burda daha çok çocuklar üzerinden gidiyor. Önce çocuğa ne bildiğini soruyoruz konuya başlamadan önce ya da daha sonra diyoruz ki ne öğrenmek istersin, merak ettiğin birşey var mı. Ben daha öncesinde bunları kullanmamışken şuan PYP ile bunların önemini farkettim... (Ö1).

Kullandığımız teknikler mesela, sunum, göster anlat ya da materyal hazırlıyoruz çocuklarla birlikte yapıyoruz ya da onların da daha çok dahil oldukları kullanıyoruz. Örneğin sanat etkinliklerini grup çalışmaları, materyallerle destekledik. Video, görsel, kavram görselleri, tutum görselleri, becerilerle ilgili görseller hazırladık... (Ö4).

Aynı kalmadı. Biraz daha farklılıklar bulmaya çalıştım. Eskiden çocuğa kendim veriyordum ama şimdi çocuğun kendisinin seçmesine olanak vermeye çalışıyorum.... (Ö5).

...Öğretmen artık sınıf içerisinde dolaşabilen, öğrencinin dolaşmasına izin verebilen, otur sus tan kurtuldu. Bence öğrendiğimiz en önemli teknik bu. Eko okuluz biz artık. Biz bir eğitim sürecinden geçiyoruz dolayısıyla bir materyal geliştirme dersimiz vardı. Atık maddelerden neler yapabilir konuşuldu. Hani bir şekilde PYP aslında bize etiket veriyor... (Y1).

Milli Eğitim ile PYP çok ayrı şeyler, çok farklı. Yani PYP 'de farklı görseller kullanıyoruz. Çocukları düşünmeye yönlendiriyoruz. Bu çok etkili oldu grubuma. Çok hareketli benim grubum ama ona rağmen çok ilgililer (Ö7).

...Hatta PYP aslında öğrenciden dolayı seni yönlendiriyor. Sen yöntemi çocuğa sunmuyorsun, öğrenci hangi yöntemi kullanmak istiyorsa, hangi yöntemle öğrenmeye açıksa, hangi stratejileri kullanmak istiyorsa kendisinin belirleyip o konuyu öğreniyor. Çocuğu yönlendirmeye ne kadar açık olduğuna, ne kadar çok yöntem metodu bildiğine, ne kadar çok çocuğa söz hakkı verdiğine bağlı olarak eğitim verilir (Ö21).

...MEB deki gibi bu öğretim tekniklerini uyguluyoruz ama bunları yaparken dediğim gibi biraz daha öğrenciden gelen geri dönüşlere göre hareket ediyoruz.

Mesela bir kavram haritası, göster anlat, çocukların daha çok anlatması, onlara söz hakkı verilmesi gerektiren yöntemleri daha çok kullanıyoruz (Ö19).

...Ama iş sorgulama boyutuna geldiğinde, sorgulama tekniğinin içerisinde yer alan bir sürü farklı yöntem çıktı. Soru-cevap var ama öğretmen soruyu sordu, öğrenci cevap verdi şeklinde değil. Öğrencinin soru sorup öğrencinin sorunun peşine düşmesi, uğraşması şeklinde. Sunuş yolu neredeyse artık hiç kullanılmıyor. Akran etkileşimini sağlamak, grup çalışmalarını takip etmek, farklılaştırma etkinliği yapmak ... (Y2).

Katılımcılardan bazıları (Ö1, Ö5, Ö4, Y1, Ö7, Ö21, Ö19, Y2) öğretim yöntemleri boyutunda öğrencilerin yönlendirmelerinin dikkate alınması gerektiğini savunmuştur. Bu noktada katılımcılardan birinin (Ö1) öğrencinin ön bilgisinin ne olduğunun ve neyi merak ettiğinin bilinmesini; katılımcılardan bazıları da (Ö4, Ö5, Y1, Ö21, Ö19) öğrencilerin sürece dahil edilip aktif olmalarını; diğer bir katılımcı ise (Ö7,Y2) öğrenciyi düşünmeye yönlendirdiğini belirtmiştir.

İYP uygulayan öğretmenlerle yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin öğrencilerin özellikle sorgulama sürecine dahil olmalarının sürece katkı sağladığına inandıklarını belirtmiştir. Bu şekilde birlikte öğrenme ve öğretme ortamının oluşturulduğuna inanmaktadırlar. Öğrencilerin de ortak bir sorumluluk hissetmeleri sağlanmış, öğrenmelerinin sorumluluğunu almalarına olanak sağlamıştır. Bunu sağlamanın klasik öğretim yöntemleri ile mümkün olmayacağı belirtilmiştir. Öğretmenlerin sürece katkı sağlayan kişi olarak görülüp, öğrencilerin sorgulamaya dayalı öğrenmelerinde destek vermesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak bu şekilde öğrencilere gerçek ve uygulanabilir öğrenme fırsatları sunulabileceği belirtilmiştir (Twigg, 2010).

Tablo 5'e göre katılımcılardan bir grubun (n=8) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlamasını "İYP yöntem ve tekniklerini kullanarak" yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

PYP den önce çok fazla yöntem ve teknik kullanmıyorduk. Belki de daha az kullanıyorduk. Ama PYP ile birlikte hem o kültürümüz arttı hem de pratik anlamda bize çok şey kazandırdı belki de strateji ve yöntemleri kullanma açısından. Çok fazla daha önce uygulamadığım strateji ve yöntem öğrenmiş oldum (Ö6).

... Zaten PYP bir çerçeve programı hani ne öğreteceğine değil de nasıl öğreteceğine karar veren bir program aslında MEB uymak zorunda olduğumuz kazanımlar boyutunda birazcık daha PYP esneklik tanıyor. Daha esnek bir program, MEB 'de şunu şöyle yap demiyor. Kazanımları tamamlamıyor. O yüzden bir sıkıntı yaşamıyoruz ... (Ö20).

Bağlantılı yöntemler, teknik ve öğrenim stratejileri aslında MEB'in hemen hemen bağdaştırıyor. Ama birazcık daha teknikleri PYP programında burda aldığımız tekniklerle zenginleştiriyoruz. İç içe çember uygulaması yapıyoruz. Kontrol listelerimiz var. Daire zamanında oturuyoruz ve bugün neler yaptık, neler öğrendiniz sorularını iç içe çember uygulaması ile konuşuyoruz ... (Ö12).

Eğitim tekniklerimizi PYP'ye göre ayarlamaya çalışıyoruz. Mesela çocukların merak etmesini sağlıyoruz, teşvike yöneltiyoruz. Merak etmelerini sağlayacak nesneler getiriyoruz, merak ettiklerini ve bilmek istedikleri şeyleri öğreniyoruz... (Ö15).

MEB kullanmam gereken öğretim yöntemi sunmuyor. MEB ailesini tanır diyor. Ama ailesini nasıl tanır, bunu nasıl gösterir, ifade eder kısımlarını açıkça ifade etmiyor. Ama PYP sorgulat, araştırmasını sağla ve eyleme dök diyor... (Ö22).

PYP'nin öğretim yöntem ve teknikleri çok geniş ve bence çok güzel ve uygulanabilir yöntem ve teknikler. Bunlar Milli eğitimin içeriğine yedirilebilecek yöntemler, bunlar da Milli eğitim programını zenginleştirmiş oldu (Ö17).

Sorgulama temelli bir program olan İYP'nin öğretim teknikleri çoğunlukla kullanılmaktadır. Didaktik, öğretmen temelli bir yaklaşımdan ziyade, öğrenci odaklı sorgulama temelli öğretim teknikleri kullanılmaktadır. Büyük/küçük grup çalışmaları, istasyonlar vb. teknikler günlük akışımızda yer almaktadır (Y5).

PYP'de öğretim yöntemi olarak birşeyi öğretirken sekiz anahtar kavramdan ve onların sorularından faydalanıyoruz. Mesela bunlar şekil (sorusu neye benziyor), işlev (sorusu nasıl çalışıyor), sebep-sonuç (sorusu neden böyle), değişim (nasıl değişiyor), bağlantı (diğer şeyler ile arasında ne bağlantı var), bakış açısı (değişik bakış açıları neler), sorumluluk (sorumluluğumuz nedir) ve dönüşümlü düşünme (nerden biliyorsun)...(Ö23).

Öğretim yönteminde yapılacak değişiklikler ancak öğretmenin yeni teknik ve yöntemler öğrenmesi ile olmaktadır. Fullan (2006, 2007), İYP'nı yeni uygulama sürecinin sınıfta uygulanan öğretim yöntemlerinin değişmesine sebep olduğunu söylemiştir. Bu değişimi en etkili sürdürmenin de öğretmenin öğrencilerini ve onların ihtiyaçlarını iyi tanımasından geçtiğini belirtmiştir. Öğrencisini iyi tanıyan öğretmenin, öğrenciye en uygun öğretim yöntemini seçebilir ve sınıfında uygulayabilir.

Tablo 5'e göre katılımcıların bir kısmı (n=6) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlamasını "eğitimler ve gözlem desteği ile" yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Öğretmenlere bununla ilgili sorgulama ve bu saydığım başlıklarla ilgili eğitimler veriyoruz. Öğretmenleri önce programla ilgili eğitiyoruz. Biz burda öğretmeni sınıf içinde desteklemek için çok çaba harcıyoruz. Okulda ders gözlemi için çok pozitif bir kültür yaratılmış... (Y4).

... PYP'nin zaten öğretim yöntemleri çok idealize edilmiş, çok iyi sistemler. Yalnız bu konuda eğitimlerimiz oldu, kendimizi geliştirmemiz, repertuarımızı genişletmemiz gerekti. O öğretim yöntem ve teknikleri her sistemde aslında kullanılsa çok güzel olacak yöntem ve teknikler (Y3).

Çok yoğun bir ders gözlem süreci geçiriyoruz okulumuzda. Öğretmenlerimizin planlamalarına birebir destek veriyoruz. Bu planlamalarla biz olması gereken, kullanılması gereken bu yöntem ve teknikleri birebir aktif bir şekilde sınıf içerisinde uygulanmasını sağlıyoruz (Ö16).

Bu konuda uzman kişilerden, kaynak kişilerden eğitim alıyoruz. Özellikle seminer dönemlerimizde veya kişisel gelişim günlerimizde yılda iki kez olmak üzere bu konuda özellikle öğretim yöntemleri konusunda sayın hocamız Kayhan Karlı'nın bir semineri olmuştu. O çok etkili olmuştu. Farklılaştırılmış öğretim yöntemleri konusunda... (Ö10).

Biz genellikle uygulamaları aldığımız eğitimler doğrultusunda öğrencilerimize nasıl uygulayabiliriz diye planladık ve öğrencilerimizi merkeze alacak şekilde planladık. Onları aktif olacakları, oyun oynayabilecekleri, keşfedecekleri şekilde materyaller hazırladık (Ö13).

Mutlaka bir eğitim süreci oluyor, ön çalışma yapıp taslak oluşturuluyor. Seminerlerle sınıf ortamında neler yapılabilir. Artı gözlemlerle gözlem öncesi ve sonrasında neler yapılabilir diye planlıyoruz. PYP'nin gerekliliği olarak öğretmenin de kendini geliştirmesi konusunda gözlemlerin yapılması, eksik noktanın değil de eleştiri değil de geliştirme adı altında faydalı olacaktır (Ö14).

Öğretmenlerin öğrencilerin öğrenmelerinde çok güçlü bir etkiye sahiplerdir ve bu önemin farkında olan okullar da öğretmenlerinin gelişimlerine katkıda bulunmak adına öğretmenlere profesyonel gelişim fırsatları sunmaktadır. Bu okullara bir örnek olarak Aga Khan Akademi verilebilir. Akademinin amacı, öğretmenlerine dünya çapında eğitimler aldırarak onların öğrenciler için gelecekteki rol modelleri olmalarınıdır. Bu sebeple de dünyanın birçok yerinde profesyonel eğitim merkezleri açmıştır ve kapılarını öğrencilere açmadan önce bu merkezlerde öğretmenlere eğitimler verileceğini açıklamıştır (Aga Khan IV, 2010). Bu noktada öğretmen eğitiminin program uygulamasında ve öğretimde ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu belirtmekte olduğu söylenebilir.

Tablo 5'e göre katılımcılardan bazılarının (n=6) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlamasını "farklı teknikler kullanarak" yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Birazcık daha somut istediği için daha çok istasyonu kullandık. Tereyağında ekmek çalışması, kartopunu çok kullandık. Çocuklar ilk başta resim yaptılar sonra duygularla ilgili dedikki şuan hangi duyguyu hissediyorsa onun resmini yap. Sonra dedikki eşini bul. Kimler aynı duyguyu hissediyorsa grup oldular ve bunu anlattılar... (Ö2).

Daha fazla çocukları araştırmaya yönelttik en belirgin noktası bu herhalde. Onlara daha fazla sorumluluk vererek araştırmaya yönelttik. Öğrenen toplumu olarak öğretmenler de araştırmaya yöneltiyor. Çocukların sorduğu sorular karşısında ben de bunu evde araştırıyım siz de araştırın yarın gelip hep birlikte neler öğrendik diye konuşuyoruz... (Ö3).

Ben daha önce çoklu zeka eğitimi almıştım. Daha çok onu uyguladım sınıfta. Hep nesne kullanıyorum bu tarz çalışmalarda. Yani çocuklara direk sayıları vermek yerine deniz kabukları verdim, kozalaklar verdim. Onlarla ilgili birlikte toplamalar yaptık. Onlarla ilgili sayı çalışmaları, sayı yazma çalışmaları yaptık. Yani görsel daha çok hazırlık yaptım (Ö8).

Önce materyallerimizi hazırlıyoruz, görsellerimizi hazırlıyoruz, videolar bütün kaynakları hazırlıyoruz. Vereceğimiz konu ile ilgili ilk önce biz çocuklara ön bilgiyi bırakıyoruz sınıfların bazı yerlerine. Bunun üzerine biz genellikle ben bir kitapla başlatıyorum bunu ya da oluşturduğum görsellerimle başlatıyorum... (Ö9).

Aslında Milli Eğitimden çok farklı şeyler yapmadık. Çünkü biz daha çok oyun ağırlıklı bir eğitim süreci geçirdiğimiz için yine oyunlarla ve müfredatta olan dersler fen, doğa, matematik. Fen-doğa olsun, görsel sanatlar olsun hep bu şekilde içine yediriyoruz sanatla, oyunla... (Ö18).

Dersler arasında da entegre yaptık. Mesela matematiği işlerken o anda Türkçeye geçiş yapabiliyoruz. Hayat bilgisinin, sanatın içine Türkçe koyduk. Müziğin içerisine matematik koyduk gibi bu tarz geçişler yaptık (Ö11).

Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlamasını; tereyağında ekmek çalışması, kartopu, araştırmaya yönlendirme, gerçek malzemeler kullanma, materyal hazırlama, sanat ve oyun, dersler arasında geçişler kurma gibi farklı teknikler kullanarak yaptıkları söylenebilir.

Katılımcıların okullarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasına ilişkin görüşleri alındığında toplamda dört farklı uygulama görüşü belirtilmiştir. Bunlar öğrenci yönlendirmesi, program yöntem ve teknikleri, eğitim ve gözlem desteği ve son olarak farklı teknikler şeklindedir. Bu görüş farklılığının birçok sebebi olduğu söylenebilir. Özellikle aynı okulda çalışmalarına rağmen katılımcıların farklı görüşler belirtmesi dikkat çekicidir. Bu noktada okulların öğretim yöntemleri boyutunda kendi içlerinde bir sistem geliştirmede zorlandıkları ve ortak bir sistem geliştiremedikleri söylenebilir. Ancak IB organizasyonu bu kapsamda okullara destek ve rehber olması açısından örnek uygulama dökümanları sunmaktadır. Programı uygulayan okulların ücretsiz giriş hakkına sahip oldukları bu internet sitesinde (<https://www.ibo.org/>) farklı uygulamalar mevcuttur ve ücretsiz erişime açıktır. Okulların kendi içlerinde öğretim yöntemleri boyutunda tutarlı olabilmeleri için bu hususta titizlikle araştırma yapıp, gerekli planlamalar yapmaları gerekmektedir. Her okulun kendi misyon ve vizyon ifadelerine en uygun olan yöntemlerin belirlenerek uygulamaya konulması gerektiği belirtilebilir. Bu noktada okulların kendi sistemlerinde önem verdikleri ve hedeflediklerine erişim sağlamalarında tutarlı ve faydalı olacağı söylenebilir. Özellikle

aday okulların bu noktada yeterince dikkatli olduklarından ve gerekli çalışmaları yaptıklarından emin olmaları göz önünde bulundurulmalıdır.

Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Ders Araç ve Gereçleri” Boyutunda İlk Yıllar Programı’na Uyarlanmasına İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, görüşme yapıldığında çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin ders araç ve gereçleri boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanması konusunda ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 6’da sunulmuştur:

Tablo 6

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan Eğitim - Öğretim Sürecinin Ders Araç ve Gereçleri Boyutunda İlk Yıllar Programı’na Uyarlanmasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n Katılımcılar
Herhangi bir değişikliğin olmadığı	10 Ö23, Ö1, Ö3, Ö5, Ö9, Ö18, Ö21, Ö19, Ö22, Y5
Materyal geliştirdikleri	9 Y1, Y4, Y3, Ö16, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö6
Öğrenci merkezli olduğu	6 Ö4, Ö2, Ö20, Ö10, Ö13, Y2
Doğal materyal kullandıkları	3 Ö7, Ö8, Ö17
Toplam	28

Tablo 6’ya göre katılımcıların çoğunluğunun (n=10) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin ders araç ve gereçleri boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanmasında “herhangi bir değişikliğin olmadığını” belirterek ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Ders araç gereçleri konusunda herhangi bir sınıflandırma ya da sınırlandırmam mevcut değil. Sorgulama ünitelerinde ya da sanatsal faaliyetlerde doğal materyaller dahil, her türlü materyali çocukların ilgilerine göre kullanıyorum. (Ö25).

...Okuma-yazma bilmedikleri için çocukları kısıtladığını düşünüyorum. Hani bir internetten araştırma yapamayacak, kitap ansiklopedi araştıramayacak. Sadece çevreyi gözlemleyebilir ya da birebir konuşabiliyor. Onun haricinde dediğim gibi çok fazla materyal herşey materyal bizim çok da fazla bir değişiklik olmadı. Çocuk için herşey materyal, hepsini kullanabilir. (Ö1).

Aslında okul öncesinde artık materyalleri çok kullanıyorduk. Ama şimdi PYP ile birlikte sınırlamaları daha az tuttuk materyallerle ilgili. Daha öncesinde ortaya

belli materyaller koyuyorduk. Ama şimdi o an hangi materyal varsa çocuklar istediği materyali kullanıyor. Materyal aralığı daha genişledi. Çocuklara daha fazla seçenek sunmuş olduk. (Ö3).

Ders araç gereçlerimizde bir değişiklik olmadı. Oynayarak öğrenme oluyor. (Ö5). Kukla hazırlarım. Ne anlatacaksam eğer. Sözel olarak anlattığım zaman çocuklar sıkılabildiği için genellikle onu kukla ya da oyuna çeviririm. Bu Milli Eğitimde de bu yol izlenebilir, PYP'nin bir gerekliliği değil bence... (Ö9).

Materyallerimizi zaten Milli Eğitim müfredatında da kullanıyorduk. Bu daha çok öğretmenin kendini geliştirmesine bağlı olduğunu düşünüyorum. Farklı materyaller çocukların hoşuna gider diye düşünüyorum. PYP sürecinde de işlediğimiz konulara, örnek verebileceğimiz dolu dolu materyallerle girdiğimiz zaman çocuklar zevkle katılıyorlar... (Ö18).

Ders araç ve gereç programla sınır değil bence öğretmenin ne kadar yaratıcı olduğuna bağlı olarak neye hangi amaçla kullandığına bağlı. O yüzden öğretmenin hangi programa bağlamak doğru değil bence. Eğitim aracını birçok amaç için kullanabilirsin. PYP de kullanılan diğerinde kullanılmaz ya da MEB'inki PYP'ye hitap etmiyor diye birşey olmaz bence. (Ö21).

Araç gereç olarak çok fazla bir değişim olmadı bizim için. Daha önceden uyguladığımız artık materyallerimizle veya farklı materyallerimiz kullanarak ürün çıkarıyoruz. PYP de aynı şekilde çok fazla bir değişiklik olmadı... (Ö19).

PYP biraz sana bırakıyor. Daha çok çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik senin belirlemeni bekliyor. O yüzden MEB'deki kalem tutma becerisini ister kalemle yaptırırsın, istersen dışarda çubuk toplarken yaparsın, boncuklarla yaparsın. Çok keskin bir materyal kullanım sınırı yok. Orda önemli olan çocuğun merak ve ilgili alanına hitap eden araç-gereçlerin kullanılması. (Ö22).

MEB tarafından okulumuza gönderilen ders kitaplarını, ana kaynak olarak değil ama istasyon çalışmalarımızda bazen kullanmaktayız. İlk Yıllar Programında belirlenmiş olan bir kaynak listesi vb. olmadığı için, MEB in bize sağlamış olduğu bu olanağı, sorgulama ünitelerimiz dahilinde kullanıyoruz. Tekrar belirtmek isterim ki, her türlü kaynak, sınıfa aynı anda yaptırılıp takip edilen bir materyal değildir. (Y5).

Derslerde araç ve gereç kullanımının dersi nasıl etkilediği veya herhangi bir etkisi olup olmadığına dair farklı görüşler bildirilmektedir. Araç gereç kullanımının dersi olumlu yönde etkilediğini düşünen bir grup eğitim paydaşına ek olarak herhangi bir etkisinin olmadığını da savunanlar bulunmaktadır. Bu konu hakkında yapılan bir çalışmada araç gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri alınmıştır. Afyonkarahisar il merkezinde görev yapan çalışmaya gönüllü olarak katılan öğretmenlerle görüşme yapılmıştır. Yapılan çalışmada derslerde araç gereç kullanımının hem öğretmen hem öğrenci açısından faydalı olduğu ve eğitim-öğretime olumlu katkı sağladığı sonucu öğretmen görüşleri ile ortaya çıkartılmıştır. Araştırmada kıdemi ne olursa olsun tüm öğretmenlerin araç gereç kullanımının faydasına inandığı ve kullanma yönünde istekli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca dersi daha keyifli hale getirdiği, işbirliğini artırdığı, öğrencinin öğrenme için güdülendiğini ve kalıcı öğrenmenin gerçekleştirilebileceği

sonuçları da ortaya çıkmıştır. Çalışmaya katılan öğretmen görüşleri göz önünde bulundurulduğunda sonuç olarak ders araç gereçlerinin kullanımının öğrenmeyi kolaylaştırma, aktif öğrenmeyi sağlama, somut öğrenmeyi gerçekleştirme, aşamalı öğrenmenin temelini kurması, düşüncede sürekliliği sağlama, üretimi artırma, değişik seviyelerden özel hedefleri gerçekleştirme gibi faydaları bulunduğu ifade edilebilir. Öğretme-öğrenme sürecinde etkili bir iletişim kurmak ve öğrencilerin hedef davranışları kazanması için öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun eğitim araç ve gereçleriyle tekniklerinin kullanılması gerekmektedir (Sönmez, 1986). Bu noktada araç gereçlerin dersi verimli kılacak şekilde kullanılmasında öğretmenin rolünün çok büyük olduğu söylenebilir.

Tablo 6'ya göre katılımcıların bir kısmı da (n=9) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin ders araç ve gereçleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını "materyal geliştirerek" yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Herşeyimizi Milli Eğitimde belirttiği gibi önceden hazırlıyoruz. Ama sınıf görsellerini daha dikkat çekici hale getirmek için farklı çalışmalar yapıyoruz. Mesela yeni bir temaya geçtiğimizde sınıfı ona göre ayarlıyoruz ki çocuklar sınıfa girdiğinde şaşırınsın.... (Ö15).

Özellikle okul öncesi grubunda çok çok önemli. Çünkü çocukların somut işlem döneminde oldukları için, birebir iletişim içerisinde olmaları gerekiyor. Kendi materyalimizi kendimiz oluşturuyoruz... (Ö14).

Özellikle matematikte materyalleri çok güzel kendimiz hazırlıyoruz. PYP'nin bize verdiği materyaller de var ama mesela öğrenciler oyun oynarken, farklılaştırarak nasıl öğrenebilir diye materyal planlıyoruz. Yada topluca nasıl öğretebiliriz, nasıl araç-gereç planlayabiliriz diye tartışıyoruz. Bu bilgiler paylaşılabiliyor, sınıftan sınıfa araç-gereçler kullanılabiliyor... (Ö12).

Hazırladığımız ders planlarının içine bu materyalleri muhakkak yerleştiriyoruz. Öğretmenler ders araç-gereçleri bu şekilde kullanıyor. (Ö16).

Manipülatif, gerçek yaşam materyallerinden tutun da bunlar çok büyük dönüşümlü düşünme süreçlerinin ürünü. Mesela biz şimdi üzerinde çalıştığımız bir şablon var ana fikirden başlıyor. Ders arasında kullanacağımız video, metin, bilim çocuk dergisinden indireceğimiz makaleye kadar bir arşiv oluşturduk... (Y4).

Araç gereç olarak daha çok uygulamaya yönelik araç gereçlerimiz geliştirebilirim. Çocuklarla yaptığımız, oluşturduğumuz etkinlikler içerisinde kullandığımız araçlar farklılaştı belki de. Araç olarak da hani daha çok video kaydı, daha çok fotoğraf, daha çok sunum kullandık. Bunlar da bizim araç ve gereçlerimiz oldu. (Ö10).

Ders araç gereçlerinde eksiklerimiz var ve onu tamamlamaya çalışıyoruz. Bizim kütüphanemiz çok güzel, çok büyük bir kütüphanemiz var. Kütüphane dersleri yapıyoruz öğrencileri araştırmaya yönlendiriyoruz. Materyal anlamında materyal kutuları aldık mesela öğrencilerimiz için makastır, kağıttır, yapıştırıcı... (Y1).

Biz tamamen o noktada PYP’yi takip ettik. Sınıfta PYP’ye göre ilerledik... (Y3).

Tablo 6’ya göre katılımcıların bir diğer kısmı da (n=6) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin ders araç ve gereçleri boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanmasını “öğrenci merkezli materyal kullanarak” yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... materyal olarak belki ilk etapta materyal olarak olsun etkinlik olsun öğretmen merkezli gidiyorduk. Ama artık daha öğrenci merkezli gitmeye çalışıyoruz... (Ö4).
... Biz hep şuna alıştık. Öğretmen materyali hazırlar. Çocuk onu yapar. Öğretmen bunu duvara asar. Ben buna alışkın olduğum için ilk çok zorlandım. Çünkü sınıfta yapılan materyallerin hepsi bana aitti, benim hazırladığım çocuğun üzerinde ilerlediğim bir materyaldi. Materyal bazında ilk dönem hep bireysel kaldı. Sonra grubla devam ettik... (A2).

Biz PYP’de daha çocuk merkezli uygulama yapıyoruz. Kullandığımız materyallerimizi aldığımız ünite ve kazanımlara göre daha çok okuldaki materyallerden ve daha az kağıt odaklı hands on oluyor. Çocukların beraber yapabileceği olabiliyor, bireysel veya grup çalışmaları olabiliyor. Daha deneme-yanılma-görme, deneyerek yapmaları yönünde oluyor... (Ö20).

Bizim her hafta zümre başkanımız ve müdür yardımcımız eşliğinde zümre toplantılarımız oluyor. Orada ders araç gereçlerine karar veriyoruz. Özellikle çocuklara zarar vermeyen, boyasız uygun materyaller tercih ediliyor. Farklılaştırma yapıyoruz bazen de ders araç gereci kendimiz hazırlıyoruz... (Ö10).
PYP’de öğrencilerin genel olarak kazanımlarını, yeterliliklerini, yaş düzeylerini planlıyoruz. Onlar için eğitimi farklılaştırıp, gelişim özelliklerine göre araç gereçler planlıyoruz. Ama dediğim gibi öğrencilerin aktif olacağı, oyun oynayabileceği araç gereçler materyaller planlıyoruz... (Ö13).

Planı kendi yapmıyorsa öğretmen, eğer kaynak kitaplarını çoğaltmıyorsa, ders araç-gereci kullanmıyorsa bunu öğrencinin ulaşabileceği ortamda sergilemiyorsa kendinde bırakıp kendinde getirip götürüyorsa hatta sadece kitap kullanıyorsa bu çağda öğrencinin bırakın evrensel olmayı öğrenmesi bile pek mümkün değil. Eğer siz sadece tek bir kaynakla öğrenciye ulaşmaya çalışıyorsanız hiçbir öğretim yönteminde PYP’ de dahil başarılı olamazsınız. Ders araç gereçleri çok farklı olmalı, her çocuğa hitap edebilmeli ve öğrencinin ulaşabileceği kadar yakınlıkta ve kolaylıkta olmalı...(Y2).

Tablo 6’ya göre katılımcıların birkaçı da (n=3) çalıştıkları okullarda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek yürütülmekte olan eğitim ve öğretim sürecinin ders araç ve gereçleri boyutunda İlk Yıllar Programı’na uyarlanmasını “doğal materyal kullanarak” yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Doğal materyal kullanılabilmesi çok güzel bu Reggio’da da bu böyle. Bu yüzden doğal materyalleri kullanarak konumuzla ilgili ne edinebiliriz. Onları kullanabiliriz etkili oluyor... (Ö7).

Ders araç gereçlerinde doğadan malzemeleri daha çok kullanmaya başladım. Sınıfımda her çeşit materyali bulunduruyorum. Deniz kumundan tutun da herşeyi kullanmak daha ilginç, çocukların daha çok ilgilerini çekiyor. 1+1 öğretmek yerine o malzemelerle birşey öğretmek, bedenleri ile bile sayı yazma çalışmalarını yaptırıyorum ben... (Ö8).

Zaten burda hep atık malzeme deposu olan, geri dönüştürülebilir malzemeleri kullanmaya çalışan bir okulduk ve bu konuda velilerimizden, öğrencilerimizden desteği her zaman bekliyorduk. Bu konuda okulda çok destek oldu ne zaman neye ihtiyacımız olursa. Araba motoru istedik, araba motoru bile geldi... (Ö17).

Katılımcılardan bazıları (n=9) eğitim öğretim sürecinin ders araç ve gereçleri boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını farklı materyal geliştirerek yaptıklarını belirtmişlerdir. Kimisi (Ö1, Ö21, Y5,Y3) var olan materyalleri esnek bir biçimde kullanmayı, kimisi (Ö19, Ö5, Ö9) var olan materyalleri farklı yöntem-tekniklerle kullanmayı, kimisi (Ö22, Ö3, Ö23) var olan materyalleri çocukların ilgisine göre kullanmayı, kimisi (Ö18, Ö11, Ö15) işlenen konu-temaya uygun materyal geliştirmeyi, kimisi (Ö4, Ö2, Ö20, Y2, Ö6) çocuk merkezli materyal geliştirmeyi, biri (Ö10) çocuk sağlığına uygun-güvenli materyaller geliştirmeyi, bazıları (Ö13, Ö12, Ö14) çocukların gelişim özelliklerine-ihtiyaçlarına uygun materyaller geliştirmeyi, birkaçı (Y1, Y4, Ö11) araştırma yapmaya uygun materyaller hazırlamayı, bazıları da (Ö7, Ö8, Ö17) doğal materyaller kullanmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu noktada katılımcılar var olan materyalleri nasıl farklı amaç ve sebep ile kullandıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların Okulunun Eğitim - Öğretim Sürecinin “Değerlendirme” Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanması İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, görüşme yapıldığında çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin değerlendirme boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanması konusunda ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 7'de sunulmuştur:

Tablo 7

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan Eğitim - Öğretim Sürecinin Değerlendirme Boyutunda İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Programın tekniklerini kullandığı	22	Ö2,Y1,Ö6,Ö7,Ö9,Ö21,Y4,Y3,Ö20,Ö19,Ö10,Ö11,Ö13,Ö14,Y2,Ö22,Ö17,Y5,Ö12,Ö4,Ö16, Ö23
Kafasının karışık olduğu	5	Ö1,Ö3,Ö5,Ö8,Ö18
Aynı teknik uyguladığı	1	Ö15
Toplam	28	

Tablo 7'ye göre katılımcıların çoğunluğunun (n=22) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin değerlendirme boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasını “programın tekniklerini kullanarak” yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...PYP'deki ölçme değerlendirmeyi ön-ara ve sonuç değerlendirmesi olarak üçe ayırabilirim. Ön değerlendirme çocuk konu hakkında ne biliyor. Ara değerlendirme konuyla ilgili ne kadarını öğrendi. Sonuç değerlendirmesinde de ne öğrendi. Bütün ünite boyunca veriyi toplama, analiz etme, raporlama gibi değerlendirme çalışmaları yapıyoruz... (Ö23).

...Öncesinde değerlendirmede bizler çocuğun fikrini almıyorduk. Kendi gözlemlerimizi yazıyorduk. Ama PYP'de kendi değerlendirme boyutunda çok fazla teknik kullanmaya başladık. Özellikle ABC metodunu kullandık. Süre kayıtlarını çok kullandık... (Ö2).

PYP'nin değerlendirme bölümünü PYP gerçekleştirmek kitabından çıkarttım ve öğretmenlere verdim. Sonra daha belgeli, sistematik hale getirmek için herkes dilediği bir konuda dilediği bir şekilde ölçme materyali sundu ve onları bir klasöre attık. O klasörümüzde 60- 70 tane ölçme dosyası var ve herkesin ile paylaşıldı. (Y1).

Ön, süreç ve sonuç değerlendirme ile çocuklarımızın ünitenin başında ne biliyor, neler öğrenecek, ne öğrenmek istiyor, sonuca geldiğimizde hangi noktaya geldi onu çok rahat görebiliyoruz PYP deki o değerlendirme sistemiyle. Çok daha ayrıntılı inceleyebiliyoruz... (Ö6).

Milli Eğitim değerlendirmesinde çocuğun gelişim alanlarına göre bir değerlendirme yapıyoruz. PYP'de de bu var. Fakat dönem içerisinde bizim hazırladığımız bir rubrik uyguluyoruz, ara değerlendirmeleri de yapıyoruz... (Ö7).

Ön değerlendirme, süreç değerlendirme ve sonuç değerlendirme yapıyoruz çocuklara. Bunlarda da ön değerlendirmeyi genelde ne biliyorum, ne öğrendim, ne öğrenmek istiyorum gibisinden bir değerlendirme yapıyoruz Ama bunun dışında o süreç içerisinde yolun yarısında çocuklar ne biliyor bunu ölçmeye yönelik bir etkinlik yapıyoruz... (Ö9).

...PYP'nin daha esnek olduğunu düşünüyorum. Hangi aracı kullanarak nasıl değerlendiriyorsun ve önemli olan kısım bu ve bunun bir şekilde MEB'deki

Çalışma kağıdı üzerinde yaptığında çocuğun keşfederek öğrenmesini sağladıktan sonra farklı bir yol izleyerek PYP'nin yolunu izleyerek MEB değerlendirmesini yapabilirsin. (21).

Değerlendirme ile ilgili MEB ne diyorsa biz onu yapmakla yükümlüyüz. Değerlendirmede n-süreç-sonuç deperlendirmesi benim için çok önemli. İzle, veriyi topla, analiz et, raporla ve analiz et tekrardan. Bu programda backward design ile önce planlamayı yaptığınız için ğretimi onun üzerine düşünüyorsunuz ve aradaki anlam kaybını amacınızdan, hedefinizden uzaklaşmıyorsunuz... (Y4).

PYP bu konuda bizim algımızı biraz daha değiştirdi, geliştirdi. n değerlendirmeler, süreç değerlendirmeler, dönüşümlü düşünme defterleri, BB tabloları, merak duvarları... (Y3).

PYP'de n değerlendirme, ara değerlendirme ve sonuç değerlendirmesi var. Biz PYP'de bütün değerlendirmelerini yapıp bunlar doğrultusunda en son karne yazıp e-okula yüklüyoruz. İlk Yıllar Programında her ünite de n, süreç ve sonuç değerlendirmesi yapıyoruz. Ayrı ayrı değerlendirme yapıyoruz uyarlama yapmıyoruz... (20).

Evet değerlendirmelerimiz, ilk başta konuya başlarken çocukların merak ettiklerini alıyoruz ve bir tablo şeklinde karşılaştırıyoruz. Bunu yaparken çocukların da görmesini sağlıyoruz. Bu konuya başlarken biz konunun neresindeydik, ortasında neredeyiz ve sonunda nereye ulaştık. Bunu yaparken çocuklarla birlikte yapıyoruz ve onlar da hem aşamalarını görmüş oluyorlar. (19).

Değerlendirme biliyorsunuz MEB'de iki karne veriliyor. Ama bizim yılda 6 tane karne veriliyor. Her ünitenin sonunda 6 hafta sonunda velilerimizin okuyabileceği bir online sistemimiz var. nite bittikten sonra oradan gelişim PYP karnemiz yayınlanıyor. PYP karnemizde hem o yedirdiğimiz MEB kazanımları yer alıyor hem de PYP kapsam ve sıralamalarını alıyoruz... (10).

Değerlendirmelerde önce çocukların hazır bulunuşluklarını değerlendiriyoruz, ünitelerle bağlantılı ara değerlendirmelerimiz var, sonuç değerlendirmelerimiz var. nite sonu değerlendirmemiz ve karnemiz var. Ayrıca 1.dönem sonu ve 2.dönem sonu karnemiz var. 6 tane karnemiz ve aynı zamanda ünitelerde de 3 tane değerlendirme ve sonuç değerlendirme var... (11).

Değerlendirme kriterlerimiz belli. Ayrıca PYP'nin uyguladığı ara değerlendirmeler, sonuç değerlendirmeler, ünite sonunda kullandığımız değerlendirmeler, karnelerimiz var nitelerimizin sonunda. Tabiki PYP'de 4 tane ünitemiz bazında karneler çıkartıyoruz. Ancak MEB'de iki tane oluyor. Biri birinci dönemin sonunda ve ikinci dönemin sonunda... (13).

Her temada mutlaka ana fikir söz konusu süreç içerisinde mutlaka onun değerlendirmesi ve sonuç değerlendirmesi var. Süreç değerlendirmesi çocukların neler öğrendiğini yol gösteriyor hem de bize yol gösteriyor. Her nite her tema bittiğinde değerlendirme yapıyoruz veliler boyutunda... (14)

Sınav lkesiyiz. Açık ulular, veya performans ödevleri, projeler, düşündürücü sorular ve sınıf etkinlikleri değerlendirme sürecini çok daha başka bir hale getirebilirdi. Biz sonuç odaklı bir değerlendirme sürecine dahil olduk belki de lkece. Sonuç önemli ama sonuca giderken süreci izlemezseniz sonucun ne çıkacağı belli. Çünkü süreci değerlendirirken sonuca giden yoldaki sıkıntıları telafi etme, düzeltme, ve sonucun daha iyi çıkma şansına sahipsiniz... (Y2).

PYPde gelişim alanındaki hedefe ulaşırken nasıl ulaştığını sorgulatıyor ve değerlendirmeni istiyor. Hangi süreçte daha verim alındı veya hangisini ocuk daha çok sevdi gibi değerlendirmeler yapmanı istiyor... (22).

PYP ile değerlendirmeyi daha derinleştirmiş olduk. Dönüşümlü düşünmeye yönlendirmiş olduk çocukları... (Ö17).

Özellikle dördüncü sınıf değerlendirmelerimizde, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerinin kazanımlarını ölçücü sorularımızı ve değerlendirme tekniğimizi, İlk Yıllar Programı'na uygun şekilde ayarlıyoruz. Diğer sınıf seviyelerinde bunun uyarlaması çok daha kolay oluyor. İlk Yıllar Programında da, MEB'de de süreç değerlendirmesi ve sonuç değerlendirmesi üzerine takım arkadaşlarımızla beraber çalışarak, her öğrencinin ihtiyacını karşılayabilecek şekilde farklılaştırmalar yapmayı hedefliyoruz... (Y5).

MEB'de çocuklara sorular sorarak onlarla bir değerlendirme yapıyoruz. Hem çocukları hem de programı süreci hem de öğretmeni değerlendirdiğimiz bir süreç var... (Ö4).

Değerlendirmede değişik araç ve yöntemler kullanıyoruz. Değerlendirmede iç içe çember, kontrol listelerimiz var. Mesela herhangi bir çalışma yaptıktan sonra çıkış kartlarımız oluyor bizim. Kendilerini trafik lambalarında değerlendiriyorlar. Kendilerini değerlendirdikten sonra bizler neden sarıya boyadın diye onların da değerlendirmelerini alıyoruz... (Ö12).

Planlarımıza koyuyoruz ve öğretmenlerimiz kullanıyorlar... (Ö16).

Tablo 7'e göre katılımcıların bir kısmının (n=5) çalıştıkları okullarda yürütülmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin değerlendirme boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanması konusunda "kafasının karışık olduğunu" ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Değerlendirme boyutunu sanırım tam kavrayamadım. Anladınız mı sorusuna alışılmıştır, onu yıkmaya çalışıyoruz. O sorunun cevabını ben anlayabiliyorum ama geri dönüt vermesini sağlayacak elimde somut birşeyler olmasını istiyorum. Bunu yaparken de her konuya her etkinliğe farklı şeyler bulmakta zorlanıyorum... (Ö1).

Değerlendirmeyi kendi adıma tam olarak çözmüş değilim. Çok net değil. Değerlendirme ölçütünü de bizim yapmamız isteniyor. Ama zaten bizim okul olarak programımız çok yoğun. Hazırlayamadım, yapamadım ya da yetiştiremedim. Bundan dolayı evet en eksik noktam değerlendirme kısmıdır... (Ö3).

Şuan ünite planlarının değerlendirmesini yapmadım. Biz de yeni öğrenme aşamasındayız. Milli Eğitimin değerlendirmelerini kullanıyoruz. Ama bu sağlıklı-sağlıksız yiyeceklerde test gibi yaptık. Yine de değerlendirmede düşük görüyorum kendimi. (A5).

Değerlendirmelerde şöyle bir sıkıntımız oluyor. Sonuç ve süreç değerlendirmelerde nerede ne yapacağımızı bilmiyoruz. Biz sonuç değerlendirme olarak düşünüyoruz. Ama koordinatörümüzle konuştuğumuzda bunun uygun olmadığını süreç değerlendirmeye uygun olduğunu. Onu nerede hangi alanda kullanacağımı ben de bilmiyorum, kafam karışıyor... (Ö8).

Değerlendirme boyutunda sanırım PYP'nin kendine özel bir değerlendirme boyutu var. Ama biz tam olarak daha onun ölçme-değerlendirme kısmını tam olarak almadık. Ama portfolyo sunumları boyutunda aslında aynı şeyleri yapıyoruz. Çocukların yaptıklarını sunuyoruz değerlendirme boyutunda ve bir ölçek var ve çocukları ona göre değerlendiriyoruz diyemeyeceğim... (Ö18).

Tablo 7'e göre katılımcılardan biri (n=1) çalıştıkları okullarda yürütölmekte olan (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenerek) eğitim ve öğretim sürecinin değerlendirme boyutunda İlk Yıllar Programı'na uyarlanması konusunda "aynı teknikleri kullandığını" ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıdaki ifade örnek olarak verilebilir:

Aslında yine aynı şeyleri yapıyoruz. Değerlendirmede bizler öğretmen açısından, çocuk açısından değerlendirmemizi yapıyoruz. Ama Milli Eğitim değerlendirmesine daha çok odaklanıyoruz. Ama bu değerlendirmeyi de çocuk, öğretmen ve program açısından iyi öğretebilmiş miyiz, temayı iyi anlamış mı şeklinde değerlendirmeler de yapıyoruz. (Ö15).

İlk Yıllar Programında değerlendirme; öğretmenlerle öğrencilerin işbirliği yaparak öğrenmeyi izlemelerini, dokümente etmelerini, ölçmelerini, raporlamalarını ve uyarlamalar yapmalarını içermektedir (İBO Öğrenme ve Öğretim, 2019). Öğrencilerin değerlendirme sürecinde aktif olmaları, kendi öğrenmeleri hakkında dönüşümlü düşünmeleri ve aldıkları geri bildirimlerle öğrenme hedeflerini gerçekleştirmeyi amaçlanmaktadır. Okullarda bunu gerçekleştirebilmek için bir değerlendirme kültürünün oluşturulması ve öğrenci-öğretmen-akran döngüsünde sürdürölmesinin gerekli olduğu söylenebilir. Bu noktada İBO kendi çevrimiçi sitesinde yardımcı bir kaynak yayınlamıştır (Öğrenme ve Öğretim, 2018). İlk Yıllar Programı uygulama sürecine başlamadan bu okulların bu dökümanı dikkatle incelemesini, içselleştirmesini ve eğitim-öğretim sürecine kendi hedefleri doğrultusunda uygulamasını önermektedir. Ayrıca bu programda değerlendirmenin üç ana uygulama şeklinde gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir; öğrenme için değerlendirme, öğrenmenin değerlendirilmesi ve öğrenme olarak değerlendirme. Bu sebeple okulların bu amaç ve uygulama önerilerini içselleştirmek ve kafa karışıklıklarına yer vermemek amacıyla değerlendirme konusunu ciddi bir şekilde ele almaları ve kendi bünyelerinde herkesçe anlaşılması konusunda gerekli çalışmaları yapmaları gerektiği önerilebilir.

Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Çocuklar İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının çocuklara sağladığı “yararlar” ve çocuklar için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve bunları çocuğun beş gelişim alanı (bilişsel, motor, dil, sosyal-duygusal, öz bakım becerileri) çerçevesinde açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının çocuklara sağladığı “yararlar” ile ilgili verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur:

Tablo 8

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Çocuklara Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	f Katılımcılar
Sosyal ve duygusal gelişim alanına	14 Ö19,Ö11,Y2,Ö22,Ö17,Ö23,Ö1,Ö2,Ö4,Ö6,Ö7,Ö9,Ö18,Ö21
Bilişsel gelişim alanına	13 Ö23,Ö3,Ö5,Y1,Ö8,Ö9,Ö18,Ö21,Y4,Ö16,Ö11,Y2,Ö15
Tüm gelişim alanlarına	7 Y3, Ö20,Ö10,Ö12,Ö13,Ö14,Y5
Özbakım becerilerine	5 Ö1,Ö5,Y4,Ö22,Ö17
Dil gelişim alanına	5 Ö4,Ö7,Ö19,Ö11,Ö22
Motor gelişim alanına	4 Ö4,Y1,Y2,Ö22

Tablo 8’e göre katılımcıların görüşlerinin çoğunluğunun (f=14) İlk Yıllar Programı’nın çocukların “sosyal ve duygusal gelişim alanına” yarar sağladığı yönündedir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... grup önünde sohbet etmeleri ya da kendilerini ifade etmeleri konusunda çok daha faydalı olduğunu düşünüyorum açıkcası. Kendilerini ifade etme ilk yıllara göre çünkü ben PYP öncesinde de burdaydım PYP sonrasında da burdayım ve daha rahat, kendine güveni olan çocuklarla beraberiz... (Ö19).

...Farklı bir kurumda çalıştığım için karşılaştırma fırsatım olduğu için bunu dile getiriyorum. İlk geldiklerinde çocuk toplum içinde kendini ifade edemezken veya hiç konuşmazken dönemin sonunda arkadaşlarına çok rahatlıkla bir poster sunumu yapabiliyor. Zaten velilerimiz de bunu gözlemleyebiliyor ve ifade edebiliyor... (Ö11).

Yarın öbür gün sizin yerinize robotlar gelmesinden korkuyorsanız ki bu olacak birşeydir. Bu dijital çağda bir insanın sahip olacağı kadar duygu eklenir mi bilmiyorum. Sanatsal beceriler, duyuşsal beceriler ne kadar yaparlarsa yapsınlar yapay kalacaktır. O nedenle bu programların en önemli özelliklerinden birisi de

çocukların duyuşsal zekasını geliştirmesi, iletişim, sorun çözme ve yaratıcılık ve eleştirel düşünme, ortak çalışma kültürü, bireyin ben olduğunu hissetmesi, kendi fikrini belirtmesi, neyi nasıl öğrenmek istediğine dair fikrini söyleyebilmesi, bu fırsatın tanınması... (Y2).

En çok katkı sağladığı alan sosyal-duygusal gelişim alanı. Çünkü çocuğa bir özgüven kazandırıyor. Kendi ihtiyaç ve ilgi alanlarını keşfetmesine, sorgulamasına, rahatlıkla kendini ifade edebilmesine yardımcı oluyor... (Ö22).

Çocuklar daha kendi başlarına hareket edebiliyor ve problem çözebiliyor. Özbakım olarak zaten çok büyük bir destek oldu. Ama en çok sosyal ve özbakımı desteklemiş olduk... (Ö17).

Çocuklar doğuştan meraklıdır. PYP de çocuklara etkin bir şekilde araştıran-sorgulayan ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları için önemli ölçüde destek veren bir çerçeveye sahiptir. Bu yüzden çocukların sorgulama yoluyla öğrendiklerini anlamlandırmalarına olanak tanıyan olumlu bir tarafı vardır. Sorgulama yoluyla anlamlandırmaları sosyal-duygusal yönden fayda gösterir... (Ö23).

...Aslında tüm gelişimlerini destekliyor ama özellikle sosyal-duygusal gelişimlerini daha çok geliştirdiğini düşünüyorum. Özellikle sosyal-duygusal gelişimlerini desteklediğini düşünüyorum çünkü çocuk öğretmenini moda mod dinlemek yerine sorguluyor, eleştiriyor. Bunu rahatlıkla ifade edebiliyor... (A1)

...Biz PYP'yi uygulamaya başladığımız için çocuk daha özgür olmaya başladı, daha sınıfın hakimi, o sınıfa aitim demeye başlamıştı. Ama dışarı çıktığında bize çok rahat ben bunu yapmak istemiyorum çünkü canım bunu yapmak istemiyor diyebiliyorken biz zorlamadık. PYP sosyal-duygusal gelişimine tam orada destek oluyor. Onu merkeze alıyor ve onun çerçevesinde dönmeye başlıyor. (Ö2)

...Sınıfta söz hakkı almayan çocuk söz hakkı alıyor. Hepsine destek oluyor ama sosyal-duygusal anlamda biraz daha ön plana attığımızı düşünüyorum. Öğreniyor mutlaka öğreniyordur ama bunu yansıtmadığı sürece biz bunu öğrendi mi öğrenmedi mi bilemeyiz. Grup içerisinde iletişim, topluluk önünde sunum yapma olsun sosyal-duygusal alanda fark yarattığını düşünüyorum. (Ö4)

Tutumlar ve profiller çocuklarımızın sosyal gelişimlerini ve duygusal gelişimlerine çok fayda sağladı. Evet PYP'den önce değerler eğitimi vardı ama haftada bir gün uyguluyabiliyorduk. Ama PYP'de bütün hafta boyunca tutumları, profilleri yani çocukların sosyal, duygusal gelişimlerini kapsayacak profil ve tutumları sürekli hem telafuz ediyoruz hem de çocuklarımızdan onlarla ilgili çok geri dönüt alıyoruz. Davranışlarına yansıtmak için çok istekli oluyorlar... (Ö10).

Öğrenen profilleri çok etkili oldu. Yani öğrenen profilini öne sürerek etkinlik hazırladık, birşey sorduklarında mesela geçende bir sunum yaptık bir öğrencim öğrenen profillerini nedenleri ile birlikte artık söyleyebiliyor. Açıklaması ile birlikte. Tutumları da aynı şekilde. Bunları davranışlarına yansıttılar... (Ö7).

Gelişim alanlarını gözönünde bulundurursak takım çalışması yaptığımız çok zamanlar oluyor, grup çalışmaları yaptırıyoruz. O sırada da çocuklar mesela kendi karakterlerinin farkındalar ve diğer arkadaşlarının karakterlerinin farkındalar. Kendi aralarında bazen paylaşım yapıyorlar. Kendileri karar veriyorlar, kararlar oluşturuyorlar. Anlaşmalar yapıyorlar. Sosyal gelişim açısından iyi... (Ö9).

...Yararları olarak kendini ifade etme becerilerinin geliştiğini düşünüyorum. Yaratıcılık becerilerinin geliştiğini düşünüyorum çocukların. Sosyal-duygusal ve bilişsel gelişimin daha ağırlıklı olduğunu düşünüyorum... (Ö18)

... Özellikle sosyal-duygusal kısmı ben desteklediğini düşünüyorum. Profiller, becerilere baktığımızda tamamen sosyal-duygusal ve ikinci olarak da bilişsel anlamda çocukların bilgili profilini desteklediğini düşünüyorum... (Ö21).

Tablo 8'e göre katılımcıların görüşlerinin ikinci çoğunluğunun (f=13) İlk Yıllar Programının çocukların "bilişsel gelişim alanına" yarar sağladığı şeklindedir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Çocuklar doğuştan meraklıdır. PYP de çocuklara etkin bir şekilde araştıran-sorgulayan ve yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları için önemli ölçüde destek veren bir çerçeveye sahiptir. Bu yüzden çocukların sorgulama yoluyla öğrendiklerini anlamlandırmalarına olanak tanıyan olumlu bir tarafı vardır. Bu yüzden bilişsel gelişimi desteklemektedir... (Ö23).

Bilişsel olarak tabi çok katkısı oldu. Ama şöyle bir algı oluşuyor sanki biz PYP'nin temasına yetişmeye çalışırken akademik olarak çok birşey veremiyormuş gibi geliyor. Bizim ülkemizde akademik gelişim çok önemli. PYP'de akademik olarak birşey vermiyor gibiyiz... (Ö3)

Şuanda küçük grup olduğu için bir sorun yok aslında ama onlara o kavramları vermekte, tutumları vermekte zorlanıyorum. Bilişsel olarak geliştiriyorlar... (Ö5)

...Çocuk ne düşünüyor, hiçbirşey yapmıyor. Bu program çocuk için bir yarar ama çocuk afallıyor neden çünkü evde öyle değil. Dolayısıyla bu programın uygulanabilmesi için, devamlılık arz etmesi için, gerçekten hayata geçmesi için, çocuğun anne babasının da bakış açısının olması gereklidir... (Y1)

Çocuklar için inanılmaz keyifli 2 yıldır. Özellikle bu sene ben daha iyi oldukça çocuklar da daha iyi oluyor onu gözlemledim. Çocukları sorgulamaya yönlendirmeyi artırdık. Onlarda merak uyandırma aşaması çok önemli bir üniteyi işlerken. Hakaten meraklı çocuklar arttı, meraklı, sorgulayan...(Ö8)

...Bilişsel açıdan bizim ders saatimiz evet biraz daha kısıtlı, İngilizce ağırlıklı bir okul. Çocukların kendi bireysel oyunlarına çok az katabiliyorum. Bunun sebebi de hem bilişsel gelişimlerini destekleyecek çalışmalar vermek, matematik çıkarma ya da okumaya yazmaya hazırlık çalışmalarımız var... (Ö9)

...Yararları olarak kendini ifade etme becerilerinin geliştiğini düşünüyorum. Yaratıcılık becerilerinin geliştiğini düşünüyorum çocukların. Sosyal-duygusal ve bilişsel gelişimin daha ağırlıklı olduğunu düşünüyorum... (Ö18)

... Profiller, becerilere baktığımızda tamamen sosyal-duygusal ve ikinci olarak da bilişsel anlamda çocukların bilgili profilini desteklediğini düşünüyorum... (Ö21)

...Beceri gelişimi, tutum gelişimi, öğrenen profili, sorgualamsı, araştırması bir sürü özelliği yüklüyorsunuz öğrenene ve bunu yaparken diyorsunuzki sensin özne, sensin önemli olan. Öğrenene nasıl düşünmesi gerektiğini öğretiyor. En temel boyutu düşünme ve hayatını düzenleme alışkanlıkları kazandırıyor. (Y4)

Gerçekten çocuklar soru sormayı öğreniyorlar. Sorgulamayı öğreniyorlar. Sabretmeyi, öğrenmeyi öğreniyorlar. Nasıl öğrendiğini keşfediyor... (Ö16)

Güçlük olarak çok fazla güçlüklerle karşılaştıklarını sanmıyorum. Çok fazla yararlarının olduğunu düşünüyorum her alanda. Özellikle sosyal-duygusal, bilişsel alanda ve dil alanında gerçekten üst düzey çalışmalar yapıyoruz... (Ö11)

...Düşünme becerilerini geliştirecekki sorun çözebilirsin. Üst bilişsel becerilere sahip olsun ki eleştirel olabilsin, yaratıcı olabilsin. İş hayatı artık ne kadar çok soru çözdüğünüze bakıyor, ya da diplomadaki kaç puanla mezun olduğunuza

bakmıyor. Sizin ne kadar inovatif olduğunuza, maker, duyarlı olduğunuza, duygusal zekanıza bakıyor... (Y2)

...Gerçekten kendilerinin merak ettikleri şeyi araştırdıkları için daha iyi öğreniyorlar. Akran öğrenmesi yapıyorlar. Birbirleriyle daha iyi öğreniyorlar, konuşuyorlar. Öğrencilere her fırsatta araştırma olanağı sunuyoruz. Tanımadıkları birine soru sorabiliyorlar, kitapları araştırabiliyorlar. Araştırmaya açık öğrenciler yetiştiriyoruz. Gözlem yeteneklerinin geliştiğini düşünüyorum bu sayede... (Ö15).

Tablo 8'e göre katılımcıların görüşlerinin bir kısmının (f=7) İlk Yıllar Programının çocukların "tüm gelişim alanlarına" yarar sağladığı yönündedir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Biz bu zamana kadar bilişsel gelişime odaklanırdık aslında ama PYP bütünsel gelişime odaklanıyor. Sosyal, iletişim, düşünme becerilerinin hepsine de entegre ediyor aslında. Hepsini birleştiriyor bu anlamda...(Y3)

Bilişsel anlamda çocuğa sorgulatmayı öğretiyoruz, soru sormayla başlıyor çocuk. Bu şekilde bilişsel gelişiyor, muhakemesi gelişiyor. Motor alan sadece kağıt, boyama gibi küçük kas becerileri değil büyük kasa da yer veriyoruz. Dil becerilerinde çocuk zaten sorgulama yaparken soru sormaya başlıyor. Soru sorarken dil becerilerini geliştiriyor. Sosyal-duygusal anlamda öğrenen profillerden, tutumlardan, davranışlardan etkinliklerimizde yer alıyor ve çocuklar kendi davranışlarının sorumluluğunu almayı öğreniyorlar. Öz-bakım zaten PYP'de de amaç, bağımsız yetişmeleri... (Ö20)

...Yarar açısından öncelikle bu öğrenci merkezli bir program. Öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade ettikleri bir program. Araştırdıkları ve sorguladıkları esnek bir program. Ama bu programda birazcık daha ilgi, yeteneklerine göre aktiviteler belirliyoruz. Bütün etkinliklerde öğrencilerimizin bu 5 gelişim alanını desteklemesini özen gösteriyoruz. Bizim için hepsi çok önemli birbirinden ayırt edemiyoruz... (Ö10)

...PYP'de bütün profilleri becerileri, ne gerekiyorsa ihtiyaçlarını giderip mesela öğrenmek istediklerini aldığımızda onları da sürece katmış oluyoruz. Biz her zaman sürecin içine çocukları da fikirlerini sorarak sürece katıyoruz. Hepsi gelişim alanları birbirine zincirleme giriyor. Psikomotorda, bilişsel, sosyal-duygusal yönden, soru sorduğumda sosyal-duygusal yönünü de etkiliyor. Bütün alanlar birbirine bağlantılı. (Ö12)

PYP'nin birçok kavram, tutum ve becerisi ile öğrencilerimiz birçok şeyi kendileri deneyimledikleri ve herşeyin içinde kendileri de oldukları için artı yönleri olduğunu düşünüyorum. Her bir gelişim alanı birbiri ile bir bütün, ayırt etmeyeceğim. Her biri farklı noktalarda besleniyor. Tüm gelişim alanları bir bütün olarak ilerliyor. (Ö13)

...Yani çocuklar için PYP eğitimi oldukça faydalı olduğunu düşünüyorum. Bakış açıları değişti, inanılmaz derecede sorguluyorlar. Fayda açısından bizim yaptığımız planlar esnek olduğu için çocuğun ihtiyacına göre değişebiliyor. PYP ünite planlamada da her anlamda, tüm gelişim alanlarında fayda sağlıyor. (Ö14)

...Program gerek felsefesi gerekse uygulaması bakımından, çocukların bütüncül (beş alanda) gelişimini destekleyici şekilde dizayn edilmiştir. Gerek gelişimsel alanlar için, gerekse konu alanları (matematik, dil, fen, sanat vb.) hazırlanan yardımcı kılavuzlar İlk Yıllar Programını daha iyi anlama ve kendi okul kültürümüzde bize uygulama kolaylığı ve esnekliği kazandırmaktadır. (Y5).

Tablo 8'e göre katılımcıların görüşlerinin bir kısmının (f=5) İlk Yıllar Programının çocukların "özbakım gelişim alanlarına" yarar sağladığı yönündedir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Biz tabiki özbakımda yardımcı oluyoruz ama yönlendirerek kendisini bağımsız olmasını sağlayarak yönlendirmeye çalışıyoruz... (Ö1)

...Özbakımda kendini geliştirme fırsatı buluyor ben de destek veriyorum... (Ö5)

...En temel boyutu düşünme ve hayatını düzenleme alışkanlıkları kazandırıyor. (Y4)

... çocuğa bir özgüven kazandırıyor. Kendi ihtiyaç ve ilgi alanlarını keşfetmesine, sorgulamasına, rahatlıkla kendini ifade edebilmesine yardımcı oluyor. Diğer gelişim alanlarını da destekliyor... (Ö22)

- Çocuklar daha kendi başlarına hareket edebilme, problem çözebilme, sosyal ve özbakım olarak zaten çok büyük bir destek oldu. Bilişsel anlamda da çok derin çalışıyoruz zaten biz bu okulda. Ama en çok sosyal ve özbakımı desteklemiş olduk...(Ö17).

Tablo 8'e göre katılımcıların görüşlerinin bir kısmının İlk Yıllar Programının çocukların "dil gelişim alanlarına" yarar sağladığı yönündedir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Sınıfta söz hakkı almayan çocuk söz hakkı alıyor. Dil gelişimine de çok katkısı olduğunu düşünüyorum. Grup içerisinde iletişim, topluluk önünde sunum yapma olsun sosyal-duygusal alanda fark yarattığını düşünüyorum... (Ö4)

Öğrenen profilleri çok etkili oldu. Biz bu öğrenen profilleri öne sürerek ve bunlarla empati kurmasını sağlayacak şeyler hazırlayarak öğrencilerime yaptım. Yani öğrenen profilini öne sürerek etkinlik hazırladık, birşey sorduklarında mesela geçende bir sunum yaptık bir öğrencim öğrenen profillerini nedenleri ile birlikte artık söyleyebiliyor. Açıklaması ile birlikte. Tutumları da aynı şekilde. Bunları davranışlarına yansıtılar... (Ö7)

Faydaları biraz daha grup önünde sohbet etmeleri ya da kendilerini ifade etmeleri konusunda çok daha faydalı olduğunu düşünüyorum açıkcası. Kendilerini ifade etme ilk yıllara göre çünkü ben PYP öncesinde de burdaydım PYP sonrasında da burdayım ve daha rahat, kendine güveni olan çocuklarla beraberiz... (Ö19)

...Çok fazla yararlarının olduğunu düşünüyorum her alanda. Özellikle sosyal-duygusal, bilişsel alanda ve dil alanında gerçekten üst düzey çalışmalar yapıyoruz. Farklı bir kurumda çalıştığım için karşılaştırma fırsatım olduğu için bunu dile getiriyorum... (Ö11)

... çocuğa bir özgüven kazandırıyor. Kendi ihtiyaç ve ilgi alanlarını keşfetmesine, sorgulamasına, rahatlıkla kendini ifade edebilmesine yardımcı oluyor. Diğer gelişim alanlarını da destekliyor... (Ö22).

Tablo 8'e göre katılımcıların görüşlerinin bir kısmının (f=4) İlk Yıllar Programının çocukların "motor gelişim alanlarına" yarar sağladığı yönündedir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Motor becerileri yine bizim o etkinliklerle kazandırdığımız beceriler... (A4)

...Olumsuz olarak çocuklar afalladılar. Çünkü anne de sorgulatmıyor ki, anne de al bakalım bak cep telefonundan. Ona dokunma diyor o seni ilgilendirmez diyor ya da ben yaparım diyor sen otur diyor. Dolayısıyla çocuk sorgulamıyor ki çocuk da ne beceri gelişiyor ne motor becerileri gelişiyor ne zihinsel becerileri gelişiyor. Çocuk ne düşünüyor, hiçbirşey yapmıyor. Bu program çocuk için bir yarar... (Y1)
Çocuklara bir kere birçok alanda avantaj sağlıyor. Bu öz yönetim becerilerini kazandırılmamızda, ince motor kaslarını çalıştırmamızda küçükler için fermuar, bağcık vs gibi ekstra eğitim vermemiz gerekiyor...(Y2)
...Kendi ihtiyaç ve ilgi alanlarını keşfetmesine, sorgulamasına, rahatlıkla kendini ifade edebilmesine yardımcı oluyor. Diğer gelişim alanlarını da destekliyor... (Ö22).

Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının çocuklara sağladığı “yararlar” konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve bunları çocuğun beş gelişim alanı (bilişsel, motor, dil, sosyal-duygusal, öz bakım becerileri) çerçevesinde açıklamaları istenmiştir. Bu çerçevede katılımcılar cevaplarında birden fazla gelişim alanının fayda sağladığını belirtmeleri sebebiyle verdikleri cevapların sıklıkları alınmıştır. Cevaplarının sıklıkları karşılaştırıldığında en çok yarar sağladığı alanların sosyal ve duygusal ve bilişsel gelişim alanı olduğunu belirtmişlerdir. En az yarar sağlayan gelişim alanının da motor gelişim alanı olduğunu belirtmişlerdir. Bu konuda IB öğrenen profili ile öğrencilerin desteklenmesi hedeflenmektedir. IB öğrenen profilleri ile duygusal ve sosyal, kişisel büyümeyi içeren farklı insani yeterliliklerin ve sorumlulukların kazandırılması hedeflenmektedir. Bu şekilde aşağıdaki örneklerdeki gibi öğrencilerin farklı derslerde farklı beceriler kazanması ve geliştirmesi hedeflenmektedir (Öğrenen, 2018):

Fen bilimlerinde ilkeli bir riski göze alan olmak, yerel insanların görüş ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak yaratıcı bir yenilenebilir enerji çözümü tasarlamak anlamına gelebilir; sanat alanında açık görüşlü düşünen birisi, dünyanın değişik yerlerinde güç ve ayrıcalık öyküleri anlatan sanat eserleriyle ilgilenip bu konuda dönüşümlü düşünebilir; beden eğitimi alanında dönüşümlü düşünen bir iletişimci, kimlik ve karşılıklı anlayış konusunu irdelemek için ortaklaşa grup dansları koreografisi hazırlayabilir.

Bu noktada öğretmenlerin öğrencilerin en çok hangi gelişim alanında yarar sağladığı gelişim alanı ile IB öğrenen profilinde özellikle desteklenmesinin hedeflendiği gelişim alanının sosyal-duygusal gelişim alanı olduğu görülmektedir. Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının çocuklar için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve bunları çocuğun beş gelişim alanı (bilişsel, motor, dil, sosyal-duygusal, öz bakım becerileri) çerçevesinde açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar

Programının uygulanmasının çocuklar için ortaya çıkardığı “güçlükler” ile ilgili verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur:

Tablo 9

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Çocuklar İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklerle İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Herhangi bir güçlük çıkarmadığı	16	Ö1,Ö6,Ö7,Ö8,Y4,Y3,Ö20,Ö19,Ö10,Ö11, Ö12,Ö13,Ö14,Ö17, Ö23,Y5
Okul dışında uygulanmadığı	4	Ö2, Y1, Ö21,Ö16
Akademik olarak eksik kaldığı	3	Ö3, Ö22, Ö18
Karmaşa yarattığı	1	Ö4
Kavram,tutumlarda zorlandıkları	1	Ö5
Oyun saatinin azlığı	1	Ö9
Yabancı dil bariyeri	1	Y2
Temaların uzunluğu	1	Ö15
Toplam	28	

Tablo 9’a göre katılımcıların büyük bir çoğunluğunun (n=16) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının çocuklar için herhangi bir güçlük çıkarmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Bence çocukları sıkıntıdan ziyade rahatlatıyor. Çocuklar kendi işlerini kendileri halletmeye çalışıyorlar. Bu da özgüven kaynağı sağlıyor onlar için... (Ö1).

... PYP de bütün hafta boyunca tutumları, profilleri yani çocukların sosyal, duygusal gelişimlerini kapsayacak profil ve tutumları sürekli hem telafuz ediyoruz hem de çocuklarımızdan onlarla ilgili çok geri dönüt alıyoruz. Davranışlarına yansıtmak için çok istekli oluyorlar. Bunu görmek de çok keyifli oluyor, çocuğu düzenliyor sosyal ve duygusal anlamda. O çok güzel katkı sağladı... (Ö6).

Öğrenen profilleri çok etkili oldu. Dediğim gibi hareketli bir grubum var davranış problemi, olumsuz davranış sergileyen birçok öğrencimiz vardı. Biz bu öğrenen profilleri öne sürerek ve bunlarla empati kurmasını sağlayacak şeyler hazırlayarak öğrencilerime yaptım. Diğer öğretmenler de destekledi bu alanda ve çok etkili oldu... (Ö7).

Çocuklar için inanılmaz keyifli 2 yıldır. Özellikle bu sene ben daha iyi oldukça çocuklar da daha iyi oluyor onu gözlemledim. Çocukları sorgulamaya yönlendirmeyi artırdık. Onlarda merak uyandırma aşaması çok önemli bir üniteyi işlerken. Hakaten meraklı çocuklar arttı, meraklı, sorgulayan. Çok da bir sıkıntı yaşamadık... (Ö8).

Çocuk için bir güçlük yarattığını söyleyemem. Birçok yönden bütünsel gelişimine hizmet ediyor bu program özetle. Beceri gelişimi, tutum gelişimi, öğrenen profili, sorgulaması, araştırması bir sürü özelliği yüklüyorsunuz öğrenene ve bunu yaparken diyorsunuzki sensin özne, sensin önemli olan... (Y4).

... Biz önceki yıllarda çocuklarımdan ben hiç şöyle bir cümle duymamıştım. Öğretmenim hayvanların diş yapıları ile ayak yapıları arasında bir ilişki olabilir

bir baksanıza gibi bir çıkarımla geldiler. Aslında etobur, otoburlardan bahsediyor ve bunu okuduğu kitaptan bakarak çıkartabiliyor. İşte bu ilişkiyi yakalama kısmı bizim eski sistemde olmuyordu. Aslında öğrenciler açısından yok onlar öğrenenler. Biraz biz yetişkinlerle alakalı sorunlar çıkabiliyor diyebilirim... (Y3). ...Bence çok dezavantaj değil de avantaj olduğunu düşünüyorum. Bence hiç sıkıntı yok... (Ö20).

... Zorluklarla şuna kadar karşılaşmadım çocuk boyutunda. Evet öğretmen boyutunda zorlukları olabilir. Ama çocuk boyutunda karşılaşmadım (Ö19).

Yarar açısından öncelikle bu öğrenci merkezli bir program. Öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade ettikleri bir program. Araştırdıkları ve sorguladıkları esnek bir program. Çocukların oynayıp, eğlendikleri esnek bir program. Bizim de etkinlikleri ona göre tercih edip planladığımız bir program. O yüzden güçlüklerinin olduğunu düşünmüyorum... (Ö10).

Güçlük olarak çok fazla güçlüklerle karşılaştıklarını sanmıyorum. Çok fazla yararlarının olduğunu düşünüyorum her alanda. Ben bu programla ilgili güçlük olduğunu düşünmüyorum... (Ö11).

Aslında çok fazla güçlük çıkardığını sanmıyorum. Çocukların neler öğrenmek istediklerini otomatik olarak kendi planımıza koyuyoruz. Biz her zaman sürecin içine çocukları da fikirlerini sorarak sürece katıyoruz... (Ö12).

Öncelikle güçlüğü olduğunu düşünmüyorum. Aksine öğrencilerimizi olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum PYP programının... (Ö13).

Bence güçlük adı altında karşılaşmıyorlar. Yani çocuklar için PYP eğitimi oldukça faydalı olduğunu düşünüyorum. Bakış açıları değişti, inanılmaz derecede sorguluyorlar. Fayda açısından bizim yaptığımız planlar esnek olduğu için çocuğun ihtiyacına göre değişebiliyor. PYP ünite planlamada da her anlamda, tüm gelişim alanlarında fayda sağlıyor... (Ö14).

...Çocuklar daha kendi başlarına hareket edebilme, problem çözebilme, sosyal ve özbakım olarak zaten çok büyük bir destek oldu. Bilişsel anlamda da çok derin çalışıyoruz zaten biz bu okulda. O çalışmaları destekliyor oldu. Ama en çok sosyal ve özbakımı desteklemiş olduk... (Ö17).

İlk Yıllar Programının çocuklar için oluşturduğu bir güçlüğün olduğunu düşünmüyorum. Program gerek felsefesi gerekse uygulaması bakımından, çocukların bütüncül (beş alanda) gelişimini destekleyici şekilde dizayn edilmiştir... (Y5).

...Bana göre zorluğu çocuğun dünyayı anlama, rahatça iş görebilmeyi öğrenme, bilmemekten bilmeye doğru ilerleme, neyin gerçek olduğunu neyin gerçek olmadığını seçebilme, bu mücadeleyi veriyorlar. Bizim yaş grubumuz için de çocuklara bunlar zor geliyor... (Ö23).

Tablo 9'a göre katılımcılardan bazıları (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının "okul dışında uygulanmadığı" sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Güçlükler şöyle oldu. Okulla evi, evi de geçtim sokak arasında bağlantıyı kuramadı. Biz PYP'yi uygulamaya başladığımız için çocuk daha özgür olmaya başladı, daha sınıfın hakimi, o sınıfa aitim demeye başlamıştı. Dışarıda saygı gösteriyor, mesela duygular gibi sınıfta uygulayabiliyor ama dışarıda

uygulayamıyor. Okul ile sokakta denge oturmadı. Kimisinde de bu denge evde oturmadı... (Ö2).

...Bu program çocuk için bir yarar ama çocuk afallıyor neden çünkü evde öyle değil. Dolayısıyla bu programın uygulanabilmesi için, devamlılık arz etmesi için, gerçekten hayata geçmesi için, çocuğun anne babasının da bakış açısının olması gereklidir. En büyük handikapı aileler programın. Bunu değiştirmek gerekiyor ve çocuğu her alanda düşündürmek gerekiyor... (Y1).

...Çocuklar hepsi evde armut piş ağzıma düş şeklinde yetiştirilip gelmiş çocuklar. Birşeylere hemen ulaşmak istiyor. Ulaşamayınca sinirleniyor, panikliyor. Söyleyebileceğim zorluğu bu... (Ö16).

Program özünde harika, tam ideal insanı yetiştirmenin temellerinin atıldığı bir program ama bence bizim şartlarımızda, bizim ülkemizde hala insanların birbirlerine saygı duymadığı, birbirine kapı açmadığı, kırmızı ışıktaki geçtiği, yere tükürdüğü bir ülkede sen çocuğa saygılı olmayı öğretmekte zorluk çekiyorsun. Bu sadece sınıfta olacak öğretmenin bazında kalıyor, sınıfta ders gibi kalıyor. Ama çocuk sınıftan dışarıya adımını attığı zaman arabasına bindiği zaman annesinin, babasının, bir yakınının bu davranışları yani PYP nin ondan beklediği davranışları yetişkinlerde veya çevresinde görmediği zaman birşeyler havada kalıyor... (Ö21).

Tablo 9'a göre katılımcılardan bazıları (n=3) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının "akademik olarak eksik kaldığı" sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Ama bilişsel olarak biraz zayıf düşüyor gibi. Bilgiye nasıl ulaştığına önem verirken hangi bilgiye ulaştığına, hangi bilgiyi öğrendiğine çok önem vermiyor. Çocukta bilgiye nasıl ulaşacağını biliyor ama sürecin devamında hangi bilgiye ihtiyacı olup olmadığını bilemiyor... (Ö22).

Okulumuz akademik beklentisi yüksek olan bir okul ve ister istemez biz de kitap çalışmaları yapıyoruz. Ve bu kitap çalışmaları boyutunda belki çocukları çok fazla matematik boyutunda, toplama, çıkartma yaptırıyoruz. Bunları programa yedirme konusunda zorlanıyoruz... (Ö18).

Bilişsel olarak tabi çok katkısı oldu. Ama şöyle bir algı oluşuyor sanki biz PYP'nin temasına yetişmeye çalışırken akademik olarak çok birşey veremiyormuş gibi geliyor. Bizim ülkemizde akademik gelişim çok önemli. PYP'de akademik olarak birşey vermiyor gibiyiz... (Ö3).

Tablo 9'a göre katılımcılardan biri (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının "karmaşa yarattığı" sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcının görüşünü şu ifadeyle belirtmiştir: "İlk başta serbest bırakıyoruz ya onun verdiği bir karmaşa var. Hala zaman zaman oluyor..." (Ö4).

Tablo 9'a göre katılımcılardan bir diğeri (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının "kavram ve tutumlarda zorlandıkları" sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcının görüşü şu şekildedir: "Şu anda küçük grup olduğu

için bir sorun yok aslında ama onlara o kavramları vermekte, tutumları vermekte zorlanıyorum...” (Ö5).

Tablo 9’a göre katılımcılardan biri de (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının “oyun saatinin azlığı” sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

...Bilişsel açıdan bizim ders saatimiz evet biraz daha kısıtlı, İngilizce ağırlıklı bir okul. Tabiki de serbest zaman var ama çok az veriyorum. Çocukların kendi bireysel oyunlarına çok az katabiliyorum. Bunun sebebi de hem bilişsel gelişimlerini destekleyecek çalışmalar vermek, matematik çıkarma ya da okumaya yazmaya hazırlık çalışmalarımız var. Bir yandan da PYP yapmamız gerekiyor. O yüzden hani çocukların bazen çocuklarda gördüğüm şikayet az oyun saati yapıyor oluşları... (Ö9).

Tablo 9’a göre katılımcılardan biri ise (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının “yabancı dil bariyeri” sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

...Çocuklar için yarattığı güçlükler PYP açısından bakarsanız ingilizce, dil bariyeri. Özellikle sorgulamada küçük yaş grubu yabancı öğretmenlerle çalışırken bazen sıkıntı olabiliyor. Bir yabancı dille sorgulama yapma öğretim dili Türkçe olan bir okul için güçlük yaratabiliyor. Ne kadar fazla saat İngilizce verseniz de. Zamanla bu sorunu aşıyorsunuz büyüdükçe, dil bakımından geliştikçe aşılabiliyor. Ama okul öncesi öğrencilerimiz için bunu aşmak okadar kolay değil... (Y2).

Tablo 9’a göre katılımcılardan biri de (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının “temaların uzunluğu” sebebiyle çocuklar için güçlük çıkardığını ifade etmiştir. Katılımcının görüşü aşağıda belirtilmiştir:

Güçlükler olarak belki temaların uzunluğu olabilir. Bazen uzun bir süre aynı konuyu işliyormuşuz gibi geliyor. Mesela uzay 6 haftalık bir süreçti. Hem öğrenciler hem de veliler açısından biraz uzun geldi... (Ö15).

Katılımcıların yaklaşık %57’si İlk Yıllar Programının çocuklar için herhangi bir güçlük çıkarmadığını belirtmişlerdir. Aksine özgüven sağlama, sorgulamaya yönlendirme, ihtiyaçlarını göz önünde bulundurma, tüm gelişim alanlarını geliştirme gibi faydaları olduğunu belirtmişlerdir. Diğer katılımcılar da toplumun hazır bulunuşluğu, akademik başarı ve yabancı dil gibi programın doğası gereği tutarlı bir şekilde uygulanmasındaki sorunlardan bahsetmişlerdir.

Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Aileler İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklere İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının ailelere sağladığı “yararlar” ve aileler için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının aileler için sağladığı “yararlar” ile ilgili verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 10’da sunulmuştur:

Tablo 10

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Aileler İçin Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Çocuklarındaki gelişimi görmesi	9	Ö6, Ö18, Ö20, Ö16, Ö19, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15
Kendilerini geliştiren bir program olması	8	Y1, Ö7, Ö21, Ö10, Ö11, Y2, Ö22, Y5
Çocukları hakkında bilinçlenmesi	6	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö17
Eğitim sürecine dahil olması	3	Ö8, Ö9, Y4
Topluma bütünsel bir katkısı olması	2	Ö23, Y3
Toplam	28	

Tablo 10’a göre katılımcılardan bazıları (n=9) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için sağladığı yararlardan “çocuklarındaki gelişimi görmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... velilere gönderdiğimiz geri bildirim formları da belki hepsinden almasak bile birkaçından PYP den sonra ünitelerinizden sonra davranışlarında, tutumlarında, ev içinde kardeşine olan tutumlarında, bize olan tutumlarında çok değişiklik var diye o formlara yazabiliyorlar... (Ö10).

... çocuk kendini ifade edebildiği sürece portfolyo sunumlarında ya da velilerle görüşmelerimizde kendini rahat ifade edebiliyor. Sınıfta yaptıklarını anlatıyor, eğlenerek geliyor dediğimde demekki PYP’nin işe yaradığını görebiliyoruz (Ö18).

... Bağımsız bireyler yetiştiriyoruz. Evde de desteklendiği sürece aile açısından da çocuğunun bağımsız bireyler olduğunu görmek birkere her anne-baba için motivasyon kaynağıdır. Öğrenen profilleri evde de desteklendiği sürece anne-babaların yetiştirmek isteyeceği şekilde olacaktır (Ö20).

Aileler de birşeylerin farkına varıyor. En son danışmanlık ziyaretinde ailelerimizle görüşmelerde aileler diyor ki benim çocuğum empati kurmayı öğrendi, nasıl öğreneceğini öğrendi... (Ö16).

... Tabiki olumlu dönüşler alabiliyoruz kendilerini ifade etme konusunda ya da özgüvenlerinin daha da yükseldiği konusunda ama olumsuz birşey almadım (Ö19).

Mesela biz üniteyi bitirdikten sonra veli görüş formlarımız var bizim. Ünite bittikten sonra o formlarımız içerisinde çocuk size evde ne gibi bilgiler aktardı, neler konuşuldu, çocuğun ünite ile ilgili anlattığı tüm bilgileri yazıyor ve bizi çok mutlu ediyor. Bu şekilde çocuk okulda öğrendiklerini ailesi ile paylaşıyor... (Ö12).

...Çünkü bu okulda zaten çocuklarının PYP eğitimini görmesini isteyen aileler var. Ve devamında yurt dışında eğitim almalarını istediklerinde ve bunu gerçekleştirdiklerinde zaten veliler için daha bir anlamlı olmuş oluyor. Biz bu noktada güçlük yaşamıyoruz. Çünkü ailelerimiz çocuklarının hep aktif olduğunu bildikleri için bu noktada iş birlikçiler ve bize de bu şekilde yaklaşıyorlar... (Ö13).

Güçlük adı altında belki ilk gelen veliler programı tanıyana kadar soru işaretleri olabiliyor. Nasıl olacak, karnede iyi, geliştirmeli var. Ne demek istiyorsunuz, ne yapabiliriz sonra ikinci dönemden itibaren çocuklarındaki gelişimi de gördükleri için biz nasıl size fayda sağlayabiliriz, nasıl destek olabiliriz, gibi geri bildirimleri oluyor... (Ö14).

... Okul başladığında ailelere bu konu ile ilgili daha iyi bilgiler verilirse ailenin de bize desteği daha çok olur. Bizlerin gönderdiği çalışma ödevleri sayesinde birlikte çalışma bilinci arttı ailelerde. Ailenin de farkındalığı artıyor çünkü çocuğuyla daha kaliteli zaman geçiriyor. Çocuğunun ne bildiğinin daha farkındalar (Ö15).

Tablo 10'a göre katılımcılardan bazıları (n=8) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için sağladığı yararlardan "kendilerini geliştiren bir program olması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Kendine güvenen, kendini geliştirmeye açık, bak anne yanlış yaptın diyen çocuklar yetiştiriyoruz bunun şöyle bir zorluğu olabilir. Yetersiz kalabilir anne baba. O anlamda tıkanabilir. Çünkü çok soru soran öğrenci de var. Bunu avantaja da çevirebilir. Anne baba rahatsız olmayıp da kendilerini de geliştirebilir... (Y1). Ailelere de özel bir eğitim verip, ya da PYP ile ilgili detaylı onların anlayacağı şekilde birşeyler anlatmak gerekiyor ki evde de desteklesinler. Çünkü evde desteklenmeyen çocuk okulda da çok yeterli olmuyor aslında... (Ö6).

...Hem öğretmenin uygulamada karşılaştığı kısıtlamalar hem de uygulamadaki yanlışlıklar bence aileler PYP'yi iyi bilmiyorlar. Bir iki seminerle olmaz, bu yaşam tarzı olmalı. PYP'nin öğrenciden beklediği şeyleri kendi hayatlarına entegre etmeleri ve uygulamaları gerekiyor... (Ö21).

Ailelere tabiki ilk başta onların PYP konusunu öğrenmeleri zaman alıyor. İlk yıllarda tam olarak oturtamıyorlar. Ama sağolsun Gülşen öğretmenimizin verdiği eğitimlerle, aile eğitimleri ile iyice artık yıllar geçtikçe kafalarında oturtmuş oluyorlar. Önemli olan bu programı velilere çok iyi anlatmak. O zaman zaten bizim de her yaptığımız onlar için anlaşılır hale gelmiş oluyor... (Ö10).

Aileler açısından da bir güçlük olduğunu düşünmüyorum. Aileleri geliştiren, yönlendiren bir program olduğunu düşünüyorum. Konunun içeriği, çocuklarının gelişim durumlarını takip ediyorlar, karnelerdeki o gelişimi takip ediyor, birçok velimiz karnelerdeki o gelişimleri okuyor, onlarla ilgili bize geri bildirim veriyorlar. Ünite sonlarında onlara bir veli mektubu gönderiyoruz... (Ö11).

Sağladığı yararlar aile de bir öğrenen oluyor ve çocuğu ile birlikte birçok yönünü birçok tarafını geliştirme şansını yakalamış oluyor. Biz velilerle bir görüş formu paylaşıyoruz, her ünite sonrası bir de veli mektubu paylaşıyoruz. Bizim burda gördüklerimiz var ama siz nasıl değerlendiriyorsunuz diye. Ordan veli evde bu süreci nasıl yansıttığını, ailesinin ne kadar katkı sağladığını, ailenin de geleneksel yapıdan çıkıp çocuğunu geliştirme açısından neler yapacağı konusunda bilgi sahibi oluyoruz. (Y2).

Aileler geleneksel bir eğitim sistemi ile büyüdüleri için daha fazla bilgiye sahip olmalarını bekliyorlar. Kendilerine güvenen çocuklarının akademik olarak eksik olmaları onları memnun etmiyor. MEB çok yüksek akademik beklentileri var PYP'nin önemsedüğinden daha fazla... (Ö22).

... Aileler de, öğrenme topluluğunun bir parçası olarak, program içinde oldukça önemli bir yere sahip. Hem öğrencilerin hem de ailelerin program felsefesini anlayarak, sorgulama temelli bir bakış açılarına sahip olmaları, ilerleyen yıllarda da içinde bulundukları eğitim sistemi/felsefesi ne olursa olsun, gelişimleri her daim canlı tutan bir şeydir (Y5).

Tablo 10'a göre katılımcılardan birkaçı (n=6) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için sağladığı yararlardan "çocukları hakkında bilinçlenmesi" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Aileler de çocuğun yaptığını mükemmelliyetçilik bakışından ayrılp çocuk yaptıysa değerlidir şeklinde düşünmeye başlıyorlar. Çocuk yaptıysa birşey düşünmüş orada ya da bunu yaparken ne düşünmüş diye çocuğuna sorabiliyor. O da evde ödevleri verirken sen yapabilirsin, bir dene bakalım, yapamadığında ben yardımcı olabilirim şeklinde deneyen velilerimiz oluyor... (Ö1).

... Aslında programın aileye bir yararı var. İçselleştirdiği zaman bence ailenin yükünü de alacak bir program. Aileler artık öyle bir noktaya geldi ki çocukları için yaşar hale geldiler. Merkez çocuk, aile sürekli etrafında dönüyor. Ama programı içselleştirseler şöyle olacak. Sen bir bireysin, sen istediğin zaman yanımdayım, hep seninle beraber yürüyeceğim sana rehberim ama sen yapabilirsin. Bu ailenin de yükünü, sorumluluğunu alacak birşey (Ö2).

...Mutlaka yararı olur ama çok uzun zaman alacağını düşünüyorum. Çünkü o profilde öğrenci yetişmesi bir iş birliğidir. Biz okulda herşeyi dört dörtlük yapsak da eve gidince aile zıttını yaptığında ya da farklı bir tutum takıldığında çok bir anlamı olmuyor. Öğrenci yerine göre davranmayı öğreniyor bu defa (Ö3).

... Ailede bir panik hali söz konusu. Sürekli bir koruma ihtiyacı hissediyorlar. Anlatırsak ve canlı örneklerini gösterirsek rahatlayacaklarını ve birkaç sene sonra da burasının böyle bir okul olduğunu bildiklerinde de velilerin bilerek geleceklerini düşünüyorum (Ö4).

...Toplantıda bilgilendirme yaptık. Evde kendilerinin yapmaları gerektiğini söylüyoruz. Burda yemeklerini kendileri yiyor, evde de kendilerinin yemeleri gerektiğini söylüyoruz. İş birliği yapıyorlar... (Ö5).

Standart Türk aileleri ve helikopter aileler. Onlara ilk başta büyük bir darbe yemiş gibi oldu. Çünkü çocuklarından biraz uzaklaşmalarını bekledik, biraz daha rahat bırakmalarını istedik, alan açmalarını bekledik ve bu aileler için çok zor oldu. Çünkü yıllardır onların tepesinde o yapamaz ben yapayım gibi yaşadıkları için onlar için zorluğu bu oldu. Ama daha sonra bunu yapabildiğini gördüler çocuklarının sorunlarla başa çıktığını, zorluklarla karşılaşması gerektiğini anladılar. Bu da onların yararına oldu, bilinçlendiler (Ö17).

Tablo 10'a göre katılımcılardan üçünün (n=3) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için sağladığı yararlardan "eğitim sürecine dahil olması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Aileler olayı bilmedikleri için çok dahil olamadılar iki yıldır. Çok zorluyoruz, dönüt verin bize, evde birşey olursa mutlaka bize anlatın. Ödev veriyoruz. Kimisi çok çalışıyor diyor yapmadan gönderiyor. Kimisi ilgili, velilere çok ayrıntılı bilgi verilmeli. Onlar da bu işin içine çok daha iyi dahil edilmeli... (Ö8).

Ailelerde biz her ünitenin başında o ünitenin ne olduğunu anlatacak bir aylık mektup gönderiyoruz. Ordan da aslında aile o üniteye ne işleneceğinin farkında. Bir de haftalık raporlarımız oluyor. Hani aile okuduğu zaman yararlanıyor, inceliyorlar. Hatta ek sohbeti de çeviriyorlar bunun üzerine... (Ö9).

...Programın ağır terminolojisini veliye yüklemediğiniz zaman bambaşka bir boyuta geçiyor süreç. Veliler de biraz da farkındalığı yüksekse, çağın gerekliliklerini anlayabiliyorsa, çocuğunun gelecekte nasıl bir çalışma ortamında neyle yüzleşeceğini tahmin eden bir veli ise programın değerini anlıyor ve iş birliği yapmaya başlıyor. Bu noktada konuk olarak gelip uzmanlıklarını paylaşıyorlar veya takip edilmesi gereken kısımlarını takip ediyorlar... (Y4).

Tablo 10'a göre katılımcılardan ikisinin (n=2) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için sağladığı yararlardan "topluma bütünsel bir katkısı olması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Velilerin de zamanla yararlanacaklarını düşünüyorum. Eğitim için hep söyleriz ya aslında toplumun temel taşıdır. Herşey eğitimle şekillenir, bütün toplum ve kültür. Biz burda çocuklarımızdan başlayıp velilerimize yayıldığımızda onlar da bunu aktaracaklar. Kendi sosyal hayatlarına aktaracaklar aslında. Böyle bütünsel bir fayda sağlayacağını düşünüyorum. Toplum algısı gibi (Ö23).

... bir velimizden şöyle bir geri bildirim aldık. Hocam 6 haftadır aynı konu. 6 haftadır sadece aynı şeyi mesela uzayı öğretiyoruz gibi algıladı. Veli boyutunda bu tip geri bildirimler oluyor. Hani derler ya bütün toplum eğitim ile şekillenir, eğitim temel taşıdır diye biz burda çocuklarımızdan başlayıp velilerimize taşıdığımızda onlar da bunu kendi sosyal çevrelerine aktaracaklar. Böyle bütünsel bir katkısı olacağını düşünüyorum (Y3).

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının ailelere sağladığı "yararlar" ve aileler için ortaya çıkardığı "güçlükler" (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların

çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının aileler için ortaya çıkardığı “güçlükler” ile ilgili verdikleri cevapların temalara göre dağılımı Tablo 11’de sunulmuştur:

Tablo 11

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Aileler İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklerle İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Herhangi bir güçlük çıkarmadığı	8	Ö6, Ö18, Ö16, Ö19, Ö11, Ö12, Ö13, Y2, Y5
Kalıplaşmış anlayışlarının ve akademik beklentilerinin karşılanmaması	6	Ö23, Ö1, Ö3, Ö5, Y3, Ö22
Eğitime ihtiyaç duymaları	6	Ö7, Ö8, Ö21, Y4, Ö10, Ö14
Korumacı yaklaşımlarını bırakmaları gerekmesi	4	Ö2, Ö4, Ö20, Ö17
Bilgilendirmeye ihtiyaç duymaları	2	Ö9, Ö15
Ailelerin kendilerini yetersiz hissetmeleri	1	Y1
Toplam	28	

Tablo 11’e göre katılımcılardan çoğunluğu (n=8) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için herhangi bir güçlük ortaya çıkarmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Aslında sıkıntı diyemiyorum. Çünkü gerçekten sıkıntı olarak birşey PYP de sonra velilerden evet hani belli başlı arkadaşlık ilişkilerinde olabiliyor. Onları dile getiriyorlar günlük, anlık şeyler. Onları çözebiliyoruz konuşarak... (Ö6).

Aile ile ilgili aslında veliler biraz çocuklarının ne öğrendiklerine, toplama-çıkarma öğrendiklerine bakabiliyor. Ama genelde ben bu konuda bir sorunla karşılaşmadım. Çünkü çocuk kendini ifade edebildiği sürece portfolyo sunumlarında ya da velilerle görüşmelerimizde kendini rahat ifade edebiliyor... (Ö18).

Aileler de birşeylerin farkına varıyor. En son danışmanlık ziyaretinde ailelerimizle görüşmelerde aileler diyorki benim çocuğum empati kurmayı öğrendi, nasıl öğreneceğini öğrendi. ... (Ö16).

Zaten biz anasınıfı olduğumuz için bize gelen çocuklar bu uygulama ile beraber geliyorlar, daha öncesinden farklı bir uygulama alıp da değişim yaşamadığımız için açıkçası veliler açısından zorluk yaşadığımız düşünmüyorum. Tabiki olumlu dönüşler alabiliyoruz kendilerini ifade etme konusunda ya da özgüvenlerinin daha da yükseldiği konusunda ama olumsuz birşey almadım (Ö19).

Aileler açısından da bir güçlük olduğunu düşünmüyorum. Aileleri geliştiren, yönlendiren bir program olduğunu düşünüyorum. Konunun içeriği, çocuklarının gelişim durumlarını takip ediyorlar, karnelerdeki o gelişimi takip ediyor, birçok velimiz karnelerdeki o gelişimleri okuyor, onlarla ilgili bize geri bildirim veriyorlar. Veli toplantılarında hep olumlu şeyler üzerinden gidiliyor. Güçlük veya sıkıntı olduğunu ifade eden bir veli olmadı (Ö11).

Mesela biz üniteyi bitirdikten sonra veli görüş formlarımız var bizim. Ünite bittikten sonra o formlarımız içerisinde çocuk size evde ne gibi bilgiler aktardı,

neler konuşuldu, çocuğun ünite ile ilgili anlattığı tüm bilgileri yazıyor ve bizi çok mutlu ediyor. Bu şekilde çocuk okulda öğrendiklerini ailesi ile paylaşıyor. Ailelere bir güçlüğü yok (Ö12).

Sıkıntılar çıktığını düşünmüyorum. Çünkü bu okulda zaten çocuklarının PYP eğitimini görmesini isteyen aileler var. Ve devamında yurt dışında eğitim almalarını istediklerinde ve bunu gerçekleştirdiklerinde zaten veliler için daha bir anlamlı olmuş oluyor. Biz bu noktada güçlük yaşamıyoruz. Çünkü ailelerimiz çocuklarının hep aktif olduğunu bildikleri için bu noktada iş birlikçiler ve bize de bu şekilde yaklaşıyorlar... (Ö13).

Sağladığı yararlar aile de bir öğrenen oluyor ve çocuğu ile birlikte birçok yönünü birçok tarafını geliştirme şansını yakalamış oluyor. Özellikle bizim üniversiteden olan velilerimizden birçoğundan çok duyumlar alıyoruz. Kendi üniversite öğrencileriyle kıyaslama yapıyorlar. Benim çocuğum okul öncesinde, 1.sınıfta bir sunum yaparken, üniversitedeki bir öğrenci projesin sunarken bu kadar özgüvenli sunamıyor... (Y2).

Yine aynı şekilde ortaya çıkardığı bir güçlüğü olduğunu sanmıyorum. Aileler de, öğrenme topluluğunun bir parçası olarak, program içinde oldukça önemli bir yere sahip. Hem öğrencilerin hem de ailelerin program felsefesini anlayarak, sorgulama temelli bir bakış açılarına sahip olmaları, ilerleyen yıllarda da içinde bulundukları eğitim sistemi/felsefesi ne olursa olsun, gelişimleri her daim canlı tutan bir şeydir (Y5).

Tablo 11'e göre katılımcılardan bazıları (n=6) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "kalıplaşmış anlayışlarının ve akademik beklentilerinin karşılanmaması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Aileler konusunda mesela. Programı çok tanımıyorlar. Haliyle beklentileri onların tıpkı eskiden olduğu gibi onlar da birtakım akademik beklentiler içerisinde toplama çıkarma işlemleri ne zaman başlayacak, ses çalışmalarına başlayacak mısınız gibi. Bir de bizim okulumuz biraz daha bu akademik yönü olarak daha baskın bir okul ve haliyle veliler de bu beklentiyle geliyorlar... (Ö23).

Aileler de çocuğun yaptığını mükemmeliyetçilik bakışından ayrılıp çocuk yaptıysa değerlidir şeklinde düşünmeye başlıyorlar. Zor yönleri de oluyor aslında ama aileyi de bu sürecin içine almak zor oluyor. Çünkü kalıplaşmış bir anlayışımız var hem öğretmen hem veli açısından bunu yıkmak zor oluyor ama dediğim gibi ama veli en azından şunu söyleyebiliyor. Çocuk yaptıysa birşey düşünmüş orada ya da bunu yaparken ne düşünmüş diye çocuğuna sorabiliyor (Ö1).

Bence en zor olan kısmı bu. Özbakımı ile ilgili bile ayakkabı bağcığını yapmayı öğretiyoruz, destekliyoruz. Ama biraz sen denemelisin, başarmalısın dediğimizde çocuk eve gidince açıldı ben söyledim öğretmen bağlamadı diyor. Bu da velinin daha negatif düşünmesine neden oluyor. Biz evlere afişler gönderdik. Biz okulda bunlara başladık sizler de evlerinizde bizleri destekleyiniz diye. Ama olmuyor hala çocuk terleyince terledim demiyor ve veliler de bakış açılarını değiştirmiyor... (Ö3).

... Toplantıda bilgilendirme yaptık. Evde kendilerinin yapmaları gerektiğini söylüyoruz. Burda yemeklerini kendileri yiyor, evde de kendilerinin yemeleri gerektiğini söylüyoruz. İş birliği yapıyorlar. Onlar da bilişsel alanda önde götürmek istiyorlar. Bilişsel alanda yüksek ama evde sürekli peşlerinden dolanıp

yemeklerini yediriyorlar. Bu konuda desteklemeleri gerektiğini sürekli konuştum (Ö5).

Programı çok tanımıyorlar. Haliyle beklentileri onların tıpkı eskiden olduğu gibi birtakım akademik beklentiler içerisinde. Toplama-çıkarma çalışmaları ne zaman başlayacak, ses çalışmaları ne zaman başlayacak gibi bir de bizim okul akademik yönü ile bilinen bir okul bu haliyle akademik beklenti ile geliyorlar. Bu beklenti ile çocuklarını bu okula veriyorlar sonrasında acaba ne yapıyorlar... (Y3).

Aileler geleneksel bir eğitim sistemi ile büyüdüleri için daha fazla bilgiye sahip olmalarını bekliyorlar. Kendilerine güvenen çocuklarının akademik olarak eksik olmaları onları memnun etmiyor. MEB çok yüksek akademik beklentileri var PYP'nin önemseydiğinden daha fazla. Bu noktada velilerin sınav ve akademik kkonularındaki beklentilerini karşılamıyor (Ö22).

Tablo 11'e göre katılımcılardan birkaçı (n=6) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "eğitime ihtiyaç duymaları" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Ailelere de özel bir eğitim verip, ya da PYP ile ilgili detaylı onların anlayacağı şekilde birşeyler anlatmak gerekiyor ki evde de desteklesinler. Geri bildirim formunda çoğu aile farklı farklı şeyler yazıp gönderebiliyor. Ben arayıp hani konumuzla ilgili detaylı bir bilgi verdikten sonra oluyor ama çok yeterli olmuyor. Ailelere de detaylı bir eğitim verilebilir... (Ö7).

Aileler olayı bilmedikleri için çok dahil olamadılar iki yıldır. Çok zorluyoruz, dönüt verin bize, evde birşey olursa mutlaka bize anlatın. Ödev veriyoruz. Kimisi çok çalışıyoruz diyor yapmadan gönderiyor. Kimisi ilgili, velilere çok ayrıntılı bilgi verilmeli. Onlar da bu işin içine çok daha iyi dahil edilmeli... (Ö8).

Bence aileler PYP'nin ne olduğunu bilmiyor. Çünkü biz bile eğitim ala ala, keşfederek anlamaya çalıştığımız için bazı kısıtlamalar ile de karşılaştığımız için. Hem öğretmenin uygulamada karşılaştığı kısıtlamalar hem de uygulamadaki yanlışlıklar bence aileler PYP'yi iyi bilmiyorlar. Bir iki seminerle olmaz, bu yaşam tarzı olmalı. PYP'nin öğrenciden beklediği şeyleri kendi hayatlarına entegre etmeleri ve uygulamaları gerekiyor... (Ö21).

Aileler boyutunda tabi okulların kültürüne göre değişebiliyor. Eğer direk programın felsefesi ile kurulan bir okulsanız direk ailenin karşısına geçip biz PYP uygulayacağız ve onlar da ona göre kayıt yaptırıyorlar. Varolan sistemin içinde PYP'ye geçiş yapıyorsanız biraz dikkatli olmanız gerekiyor. Çünkü programla ilgili çok yanlış ifadeler, algılar var ve bunlar veliler tarafından da konuşuluyor... (Y4).

Ailelere tabiki ilk başta onların PYP konusunu öğrenmeleri zaman alıyor. İlk yıllarda tam olarak oturtamıyorlar. Ama sağolsun Gülşen öğretmenimizin verdiği eğitimlerle, aile eğitimleri ile iyice artık yıllar geçtikçe kafalarında oturtmuş oluyorlar. Önemli olan bu programı velilere çok iyi anlatmak. O zaman zaten bizim de her yaptığımız onlar için anlaşılır hale gelmiş oluyor (Ö10).

Güçlük adı altında belki ilk gelen veliler programı tanıyana kadar soru işaretleri olabiliyor. Nasıl olacak, karnede iyi, geliştirmeli var. Ne demek istiyorsunuz, ne yapabiliriz sonra ikinci dönemden itibaren çocuklarındaki gelişimi de gördükleri için biz nasıl size fayda sağlayabiliriz, nasıl destek olabiliriz, gibi geri bildirimleri oluyor. İlk uyum aşamasında sıkıntı olabilir... (Ö14).

Tablo 11'e göre katılımcıların bir kısmı (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "korumacı yaklaşımlarını bırakmaları gerekmesi" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Belki yetiştirilme tarzından, toplumun yapısından kaynaklı mesela çocuğum her yerde her şeyi söylesin, kendine güvensin ama çocuğa hiçbir şekilde fırsat tanımıyorlar. Onları bir fanusa koyuyorlar. Okula gelince de çok özgür olsun, herkesle iletişime geçsin diyorlar. Ama eve gidince de çocukları o fanustan çıkartmıyorlar. Aile bu programı istiyor, ama hazır değiller. Çocuklarının küçük olduğunu ve yapamayacaklarına inanıyorlar. Evde de her sorunu onlar için çözüyorlar... (Ö2).

Aileler maalesef ki korumacı yaklaşım içerisine giriyor ve istemeden de olsa korumacı yaklaşım içerisine giriyorlar. Geçen haftalarda yüzme dersinde video attım. İlk biraz su yuttu ama yüzebildi. Videoyu görünce aile öğretmenim müdahale eder misiniz çok su yuttu, kalbim çarpıyor heyecanlanıyorum. Muhtemelen çocukla da bunu konuştu. Çocuk geldi öğretmenim ben yüzemem korkuyorum su yutarım boğulurum dedi. Bu tarz şeylerle karşılaşıyoruz. Ailede bir panik hali söz konusu. Sürekli bir koruma ihtiyacı hissediyorlar... (Ö4).

Bize gelen çocuklar birazcık daha kendi işlerini yapmaya alışkın çocuklar olmadığı için aileler ilk başta yadırgıyor bunu. Nasıl yapacak, nasıl gidecek tuvalete. Zamanla alışıyorlar ama ilk başta çocuklarının daha bağımsız nasıl olacakları konusunda sıkıntıya düşüyor. Tereddüt edebiliyorlar, programı sorgulayabiliyorlar, nasıl yapabilecek evde biz hiç yaptırmadık... (Ö20).

Standart Türk aileleri ve helikopter aileler. Onlara ilk başta büyük bir darbe yemiş gibi oldu. Çünkü çocuklarından birazcık uzaklaşmalarını bekledik, biraz daha rahat bırakmalarını istedik, alan açmalarını bekledik ve bu aileler için çok zor oldu. Çünkü yıllardır onların tepesinde o yapamaz ben yapayım gibi yaşadıkları için onlar için zorluğu bu oldu... (Ö17).

Tablo 11'e göre katılımcıların ikisi (n=2) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "bilgilendirmeye ihtiyaç duymaları" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

İlk başta ailelere daha detaylı bilgi verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Daha önceden de söylediğim gibi hala uzayı mı işliyorsunuz, hala sanatı mı işliyorsunuz gibi dönütler alabiliyoruz. Okul başladığında ailelere bu konu ile ilgili daha iyi bilgiler verilirse ailenin de bize desteği daha çok olur... (Ö15).

Ailelerde biz her ünitenin başında o ünitenin ne olduğunu anlatacak bir aylık mektup gönderiyoruz. Ordan da aslında aile o üniteye ne işleneceğinin farkında. Bir de haftalık raporlarımız oluyor. Haftalık raporları da görsellerle birleştirerek hazırlıyoruz. Hani aile okuduğu zaman yararlanıyor, inceliyorlar. Hatta ek sohbeti de çeviriyorlar bunun üzerine... (Ö9).

Tablo 11'e göre katılımcıların sadece biri (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının aileler için ortaya çıkardığı güçlüklerden “ailelerin kendilerini yetersiz hissetmeleri” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Kendine güvenen, kendini geliştirmeye açık, bak anne yanlış yaptın diyen çocuklar yetiştiriyoruz bunun şöyle bir zorluğu olabilir. Yetersiz kalabilir anne baba. O anlamda tıkanabilir. Çünkü çok soru soran öğrenci de var... (Y1).

Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanmasının Öğretmenler İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklerle İlişkin Görüşleri

Katılımcılara çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının öğretmenlere sağladığı “yararlar” ve öğretmenler için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının öğretmenler için sağladığı “yararlar” ile ilgili verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 12'de sunulmuştur:

Tablo 12

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Öğretmenler İçin Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Öğretmeni geliştirici olması	17	Ö4, Ö5, Y1, Ö8, Ö18, Ö21, Ö20, Ö19, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Y2, Ö15, Ö17, Ö23, Y5
Öğretmene farklı bakış açısı kazandırması	6	Y3, Ö1, Ö2, Ö3, Ö7, Ö16
Öğrenci gelişiminin görülmesi	5	Ö6, Ö9, Y4, Ö14, Ö22
Toplam	28	

Tablo 12'ye göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu (n=17) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için sağladığı yararlardan “öğretmeni geliştirici olması” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Bizi de ister istemez araştırmaya yönlendiriyor. Bence bu güçlük değil kendimizi geliştiriyoruz. Çocuklar için daha iyi nasıl yapabiliriz... (Ö4).

Bu programda anladığım kadarıyla öğretmen daha çok geri planda çocuk ön planda olarak anlıyorum. 18 yıldır bu eğitimin içindeyim. Bence kalıplaşmış bir öğretmen sistemi var ama öğrencilerin kendi istediklerini yapması, istediklerini

yapmaları daha önemli benim için. Ben de bu konuda kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Bu şekilde öğretmeni geliştirici bir yarara sahip (Ö5).

... bir soru soruyor öğretmen bana aslında, soru sorarken kendisi ile de kavga ediyor, program ile de kavga ediyor. Ama ben o soruyu sormuş olduğu için de çok mutlu oluyorum. Çünkü düşünüyor olduğunu gösteriyor, kafa yoruyor öğretmen. O yüzden bence öğretmen program sayesinde çağı yakalıyor... (A6).

Çok aktif olmalısınız. Siz de çok araştırmacı ve sorgulayan öğretmen olmalısınız. Ön hazırlık yapmalısınız. Hiçbir zaman boş derse giremiyorsunuz asla. Mutlaka o ünitenin başında herşeyiniz hazır olmalı, her gün bir yenilik katmalısınız. Tek düze çalışmalar olmayacak. Her çocuk bireysel ya da grupla ama kendi yaratıcılığını kullanarak olmalı... (Ö8).

Farklı bilgilere ulaşma, kendimizi geliştirme açısından, güncel bilgiyi takip etme açısından yararlı olduğunu düşünüyorum. Ama farklı kavramlara, farklı öğrenme araçlarına ve yaratıcılığımızı da geliştirdiğini düşünüyorum. Farklı uygulamalar da yapıyoruz bunlar da bizi geliştiriyor bu konuda yararlı olduğunu düşünüyorum (Ö18).

Yararı bence öğretmenin vizyonunu güçlendiren, genişleten bir program... (Ö21).

...Güzel bir program öğretmenin öğrendiği şeyleri denemesine, eğitim hayatı boyunca okulun nasıl olması gerektiği şeyleri yapabileceği bir program. Kendimizi, kendimi çok geliştirdiğime inanıyorum (Ö20).

Bizim için faydaları evet var. Daha farklı bir bakış açısıyla dediğim gibi eski bilgilerin üzerine yeni bilgiler katmaya çalışıyoruz sürekli kendimizi geliştirme konusunda biraz daha motive etmeye çalışıyoruz... (Ö19).

Bir defa öğretmenleri sürekli tekrarlamasından koparmış oluyor. Öğretmenin her yıl aynı etkinliği yapması, her yıl aynı şeyi yapmak yerine kendimizi geliştiriyoruz. Aldığımız eğitim vasıtasıyla hem okuduğumuz materyaller hem de yararlandığımız kaynaklar bunların vasıtası ile MEB öğretmeni gibi değil. Sürekli kendimizi geliştirmemiz gerekiyor. Acaba bu kazanımı destekleyecek ne yapabiliriz? Bu kazanımı destekleyecek hangi materyali kullanabiliriz gibi sürekli tartışıyoruz. O yüzden yararlı olduğunu düşünüyorum (Ö10).

Öğretmenlik açısından mesela ben kendimi değerlendirdiğimde ilk yılımla 9. yılım bambaşka. Bana çok şey kattığını düşünüyorum her anlamda. Benim de dilim, olaylara bakış açım, sosyal-duygusal alanım o anlamda çok şeyler kattı... (Ö11).

PYP zaten onun eğitimini alıyoruz. Orada herhangi bir sorun yaşadığımızda koordinatörümüz yardım ediyor. Uygulamada yöntem vs kararsızlık yaşandığında her zaman yardım alıyoruz. Geliştirici, zorlayıcı değil. Ufak tefek zorluklar oluyor ama onlar da bizi geliştirmeye yönelik (Ö12).

Öğretmenler için aldığımız eğitimler, öğrendiklerimiz, keşfettiklerimiz bizler için paha biçilemez, değerli şeyler. Çok faydalı olduğunu düşünüyorum gerçekten. Bütün programlarla ilgili aslında öğretmenlerin bilgisi olması gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada yararlı olduğunu düşünüyorum. Öğretmenler de aslında bu noktada riski göze almak nedir, sorgulayıcı nedir, öğrenci merkezli nasıl olduğu hakkında bir keşif sürecine çıkmaya hazırlanıyorlar. Öğretmen de öğrenme sürecinde olmuş oluyor. Bu noktada keyifli bir öğrenme süreci oluyor... (Ö13).

... bu okuldaki Bilkent'in yapısındaki üst yönetimden öğretmenine kadar herkesin bunu kültürel bir okul kültürüne sindirmiş olması öğretmenin bunu yapmak zorunda olduğum değil de bu böyle bir eğitim ve ben de bu eğitimin

içinde olmak isityorum. Artık gelenlerin de bu okula beceri eğitimini öğrenmek için gelmek isityorum, PYP eğitimini yapmak için gelmek istiyorum diyerek gelen bir öğretmen ggrubu var devletten bile. Kişisel gelişimlerini sağlaması açısından çok faydalı bir durum bence çok eğitim veren bir okuluz. (Y2).

... her an destek görüyoruz. Bizler de sürekli bir araştırma içerisindeyiz, sürekli kendimizi güncelliyoruz (Ö15).

... bizim de kendimizi geliştirmemize büyük bir katkı sağladı (Ö17).

... öğretmen bilinçli ve doğru bilgi verdiğine inandığı için bu öğretmenin öğrenciye yararından dolayı kendisine de bir yarardır. Mesleğini hakkıyla yapmasını sağlar... (Ö23).

Program felsefesi gereği, öğretmenleri de sürekli öğrenen ve öğrenmeye açık olan bireyler olarak tanımlar. Öğretmenlerin her uygulaması, öğrencisi - aileler için farklılaştırılmış olacağından, öğretmenler sürekli daha iyisini - daha etkilisini aramaktadırlar. Bu da bence programın getirdiğin en büyük yararların başında gelmektedir... (Y5).

Tablo 12'ye göre katılımcıların bir kısmı (n=6) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için sağladığı yararlardan “öğretmene farklı bakış açısı kazandırması” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Yarar olarak hep bu değerlendirme noktası diyoruz ya eksik kalıyordu. O anlamda benim de kendimi değerlendirmem açısından kendimi değerlendirmem için bir kapı açmış oldu PYP. Öğrencilerle yaptığımız bol bol değerlendirmeleri kendimi değerlendirmek için de kullanıyorum. Biraz daha farklı bir bakış açısı kazandırmış olduğunu düşünüyorum... (Y3).

Tabularımızı yıkmak, bize öğretilen sistemi yıkmak, düşünce olarak hep tarzımı değiştiriyoruz. Biliyoruz aslında doğru olan bu yapılması gereken bu kesinlikle bu olduğuna inanıyorum. Lisans eğitimi alırken de hocalarımız diyordu böyle olursa daha iyi olur diye. Ama uygulama kısmında sıkıntı yaşıyorduk. PYP aslında bize bu konuda uygulama fırsatı sağlıyor. Çünkü bize doğru olduğuna inandığın şeyin arkasında durma şansı tanıyor. Başka müfredatlarla bunu yapman mümkün değil ama PYP ile bunu yapabiliyorsun... (Ö1).

... öğretmen merkezden çıkıyor, çocuk merkeze geliyor. Eskiden etkinliği, materyali biz hazırlardık. Biz uygulardık çocuğa, asardık. Şimdi biz sadece rehber gibi çocuk yapıyor sadece (Ö2).

Bütün özelliklerin hepsi öğretmene de geçiyor. Öğretmen kendine geçirsin ki çocuğa da öğretebilsin. Ben bir anne olarak öncelikle evde başladım çocuklarımla. Önceden bir farkındalık değildi, çünkü alışkanlıklarımızı değiştirmek zor. Ama koşma, yapma, etme dediğimde yanlış yaptığımı farkediyorum. Bu yönden evimde çocuklarıma, eşime uygulamaya başladım. Doğru bildiğim şeylerin yanlış olduğunu farkettim. Sorunlar dediğim gibi bizim geçmişten gelen eğitim sistemimiz, bizi çok fazla bu sistemde zorluyor. Çünkü alışkanlıkları yıkmak çok zor. En çok zorlandığım nokta geleneksel tutuma hala kayıyor olmak beni çok zorluyor (Ö3).

Zorluğu bu ünite planı ile ilgili hangi etkinliği nereye yerleştireceğiz onda biraz sıkıntı yaşadım. Sonra bazı şeyler bilmediğim için zamanla oturdu ama sonuç değerlendirme, süreç değerlendirme mesela bu sonuç değerlendirmede bir etkinlik buluyoruz sonra onun uygun olmadığını sonradan öğrendiğimizde bize neden

uygun olmadığı mesela tam oturmamış bende. Onlardan destek alıyoruz. Faydaları da tabiki var. Onlarla birlikte bizler de farklı farklı şeyler deneyimliyoruz. Çok hoşuma gidiyor. Bir sorgulama durumunda bir öğrencimin söylediği birşey başka şeyler doğuruyor ya bu çok eğlenceli oluyor ben de keyif alıyorum (Ö7).

Öğretmen aklını kullanmak zorunda. Ezbere iş yok. Yaratıcı olmak zorunda, öğrencilerini çok iyi tanımak zorunda. Onları gözlemlemek zorunda (Ö16).

Tablo 12’ye göre katılımcıların bir kısmı (n=5) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için sağladığı yararlardan “öğrenci gelişiminin görülmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Bir kere öğretmen olarak şeyi görmek çok keyif verici. Hani çocuklarınızın gelişimini daha yakından takip etmek, süreç içerisinde daha ayrıntılı görebilmek, onlar çok güzel... (Ö6).

... Yani şu yönden tabiki de çok iyi oluyor. Dosyasını başına döndüğümüzde en başta verdiği cevaplar nasılmış, en son nasıl cevaplar verebiliyor, çocuk üzerindeki gelişimi de gözlemleyebiliyorsun. Bu çok iyi birşey... (Ö9).

Ben bunu bir prestij olarak görüyorum. PYP öğretmeni olmayı, PYP eğitimcisi olmayı bir prestij olarak görüyorum. Öğretmene diyorki sen çok değerlisin ve sen dönüşümlü düşünmelisin ve bir eylem gerçekleştirmelisin. Bu sizin sınıfta bir ünite kapsamında bir eşyayı alıp sınıfta gidip bir öğretme sürecinize entegre etmeniz kadar basit bir eylem çok değerli... (Y4).

Olumsuz kısım olarak uzun zamandan beri bunun eğitimlerini aldığımız için ne kadar faydalı bir sistem olduğunu, bir program olduğunu görüyorum. Eğittiğimiz çocukların da ne kadar ilerlediğini görüyorum... (Ö14)

Öğretmenler özellikle okul öncesinde hiçbir zararını görmüyorum. Bu sebeple öğretmen için daha keyifli ve ucu açık bir alan bırakıyor. Yine tüm gelişim alanlarını desteklerken öğretmen kendi sınıfına ve dinamiğine göre kendisi süreci planlıyor... (Ö22).

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının öğretmenlere sağladığı “yararlar” ve öğretmenler için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının öğretmenler için ortaya çıkardığı “güçlükler” ile ilgili verdikleri cevapların temalara göre dağılımı Tablo 13’de sunulmuştur:

Tablo 13

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Öğretmenler İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklerle İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n Katılımcılar
Zorlayıcı bir süreç olması	11 Ö1, Ö4, Ö8, Y3, Ö20, Ö16, Ö10, Ö12, Ö15, Ö17, Ö23
Alışkanlıklardan vazgeçilmesi	5 Ö5, Y1, Ö18, Y4, Ö21
Yorucu bir süreç olması	4 Ö2, Ö9, Ö11, Ö1
Bilgi eksikliği olması	4 Ö6, Ö7, Ö14, Ö19
Farkındalık oluşturmaları	1 Ö3,
Dil Bariyerinin olması	1 Y2
Güçlük yok	1 Ö22
Eğitim ücretlerinin fazla olması	1 Y5
Toplam	28

Tablo 13'e göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu (n=11) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "zorlayıcı bir süreç olması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Tabularımızı yıkmak, bize öğretilen sistemi yıkmak, düşünce olarak hep tarzımı değiştiriyoruz. Biliyoruz aslında doğru olan bu yapılması gereken bu kesinlikle bu olduğuna inanıyorum. Lisans eğitimi alırken de hocalarımız diyordu böyle olursa daha iyi olur diye. Ama uygulama kısmında sıkıntı yaşıyorduk. PYP aslında bize bu konuda uygulama fırsatı sağlıyor. Ama bir ünite planı yazarken bunu yazmak zor olabiliyor. Bunu nasıl yapacağız nasıl edeceğiz diye endişe ediyoruz... (Ö1).
... Ünite planlarını hazırlarken etkinlikleri planlamak zor oldu. Biraraya gelmekte zorlandık. Herkesin boşluğunu ayarlamak çok zordu. Bunun için haftanın belli bir periyodu boşluğumuz yok, branş derslerimiz ayrı saatlerde. O sebeple ilk planlama yaptıktan sonra kendimiz planladık ve sonrasında tekrar toplantı yaptık... (Ö4).

Çok aktif olmalısınız. Siz de çok araştırmacı ve sorgulayan öğretmen olmalısınız. Ön hazırlık yapmalısınız. Hiçbir zaman boş derse giremiyorsunuz asla. Mutlaka o ünitenin başında herşeyiniz hazır olmalı, her gün bir yenilik katmalısınız... (B3).
... Zorluk noktasında da anlamaya çalışmak, programı anlamak için çalışmak, ekipçe yapmak, iş birliği yapmak konuları zaman alıyor o noktalarda zorlanıyoruz. (Y3).

... Bir kere fazla ön hazırlık gerektiriyor. Her şeyi önceden düşüneceksiniz ki çocuğun yapacağı herşeyi önceden planlamak, hazırlamak, iyi sorular sordurabilmek zaman alan birşey. Zamanı olmayan okullarda program hazırlamada güçlük yaşıyor öğretmen evde de hazırlık yapmak zorunda kalıyor... (Ö20).

Öğretmen aklını kullanmak zorunda. Ezbere iş yok. Yaratıcı olmak zorunda, öğrencilerini çok iyi tanımak zorunda. Onları gözlemlemek zorunda (Ö16).

... Sürekli kendimizi geliştirmemiz gerekiyor. Acaba bu kazanımı destekleyecek ne yapabiliriz? Bu kazanımı destekleyecek hangi materyali kullanabiliriz gibi sürekli tartışıyoruz... (Ö10).

... Uygulamada yöntem vs kararsızlık yaşandığında her zaman yardım alıyoruz. Geliştirici, zorlayıcı değil. Ufak tefek zorluklar oluyor ama onlar da bizi geliştirmeye yönelik (Ö12).

...3 farklı kampüsüz iletişim kurmak, toparlanmak zor olabiliyor. Ama onun dışında her an destek görüyoruz. Bizler de sürekli bir araştırma içerisindeyiz, sürekli kendimizi güncelliyoruz (Ö15).

Sıkıntılar ilk baştaydı o eğitimi o süreci onlar bizi sıkıntıya sokmuştu. Sonrasında bu kampüs olduğumuz için farklı kampüslerde çalıştığımız için o iletişim sorunu oldu... (Ö17).

... PYP’de öğretmenlerin; yeni deneyimler oluşturmaları ve öğrencilerin yeni deneyimler hakkındaki fikirlerini desteklemeleri, öğrencilerin konuyu anlayışlarını ve kavrayışlarını tam olarak anlamaları ve tüm bunlar arasında bağlantı kurabilmeleri açısından zorlanabilirler (Ö23).

Tablo 13’e göre katılımcıların bir kısmı (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı güçlüklerden “yorucu bir süreç olması” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Yazılı olarak çok fazla yazılı döküman istiyor. Evet bir külfet oluyor Sürekli herşeyin yansıtmasını yapmak, çocuktan onu almak. Raporları tutmak. Bir yandan öğretmeni yoran bir program... (Ö2).

Aslında ben programı sevdim. Benim tek zorlandığım nokta İlkokullar genellikle kendilerini yazarak ifade edebiliyorlar. Ancak bizim öğrencilerimiz resmederek anlatabiliyorlar. Her resmin altına bizim anektod almamız gerekiyor. Ama bu da biraz beni yoruyor. Bazen bu durumda tıkanıyorum teker teker anektod alırken bir yandan çocuklar dağılıyorlar hani bunu belli bir sıraya koyamadım. Bazen diğer öğretmenlerden de destek alıyoruz... (Ö9).

... Güçlüğü şöyle programın içeriği çok yoğun olduğu için bazen hazırlık aşamalarında bazen öğretmene gerçekten çok fazla iş yükü bindiği için çok fazla hazırlık yapmanız gerekiyor. Tüm süreci sizin takip etmeniz gerekiyor. Baştan sona kadar. Değerlendirmesi olsun, veli iletişimi olsun, karnesi olsun, her iletişimde sizin aktif olmanız gerekiyor. Evet siz rehbersiniz çocuklar için. Ama sürecin içinde de aktif bir şekilde hazırlık yapan kişi olmak durumundasınız. Bu bazen zamanla ilgili sıkıntılar yaratabiliyor, yetişemeyebiliyorsunuz bu anlamda... (Ö11).

... Öğretmenler de aslında bu noktada riski göze almak nedir, sorgulayıcı nedir, öğrenci merkezli nasıl olduğu hakkında bir keşif sürecine çıkmaya hazırlanıyorlar. Öğretmen de öğrenme sürecinde olmuş oluyor. Bu noktada keyifli bir öğrenme süreci oluyor. Belki daha fazla yoğunluk olabilir. (Ö13).

Program felsefesi gereği, öğretmenleri de sürekli öğrenen ve öğrenmeye açık olan bireyler olarak tanımlar. Program tarafından önerilen kişisel gelişim fırsatları, maddi açıdan öğretmenler için bir güçlük yaratmaktadır... (Y5).

Tablo 13’e göre katılımcıların bazıları (n=5) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı güçlüklerden “alışkanlıklardan vazgeçilmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... 18 yıldır bu eğitimin içindeyim. Bence kalıplaşmış bir öğretmen sistemi var ama öğrencilerin kendi istediklerini yapması, istediklerini yapmaları daha önemli benim için. Ben de bu konuda kendimi geliştirmeye çalışıyorum... (Ö5).

Güçlük tabi zaman kontrolü, yorgun hissediyor öğretmen. En önemli güçlük alışkanlıklardan vazgeçmek. Şimdi 33 yıllık tahtada ders anlatan bir öğretmene, yani 33 senedir sigara içen birine artık sigara içmek yok diyorsunuz. Çok zor birşey. Alışkanlıklardan vazgeçmesi gerekiyor öğretmenlerin. Buda biraz acılı bir süreç, hepimiz için öyle... (Y1).

Farklı bilgilere ulaşma, kendimizi geliştirme açısından, güncel bilgiyi takip etme açısından yararlı olduğunu düşünüyorum. Ama farklı kavramlara, farklı öğrenme araçlarına ve yaratıcılığımızı da geliştirdiğini düşünüyorum... (Ö18).

Ben bunu bir prestij olarak görüyorum. PYP öğretmeni olmayı, PYP eğitimcisi olmayı bir prestij olarak görüyorum. Güçlük şu programı içselleştiren ve içselleştiremeyen öğretmenler. Ama bu da o öğretmenin problemi ve ben buna da saygı duyuyorum ve okulların politikaları çok önemli. Bu programı yapamıyorsa ve dirençliyse mesaj alacaktır ve kendi sistemden çıkmak isteyecektir. Bu mesajı herkes toplu olarak aynı dili konuşarak çok net olarak o öğretmene vermeli... (Y4).

Tablo 13'e göre katılımcıların birkaçı (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "bilgi eksikliği olması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Ünite planlarını hazırlamak başta çok zorlayıcı oluyordu. Ama birazcık tecrübe sahibi olduk. Şuan hepbirlikte bir ünite planını hazırlamaya kalksak daha geçen seneye göre çok daha iyi planlarız diye düşünüyorum (Ö6).

Evet zorluklarla çok karşılaşıyoruz. Bazen MEB ile PYP uyarlama sürecine geldiğimizde bocalama yaşıyoruz. Çünkü bizler de yeni tanımaya, uygulamaya başladık. 4 senedir yapıyoruz ama bu sene daha bir farklı değişime geçti. İlk öğrendiklerimizin üzerine daha farklı bir bakış açıları geldi. Bunu uyarlamaya çalışırken bazen aksaklıklar olabiliyor. Zorluklar yaşanabiliyor... (Ö23).

Zorluğu bu ünite planı ile ilgili hangi etkinliği nereye yerleştireceğiz onda biraz sıkıntı yaşadım. Sonra bazı şeyler bilmediğim için zamanla oturdu ama sonuç değerlendirme, süreç değerlendirme mesela bu sonuç değerlendirmede bir etkinlik buluyoruz sonra onun uygun olmadığını sonradan öğrendiğimizde bize neden uygun olmadığı mesela tam oturmamış bende. Onlardan destek alıyoruz... (Ö7).

... Güçlük olarak belki ilk zamanlarda olabilir. Çünkü yeni tanıyorsunuz programı, yavaş yavaş yeni öğreneceksiniz. Tema oluşturunuz, ana fikir oluşturunuz, sorgulama hattı oluşturunuz, nasıl yapmalı, nasıl çocuklara fayda sağlamalı, yani ilk iskeleti oluşturma aşamasında heyecan duyduğumuz zamanlarda ama şimdi herşey yerli yerine oturdu (Ö14).

Bazen MEB ile PYP uyarlama sürecine geldiğimizde bocalama yaşıyoruz. Koordinatörlerimiz o konuda destek oluyorlar. Çünkü bizler de yeni tanımaya, uygulamaya başladık. 4 senedir yapıyoruz ama bu sene daha bir farklı değişime geçti. Bunu uyarlamaya çalışırken bazen aksaklıklar olabiliyor... (Ö19).

Tablo 13'e göre katılımcılardan biri (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı güçlüklerden "dil bariyerinin

olması” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıdaki ifade örnek olarak verilebilir:

...Güçlükler anlamında bir kere programın İngilizceye dayalı olmasından dolayı bir dil bariyeri yaşandı. Özellikle Türk öğretmenlerimiz anlamında. Her türlü kaynağın, PYP’in gelişimini takip edecekleri blogların, MY IB’deki tüm kaynakların neredeyse İngilizce olması öğretmenler için bir güçlük yaşandı. Ben farklı örnekler görmek istiyorum veya meslektaşımın yaptığından ayrı farklı ülkelerdeki yapılan örneklerden esinlenmek istiyorum dediğinde dil bariyerine takıldı... (Y2).

Tablo 13’e göre katılımcılardan bir diğeri (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı herhangi bir güçlüğün olmadığını ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne şu ifade örnek olarak verilebilir: “Öğretmenler özellikle okul öncesinde hiçbir zararını görmüyorum. Bu sebeple öğretmen için daha keyifli ve ucu açık bir alan bırakıyor. Bizim yaş grubumuzda bir sorun ve güçlük yok ama ileriki yaşlarda velilere ve öğrencilere yaşattığı güçlükleri bilişsel anlamda öğretmenlere de yaratıyor” (Ö22)

Tablo 13’e göre katılımcılardan bir diğeri ise (n=1) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının öğretmenler için ortaya çıkardığı güçlüklerden “eğitim ücretlerinin fazla olması” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne şu ifade örnek olarak verilebilir: “Program felsefesi gereği, öğretmenleri de sürekli öğrenen ve öğrenmeye açık olan bireyler olarak tanımlar. Program tarafından önerilen kişisel gelişim fırsatları, maddi açıdan öğretmenler için bir güçlük yaratmaktadır...” (Y5).

Katılımcıların İlk Yıllar Programı’nın Okullarında Uygulanmasının Okul Yönetimi İçin Sağladığı Yararlara ve Ortaya Çıkardığı Güçlüklerle İlişkin Görüşleri

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının okul yönetimine sağladığı “yararlar” ve okul yönetimi için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının okul yönetimi için sağladığı “yararlar” ile ilgili verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 14’de sunulmuştur:

Tablo 14

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Okul Yönetimi İçin Sağladığı Yararlara İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Olumlu bir etki yaratması	8	Ö3, Ö4, Y1, Ö7, Ö11, Ö14, Y2, Ö17
Herhangi bir fikir belirtmeyen	8	Ö1, Ö8, Ö21, Y3, Ö16, Ö19, Ö15, Y5
Okula prestij katması	6	Ö6, Ö18, Y4, Ö10, Ö13, Ö22
Yetiştirdiği öğrenciler	5	Ö23, Ö5, Ö9, Ö20, Ö12
Öğretmen değerlendirmesi	1	Ö2
Toplam	28	

Tablo 14'e göre katılımcıların bir çoğunluğu (n=8) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için sağladığı yararlardan “olumlu bir etki yaratması” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Yönetim aslında elinden geleni yapıyor. Bizim eğitimlerimiz, fiziksel koşullar açısından özverili görüyorum. Bu eğitim sistemine inanç görüyorum bu da öğretmenlere geçiyor. Bakış açısını olumlu görüyorum... (Ö3).

Okul yönetimi özel okul olduğu için biraz daha hassaslar. Eğitimler, seminerler olsun çok destek oluyorlar... (Ö4).

Fikir üreten insanlarla çalışmak kimseye zorluk çıkarmaz. Eğer siz gerçekten fikirlerine saygı duyabiliyorsanız. O anlamda yönetim kabul etmezse değişir. Eğer programa öğretmen ayak uyduramazsa öğretmen yok olacak, programa yönetim ayak uyduramazsa yönetim yok olacak. Çünkü kimse programda sessiz bir köşede oturarak devam edemez. Mümkün değil. Sesinizi çıkarmanız gerekiyor. Kendinizi değiştirmeniz gerekiyor. Sorumluluk almanız gerekiyor. Yönetimde bunu yapabilirse hiçbir sıkıntı olmaz. Yani programın yönetime katabileceği olumsuz birşey mümkün değil... (Y1).

Sorunlar olarak birşey gözlemlemedim. Faydaları onlar da yeni bir sistem olduğu için okulda onlar da çok çaba, emek sarfediyorlar bu durumla ilgili o yüzden faydaları var tabiki de (Ö6).

Okul yönetiminin programa bakışı zaten çok olumlu olduğu için bu anlamda çok destek oldular. Çok fazla eğitime gittim. Kadroyu eğitime, zenginleştirme, öğretmeni eğitime boyutunda bana çok şey kattı. Sizi bir şekilde birşeyler yapmaya yönlendiriyor bu çok güzel. Olumlu anlamda bence... (Ö11).

Özellikle öğretmenler belli dönemlerde seminerlere gönderiliyor. Sunumlar, öğrendikleri sunumları bizlere aktarıyorlar. Ayrıca PYP koordinatörü, alanında yetkin olan uzmanlar bizlere eğitim veriyorlar. Her zaman bir bombardıman diyeyim. Bu anlamda bu şekilde faydalandık... (Ö14).

Yararları anlamında baktığın zaman öğretmene, öğrenciye yarar sağlaması otomatikman yönetime de yarar sağlamasıdır. Olumlu şeylerin olması, velilerden olumlu geri dönüter alınması, bu anlamda gerçekten yararlar saymakla bitmeyecek şekilde. Dışarıda mezun ettiğiniz öğrencilerin duruşları,

mezunlarınızdan gelen geri dönüşler, üniversiteden gelen ifadeler, bu anlamda çok fazla yararı var... (Y2).

Bu bir ekip işi. Biz öğretmenlerle ekip olarak çalışıyoruz ama yöneticilerimiz de bu ekibe dahiller. Bizi anlayabilmeleri için, çocukları anlayabilmeleri için ya da bir etkinlik sırasında kafasını sınıfa uzattığında bazen sadece kaos görünebiliyor o sınıfta. Orda olanları anlayabilmeleri için işin içinde olmaları gerekiyor. Okul yönetimi bu şekilde işin içine girmiş oluyor ve yaşanabilecek olası sorunlar önlenmiş oluyor. Veli öğretmenle yönetim arasında o ilişkideki sorunlar önlenmiş oluyor... (Ö17).

Tablo 14'e göre katılımcıların diğer bir çoğunluğu (n=8) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için sağladığı yararlar hakkında herhangi bir fikir belirtmemiştir.

Tablo 14'e göre katılımcıların bir kısmı (n=6) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için sağladığı yararlar hakkında "okula prestij katması" olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Okul yönetimi aslında bize tam destek veriyor. Uygulayabileceğimiz etkinliklerde materyal desteği yapıyorlar. Aslında veli şöyle bakıyor dışardan öğretmen olarak değil de okulun sistemi olarak görüyor ve okulun yazdığı geri dönüşlerde de okulun sistemi PYP de şeklinde yazıyor... (Ö6).

...Tabiki çocukların kendilerini ifade etmeleri, bilgilerin evrensel olarak verilmesi, ve çocukların bir proje gibi kapsamlı bir şekilde ele almaları ve bunların veliye sunulması ve velinin de onlara yaptıkları dönüşler tabiki onlar için de uygundur ve yönetimde güncel bilgiyi takip ettiği için aileler de bununla ilgili araştırma yapıyorsa evet güzel bir uygulama olduğunu düşündükleri için artı yararları vardır diye düşünüyorum (Ö18).

Okulun topyekün gelişimini sağlıyor bu program. Bu programın standartları var biliyorsunuz. Felsefe, organizasyon, liderlik ve yapı, öğrenme, öğretim. Buraya baktığınızda zaten bir okulun başka yapması gereken birşey yokki. Yani siz bunları yaptığınızda işinizi yapmış oluyorsunuz. Tabi okulların belli rutinleri MEB karşı gereklilikler zaten yapılıyor ama bu program kapsamında zaten gereklilikleri de yapmanızı engelleyecek hiçbirşey yok. Okulun bir felsefeyi gerçekleştirmesini, yaşatmasını sağlıyor (Y4).

Ankarada bu programı çok kısıtlı sayıda okul uyguluyor. O yüzden okulumuzun zaten bunu tercih eden veliler geldiği için biz bu konuda çok sıkıntı yaşamıyoruz. Zaten veliler toplantıya geldikleri zaman dinleyip, okulumuzu gezip bu okulu tercih ettikleri için isteyen, iş birlikçi veli geliyor... (Ö10).

Biz 13 yıllık PYP programını yürüttüğümüz için bu artık nasıl işler, nasıl yürür benimsediğimiz için bu anlamda zorluk çekmiyoruz. Okul yönetimi ne yapması gerektiğini biliyor. Öğretmenler, öğrenciler, çocuklar, veliler bir bütün halinde çalıştığımız için güçlük olarak ilerlemiyor. Okulumuzun bir kere gelişmesini sağlıyor, öğrencilerimizin bu program dahilinde gelişmesini sağlıyor. Okulumuzun diğer okullar arasında farklı olduğu bir nokta çıkıyor ortaya... (Ö13).

... Çok güçlü bir öğrenci kitlesi yetiştirme gibi bir yarar sağlıyor okula. Okula bu program uygulanması prestij kazandırıyor ve maddi bir getirisi de oluyor (Ö22).

Tablo 14'e göre katılımcıların bir kısmı (n=5) okullarında yürütölmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için sağladığı yararlar hakkında “yetiştirdiği öğrenciler” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

PYP okulları öğrencilere canlı ve teşvik edici öğrenme ortamlarında konuyla alakalı düşünmeye zorlayan ortamlar sağlamalı. Bunda da sürekli kendini yenilemeli. Öğrencinin potansiyeline göre. Bu bir zorluk olabilir okul yönetimi için. Faydası da bilinçli bireyler yetiştiriyor olması, hedefi olan, araştıran, öğrenen, başarılı, isminden söz ettiren öğrenciler çıkarması okulun faydasıdır (Ö23).

Kayıt alırken aile ile konuşup bildiğiniz Türk ailesi. Aman düşmesin, aman kendi işini kendi yapmasın. Aileye onu başta anlatıp, bu fikre alıştırmak. Çocukları özgür bir şekilde yetiştirmemiz açısından yararı vardır (Ö5).

Merak eden, daha özgür çocuklar yetiştirmenin, kendi sınıfımın mutlu olduğunu görüyorum onlar da mutlu çocuk yetiştirmenin gururunu yaşıyor olabilirler... (Ö9).

Yararlar bu tarz programlar öyle birşeyki hemen istediğiniz akademik sonucu alamayabiliyorsunuz. Şimdi çocuğun bütün gelişim alanlarını destekleyen bir program olduğu için bir 5 yıl sonrasında bağımsız, kendi düşünebilen, düşündüğünü söyleyebilen, mantıklı sorular sorabilen ve hayallerinin peşinden koşan çocuklar yetiştirecektir. Bu da okul yönetimine güzel bir geri dönüt, gurur kaynağı olacaktır... (Ö20).

Bence keşke bu program daha fazla okullarda uygulanabilse çok değişik bireyler yetiştiriliyor. Sorgulayıcı bir eğitim-öğretim olduğu için. Fikirleri her zaman çocuklardan alıp onları dönüşümlü düşünmeye yönlendiriyoruz çocukları (Ö12).

Tablo 14'e göre katılımcılardan biri (n=1) okullarında yürütölmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için sağladığı yararlar hakkında “öğretmen değerlendirmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine şu ifadeler örnek olarak verilebilir: “ Yarar olarak birazcık çalışanlar ve öğretmen merkezliiden çıktığı için çocuk daha fazla kendini gösterebiliyor. Yönetim olarak her çocuk öğretmenini yansıtır diyoruz ya. Yönetim bazında da öğretmeni değerlendirmek kolaylaşır. Eskiden sınıf kapalı kutuydu. Programda zorlama olmadığı için, öğretmen değerlendirmesi birazcık daha kolay olabilir. Yönetim daha kolay görebilir...” (Ö2).

Katılımcılara, çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının okul yönetimi için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) konusunda ne düşündükleri sorulmuş ve açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların çalıştıkları okullarda İlk Yıllar Programının uygulanmasının okul yönetimi için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) ile ilgili verdikleri cevapların alt temalara göre dağılımı Tablo 15'de sunulmuştur:

Tablo 15

Katılımcıların Okullarında Yürütülmekte Olan İlk Yıllar Programının Okul Yönetimi İçin Ortaya Çıkardığı Güçlüklerle (Sıkıntılara) İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Güçlük çıkarmıyor	10	Ö7,Y4,Y3,Ö19,Ö10,Ö11,Ö12,Ö13,Ö14,Ö15
Uygulama, planlama	8	Ö3,Y1,Ö6,Ö8,Ö18,Ö16,Ö17,Ö23
Veli beklentileri	4	Ö1,Ö4,Ö5,Ö20
Eğitim sisteminin farklılığı	4	Ö2,Ö9,Ö21,Ö22
Bütçe ayarlaması	2	Y2,Y5
Toplam	28	

Tablo 15'e göre katılımcıların bir çoğunluğu (n=10) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için herhangi bir güçlük çıkarmadığını ifade etmiştir. Tablo 15'e göre katılımcıların bir kısmı (n=8) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için “uygulama, planlama” konusunda güçlük çıkardığını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Felsefe olarak sıkıntı olacak bir program değil ama uygulama kısmı çok sıkıntılı. Daha şimdiden diğer yılı bekliyoruz çünkü daha planlama kısmındayız ve seneye uygulamayı bekliyoruz. Daha iyi olacak, bu kadar zaman kaybetmeyeceğimizi düşünüyorum (Ö3).

...Eğer programa öğretmen ayak uyduramazsa öğretmen yok olacak, programa yönetim ayak uyduramazsa yönetim yok olacak. Çünkü kimse programda sessiz bir köşede oturarak devam edemez. Mümkün değil. Sesinizi çıkarmanız gerekiyor. Kendinizi değiştirmeniz gerekiyor. Sorumluluk almanız gerekiyor. Yönetimde bunu yapabilirse hiçbir sıkıntı olmaz... (Y1).

...Evet öğretmen içeride herşeyi çocuklarla birlikte yapan kişi ama okulun sistemi olarak PYP sistemi olması bence bir artı oluyor. İşin içinde olmadıkları için, uygulamada olmadıkları için belki dışardan anlamaları belki bize göre daha çok zaman alabilir programı anlamaları (Ö6).

...Onların da çok işin içinde olmaları gerekiyor kesinlikle. Biz ne yapıyorsak herşeyden haberdar olmaları gerekiyor. Çok takip olacak, denetim olacak. Ama bu denetim öğretmeni denetimle kasmadan, doğal olacak. Destek olacaklar her konuda. Materyal konusunda, bizim kadar herşeyin içinde olmaları gerektiğini düşünüyorum (Ö8).

Tam olarak kestiremiyorum ama sanırım bizim biraz akademik olarak ilerlediğimiz için bizden beklentileri hem onu hem onu da yapmamız konusunda beklentileri olabileceğini düşünüyorum. Ama biz bu konuda biraz zorlanıyoruz. Belki yeni başladığımız içindir. Belki ilerleyen süreçte onu da içine katabileceğiz... (Ö18).

Güçlük şu yönde bizler hiçbirimiz PYP mantığı ile yetiştirilip gelen insanlar değiliz. Biz de klasik düzende yetiştirilip gelmiş insanlarız. PYP koordinatörleri bu sürece çok kolay adapte olabiliyorlarken yöneticiler tabi onları adapte etmek zor oluyor. Ama onlar da işin içine dahil olduğu an, programa inandıkları an kimse sizi tutamaz (Ö16).

Bu bir ekip işi. Biz öğretmenlerle ekip olarak çalışıyoruz ama yöneticilerimiz de bu ekibe dahiller. Okul yönetimi bu şekilde işin içine girmiş oluyor ve yaşanabilecek olası sorunlar önlenmiş oluyor. Veli öğretmenle yönetim arasında o ilişkideki sorunlar önlenmiş oluyor... (Ö17).

PYP okulları öğrencilere canlı ve teşvik edici öğrenme ortamlarında konuyla alakalı düşünmeye zorlayan ortamlar sağlamalı. Bunda da sürekli kendini yenilemeli. Öğrencinin potansiyeline göre. Bu bir zorluk olabilir okul yönetimi için...(Ö23).

Tablo 15'e göre katılımcılardan bazıları (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için "veli beklentileri" konusunda güçlük çıkardığını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Onların velilerle sıkıntı yaşadığını tahmin ediyorum. Çünkü bizler çocukların kendisi yapsın dediğimizde bize söylemeseler bile müdürümüze gidip hocam kendisi şu işi yaptırmış sizin görevliniz yok mu gibi beklentiler olduğu için veli boyutunda sıkıntı yaşayabilirler. PYP çocukların geniş alanlarını istiyor, oyun alanı, sanat alanı, spor alanı gibi. Bizim imkanlarımız var o konuda, velilerle sıkıntı yaşamadıklarını düşünüyorum. Ama diğer okulların belki yönetim bu olanakları sağlamakta zorlanabilir diye düşünüyorum... (Ö1).

...Mesela yemekhanede tabaklarını kendilerinin kaldırmasını bir dönem uyguladık ama daha sonra devam etmedik. Bence birşeye başlanıyorsa tam anlamıyla devam edilmeli veliyi de karşımıza alıp biz böyle bir okuluz, eğer kabul ediyorsanız öğrencinizi buraya yazdırın gibi biraz daha net olmaları gerektiğini düşünüyorum. Eğitimler, seminerler olsun çok destek oluyorlar(Ö4).

Kayıt alırken aile ile konuşup bildiğiniz Türk ailesi. Aman düşmesin, aman kendi işini kendi yapmasın. Aileye onu başta anlatıp, bu fikre alıştırmak... (Ö5).

...Meyveleri daha sonra toplanabilecek bir program olduğunu düşünüyorum. Özellikle akademik beklentisi yüksek olan veliler bu sınavdan neden düşük aldı gibi soruyorlardır. Çünkü çok sınava yönelik bir okul değiliz biz... (Ö20).

Tablo 15'e göre katılımcılardan bazıları (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için "eğitim sisteminin farklılığı" konusunda güçlük çıkardığını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

...Bu programı okulda uygulamanın bir çocuk kendini bulacak, iki birazcık daha özgür olacak, yararları olacak. Ama toplum bu programa hazır mı. Bu programı uygulayan toplamda 4 okul var. Peki tüm milli eğitim sistemi farklıyken, sınav sistemi varken çocuk nasıl bir yer edinebilecek. Çocuk açısından avantaj ama dışlanabilme olasılığı var(Ö2)

...Eğitim sistemi ile PYP sistemi biraz farklı. Çocuklar tabiki de sorgulasınlar, özgür olsunlar, ama belli bir yerde tıkanıyoruz Çünkü çocukların geçmeleri gereken bir sınav var. Belki bu yönde zorluk olabilir(Ö9).

Sorun, yarar olarak bakmayayım da Türkiye'de yaşayan öğrenci veya Türkiye'de üniversite okumak isteyen, Türk sınav sisteminde sınavlara girmeyi planlayan öğrenciler için uygun bir program değil bence. Kötü değil sadece Türk sınav sistemine uygun bir program değil. Ya sınav sistemi değişecek PYP'ye uygun olacak yurt dışındaki gibi, ona göre eğitim alacak...(Ö21).

Okul yönetimi için yarattığı en büyük güçlük MEB PYP ikisini birbirine uydurabilmesi. Bu ikisinin beklentilerini karşılamak ve teknik olarak uyarlamak...(Ö22).

Tablo 15'e göre katılımcılardan bazıları (n=4) okullarında yürütülmekte olan İlk Yıllar Programının okul yönetimi için "eğitim sisteminin farklılığı" konusunda güçlük çıkardığını belirtmişlerdir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Güçlük anlamında maddi güçlükleri var tabii. Daha fazla eğitim almak istiyorsunuz özellikle bu ekonomik krizin olduğu, dolar ve euro ile ödemeler yaptığınız bu süreçte güçlük çekiyorsunuz. Parasal kaynakları iyi koordine edebilirsiniz ki bu çok ciddi kaynaklar istiyor bu tür eğitimleri, materyalleri, kitapları sürdürmek iyi işler yapar da kendinizi kanıtlarsanız bu parayı elde ediyorsunuz...(Y2).

Üzülerek söylemeliyim ki, artan döviz kuru sebebiyle okul yönetiminin her sene öğretmenlere sağladığı (sağlamak istediği) kişisel gelişim olanakları gitgide azalmaktadır. Eğitim ücretlerinin çok pahalı oluşu ve genellikle Türkiye dışında olması, okul bütçelerinin-planlarının ayarlanması konusunda zorluk oluşturmaktadır (Y5).

Katılımcıların İlk Yıllar Programı'nın Okullarında Uygulanması Sürecindeki Yararlarını Artırmaya ve Güçlüklerini Aşmaya İlişkin Önerileri

Katılımcılara, İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmaya ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmaya ilişkin önerileri hakkında ne düşündükleri sorulmuştur. Katılımcıların bu soruya ilişkin verdikleri cevapların tabloda belirtilen alt temalardaki sıklığına göre dağılımı Tablo 16'da sunulmuştur:

Tablo 16

Katılımcıların İlk Yıllar Programının Uygulanmasındaki Yararları Artırmaya ve Yaşanan Güçlükleri Aşmaya İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Alt Temalar	n	Katılımcılar
Öğretmen eğitimi	5	Ö6, Ö19, Ö23, Y5, Y4
Tüm kadronun eğitilmesi	4	Ö1, Ö8, Ö18, Ö17
Ortak hareket edilmesi	4	Ö3, Y4, Ö12, Ö15
Üniversite öğrencilerinin bilgilendirilmesi	4	Ö10, Ö13, Ö14, Y2
Ulusal eğitime uyarlanması	4	Ö21, Ö16, Ö11, Ö22
Örnek materyal olması	3	Ö5, Ö7, Y5
Veli eğitimi	3	Ö4, Y3, Ö15
Farklı okullarla iş birliği yapılması	2	Y1, Y5

Öğrencinin seçilmesi	1	Ö4
Dökümantasyonun geliştirilmesi	1	Y1
İyi planlama yapılması	1	Ö20
Toplumsal bilinçlenmesi	1	Ö2

Tablo 16'ya göre katılımcıların bir çoğunluğu (n=5) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “öğretmen eğitimi” olması gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Biraz daha eğitim anlamında evet bir çalıştay yaptım tamam ama biraz daha eğitimler artabilir. Mesela Ankarada hiç eğitim olmuyor hep İstanbul da ya da yurt dışında eğitimler. Ankaraya da gelse, ücretli de olsa makul bir ücretle olabilir belki. Daha çok eğitim ama ulaşabileceğimiz noktalarda olması bize daha çok şey katar diye düşünüyorum... (Ö6).

Biz daha çok bu sene zorlandık. Çünkü bizim aldığımız PYP üzerine farklı bir PYP bakış açısı geldi. Bunun bocalamasını yaşadık ama her geçen sene daha da üzerine katarak gidiyoruz, daha da PYP yi öğreniyoruz. Seminer döneminde bunlarla ilgili eğitimler alacağız... (Ö19).

Öneri olarak tüm öğretmenlerin bu programı düzgün uygulayıp uygulamadıklarını kontrol eden ve teşvik edici gerekli motivasyonların sağlayan ve değişimlerle ilgili ücretsiz yurt içi ve yurt dışı eğitimler veren destekleyici uygulamaların yapılmasını öneriyorum. Eğer bunlar yapılırsa öğretmen daha çok bilinçlenip, yeniliğe ayak uydurup, öğrencilerini de bu yeniliğe teşvik edici yönde eğitirse bu programın yararına olur (Ö23).

Kişisel gelişim fırsatlarının çeşitlendirilip, fiyat bakımında daha makul olması ve alanda uzman çalıştay liderlerinin nicelik bakımından artması ve varolanların niteliklerinin belli aralıklarla revize edilmesinin sağlanması... (Y5)

...Ben neyi iyi yapıyorum. Neye ihtiyacım var. Dönüşümlü düşünme. Okul yönetimleri sürekli bu bakış açısıyla bakıp öğrenciye, veliye, sisteme, öğretmene, programa, IB'ye, MEB'e karşı neleri iyi yaptım, neleri daha iyi yapabilirim ve eylemlerim neler olmalı bu politika ile ilerlemeli ve herkes programın değerine inanmıyor olsa bile o ortak dili konuşabilmek o bakış açısını değiştirmeye açık olabilmek çok önemli. (Y4).

Tablo 16'ya göre katılımcıların bir kısmı (n=4) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “tüm kadronun eğitilmesi” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Kesinlikle eğitim alınması taraftarıyım. Bizler sene başından beri eğitim alınması gerektiğini söylüyoruz. İşin içine girince öğretmenlere daha çok oturuyor ve felsefesini anlamak boyutunda eğitim tüm öğretmenler hatta tüm kadro. Tüm personel hemşire, gibi. Tüm okul aynı dili konuşursa iyi olur... (Ö1).

... kesinlikle eğitimlerimiz artırılmalı, okul idareimizi kurucumuzdan ta bize kadar, materyal bolluğu herşey hazır ve bol miktarda olmalı. Veliyi daha çok işin içine katmak bununla ilgili de eğitimler, seminerler... (Ö8).

Biz PYP sürecine girdiğimizde birçok kadro değiştirdik. Net biriyle devam etmesi bizler için daha yararlı olacaktır diye düşünüyorum. Çünkü bilen bu konuda eğitim alan biriyle birlikte olmak daha faydalı olur diye düşünüyorum... (Ö18).

... PYP sürecinde sürekli kendimizi geliştirmek için ne bulabilirsek eğitimlere katılabiliriz, okulumuz destekçi bu anlamda, onun haricinde ortak planlama saatler okulumuzda düzenleniyor. Bizi koordine eden öğretmenlerimiz var onlara da büyük bir iş düşüyor bizi bilgisiz bırakmıyorlar (Ö17).

Tablo 16'ya göre katılımcıların diğer bir kısmı (n=4) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “ortak hareket edilmesi” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Bir kere topluca hareket etmek çok önemli çalışılan kurumda. Birbirine bağlı bir zincir ve kurumun herhangi bir seviyesinde oluşabilecek olumsuz bir uygulama eğitim modelini sıkıntıya sokabiliyor. Toplu şekilde düşünmek, ortak hareket etmesi gerektiği en önemli noktası olduğunu düşünüyorum. (Ö3).

... ortak dili konuşmak, doğru anlatmak, okul yönetiminin öğretmenlerden önce onların programla ilgili anlayış ve uygulama geliştirmesi ve bunu okulun prosedürleri, rutini haline işleyişi haline getirmesi ve ondan sonra da öğretmeni bu sistemin içine dahil etmesi gerekiyor. Bunu yaptığınız zaman zaten öğretmen o karmaşanın içinde yolunu bulacaktır... (Y4).

Bütün zümre olarak hep hemfikir olduğumuz zaman birbirimizle paylaştığımız zaman fikirleri iletiyoruz. İmkani olan okullar programı uygulasin diyorum (Ö12). Özellikle en başta ailelerin bilgilendirilmesi, kampüslerin toplantı saatlerinin daha iyi organize edilmesi ve herkesin katılımının sağlanabilmesi (kendi okulum için söylüyorum). Bunlar geliştirilmesi gereken yerler (Ö15).

Tablo 16'ya göre katılımcıların bir kısmı (n=4) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “üniversite öğrencilerinin bilgilendirilmesi” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Öğrencinin aktif olduğu, öğretmenin ise ona yol gösterici olduğu bir program. Üniversitede bu tarz eğitim programlarının olduğu hususunda öğrencilere bilgi verilmesi bol bol hizmet içi eğitimlerinin alınmasını söyleyebilirim (Ö10).

... Üniversitede öğretmen adaylarına gerçekten tüm eğitim modelleri ile ilgili detaylı bir eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Eğer öğretmen adayları da bununla ilgili bilinçli olarak eğitim almışlarsa bununla birlikte ders gibi, uygulamalarının da aktif olacağı, farklı okullara pilot uygulamalara gidebilecekleri, farklı eğitim modellerini görebilecekleri sistemler olursa dersler bu şekilde yetiştirilirlerse daha rahat olur diye düşünüyorum (Ö13).

... Şöyle olabilir Milli Eğitim Bakanlığı da yavaş yavaş PYP eğitimi adı altında birtakım uygulamalar yapmaya başladılar. Belki bu uygulamaların üniversitelerde bir ders olarak öğretmen adaylarına okutulması olabilir. Öğrencilerin bizim PYP tarzında eğitim veren okullara stajyer olarak gitmeleri gerekir... (Ö14).

... Bir başka boyutu da üniversitelerin bu işi iki kaynak oku, bir powerpoint hazırla aşamasından çıkarması gerekiyor. Gerçekten okullar izin veriyorsa saha

araştırması yapmak, belkide bu kişilerin üniversite öğrencileri ile buluşmasını sağlamak, artık skype derse davet birlikte bir sessionı yapmak mı olur bilmiyorum. Öğretmenlerin artık bu kendini kanıtlamış okullarla ve programlarla ilgili deneyim edinmesi için daha çok işbirliği yapması lazım... (Y2).

Tablo 16'ya göre katılımcıların bir kısmı (n=4) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “ulusal eğitime uyarlanması” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

MEB yüksek akademik ezbere dayalı beklentilerini azaltması. Aralarındaki çatışma bundan kaynaklı. Bu ailelerin, çocukların ve öğretmenlerin yaşadığı sorunları çözecektir diye düşünüyorum (Ö22).

Sıkıntılarla ilgili ifade etmek istediğim özellikle Milli Eğitimle bağlantı kurduğumuzda biliyorsunuz bir sınav sistemi var. Çocukların bu gerçekle yüzleşmeleri lazım. Belki bu daha çok bu programda beceriyi ölçüyoruz. MEB bu konuda daha farklı ve sınav gerçeği var... (Ö11).

... Keşke devlet okullarındaki çocuklar da bu fırsatlardan yararlanabilse. Çok az sayıda okuluz. 35 PYP okulu, Türkiye için çok düşük bir sayı. Milli Eğitimde bunu artık iyice düşünüp adını mı koyar ne yapar bilmiyorum ama devletteki çocuklarda bunlardan yararlanmalı diye düşünüyorum (Ö16).

... MEB sisteminde büyük bir köklü değişiklik yapması gerekiyor bence. Bence bir seferde olmayacak ama yavaş yavaş uyarlama yapılsa ve ona göre illa gerekiyorsa bir sınav sistemi yapılsa çok farklı bir topluma sahip oluruz (Ö21).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan birkaçı (n=3) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “veli eğitimi” olması gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... Velilerden çocukların biraz daha gözlem yapabilmeleri açısından biraz daha işin mutfağına girmeleri açısından mesela sunum günü sunuyu veli hazırlıyor ama böyle birşey istemiyorum... (Ö4).

Bununla ilgili veli boyutunda yaşanan sıkıntıların hemen çözülebileceğini düşünmüyorum. Hem biraz zaman hem de tanıtım velilere anlatılması gerekiyor. Tıpkı bizim aldığımız eğitimler gibi onların da bu konuda bilgilenebilecekleri eğitimlere ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum. Sonrasında da süreç içerisinde bizlerden geri bildirim almaları gerektiğini düşünüyorum... (Y3).

Özellikle en başta ailelerin bilgilendirilmesi, kampüslerin toplantı saatlerinin daha iyi organize edilmesi ve herkesin katılımının sağlanabilmesi (kendi okulum için söylüyorum). Bunlar geliştirilmesi gereken yerler. (Ö15).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan bazıları (n=3) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “örnek materyal olması” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

Ben araştırıyorum internetten. Genelde herkes 4 yaştan başlıyor. Acaba diyorum üç yaştan başlayan okul sadece biz miyiz? Üç yaşa ait bir etkinlik, ünite planı, taslağı göremiyorum. O yüzden zorlanıyorum üç yaşta. Materyal eksikliği var... (Ö5).

Biraz daha okulda materyal desteği olabilir okulda, bu sistem uyguluyorsak bazı konularda mesela önceden bir belirliyoruz ya konuları. O konularla ilgili okulun da materyal desteği vermesi gerekir. (Ö7).

İyi örneklerin paylaşılması adına farklı platformların oluşturulması... (Y5).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan ikisi (n=2) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “farklı okullarla iş birliği yapılması” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine aşağıdaki ifadeler örnek olarak verilebilir:

... İşbirliğinden kaçamayacak insanlar, fikre kapalı olmayacak. Kapalılık var IB dünyasında, bundan vazgeçmeli. Ben bakıyorum aynı zorlukları yaşamayayım, ben çektim sen çekme mantığı olmak zorunda herkeste. Bu da biraz hoşgörüsels birşey herkes de tutmayabilir. (Y1).

Türkiye’de ki okulların birbiri ile olan iletişimlerinin daha efektif yollarla artırılması (Y5).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan biri (n=1) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “eğitim ilinin çeşitlendirilmesi” gerektiği ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne şu ifade örnek olarak verilebilir: “ ... Mesela Ankarada hiç eğitim olmuyor hep İstanbul da ya da yurt dışında eğitimler. Ankarada ulaşabileceğimiz yerlerde oluyor ama PYP eğitimleri hep şehir dışında ve yurt dışında oluyor” (Ö6).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan bir diğeri (n=1) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “iyi planlama yapılması” gerektiğini ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne şu ifade örnek olarak verilebilir: “... Günlük saat diliminde öğretmenin kaç tane çocukla, ne kadar zaman geçireceği, dersi ve değerlendirmelerini, PYP’nin gereklilikleri olan belgeleri hazırlaması için bir zaman gerekli ki. Hem öğretmen kendini hazır hissetsin hem de tam amacına uygun uygulansın. Planlama süreci iyi ayarlanmalı” (Ö20).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan biri (n=1) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak için “öğrencinin seçilmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine şu ifadeler örnek olarak verilebilir: “... Evet belki öğrenci seçmeli. Tabiki de ben her çocuğu kabul ederim. Ama daha iyi bir sonuç çıkması için belki öğrenci seçimlerinde biraz detaylı seçim yapılabilir...” (Ö9).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan biri (n=1) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak için “dökümantasyonun geliştirilmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne aşağıdaki şu örnek olarak verilebilir: İlk yapılması gereken şey kayıt. Yani öğretmenlerin aylardır yalvarıyorum lütfen klasör klasör not alın, kayıt tutun, dökümantasyon yapın çok önemli. Eğer ben kendi kaydımı almamış olsam bunu bilmediğimi bilmeyecektim. Kendi gelişimimi de takip edemicem. Dolayısıyla dökümantasyon geliştirmemiz gereken. Bu programı destekleyecek ilk tavsiye ne derseniz dökümantasyon derim” (Y1).

Tablo 16'ya göre katılımcılardan biri (n=1) İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmak ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmak için “toplumun bilinçlenmesi” olduğunu ifade etmiştir. Katılımcının görüşüne şu ifade örnek olarak verilebilir: “Herşey okulda bitmiyor. Eğitim konusunda birazcık daha toplum bilinçlenebilir. Toplumun eğitime bakış açısının değişmesi lazım, bu bakış açısının toplumda yer edinmesi lazım. Aslında anaokulu eğitiminde baştan beri vermek istediğimiz çocuğun özgür olması, kendini bulması ve kendini ifade etmesi ama toplum bunu desteklemedi...” (Ö2).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara göre geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

1. İlk Yıllar Programı uluslararası bilinç, dünya vatandaşı, özgüven, araştırma-sorgulama, merakı destekleme, evrensel değerler, özgünlük, süreçte gelişimin takio edilmesi, kalıcı öğrenme, kendini ifade edebilme becerisi, evrensel bilgi, öğrenen profili, tutum, beceri, eylem, riski göze alma, özgürlük, esneklik, soru sorma, çocuk merkezli, disiplinlerüstü tema, çerçeve program gibi kavramlara karşılık gelmektedir.

2. İlk Yıllar Programı uygulanmaya başlamadan önce Özel okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin bir hazırlık sürecinden geçirilmesi gerekmektedir.

3. Özel okul öncesi eğitim kurumlarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretimin konularının/içeriğinin İlk Yıllar Programı'na uyarlamasının, seçilen tema ile ilgili kazanımların eşleştirilmesi, üniteler oluşturulması, ikisinin bütünleştirilemesi, aynı konunun farklı yöntemlerle anlatılması, sosyal-duygusal ve dil alan kazanımlarına yönelik çalışmalar yapılması, kazanımların sarmal yapısında düzenlemeler yapılması gibi yollarla yapılması gerekmektedir.

4. Özel okul öncesi eğitim kurumlarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretimde uygulanan öğretim yöntemlerinin İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasının öğrenci yönlendirmesi, eğitim ve gözlem desteği ve farklı yöntem teknikler kullanılması gibi yollarla yapılması gerekmektedir.

5. Özel okul öncesi eğitim kurumlarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretimde kullanılan ders araç ve gereçlerinin İlk Yıllar Programı'na uyarlanması sürecinde herhangi bir değişiklik yapılması gerekmemektedir.

6. Özel okul öncesi eğitim kurumlarında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretim sürecinin değerlendirmesinin İlk Yıllar Programı'na

uyarlanmasının bu programın değerlendirme tekniklerinin kullanılması suretiyle yapılması gerekmektedir.

7. İlk Yıllar Programı çocuklara birçok açıdan yararlı olmakta ve sosyal-duygusal ve bilişsel gelişim alanlarını desteklemektedir. Ancak bu program okul dışında uygulanmaması, MEB programıyla karmaşa yaratması, kavram-tutumlarda zorlanma oluşturmaması, oyun saatlerine az yer vermesi, yabancı dil bariyeri getirmesi ve temaların uzun olması gibi açılardan güçlükler oluşturmaktadır.

8. İlk Yıllar Programı ailelere çocuklarındaki gelişimi görmeleri, çocukları hakkında bilinçlenmelerini sağlaması, eğitim sürecine katılmalarını desteklemesi gibi yararlar sağlamaktadır. Ancak program kalıplaşmış anlayışların ve akademik beklentilerinin karşılanmaması, destek eğitime/bilgilendirilmeye ihtiyaç duyulmayı gerektirmesi gibi açılardan güçlükler oluşturmaktadır.

9. İlk Yıllar Programı öğretmenlere kendilerini geliştirme ve farklı bir bakış açısı kazanma gibi yararlar sağlamaktadır. Ancak program yorucu olması, eski alışkanlıklardan vazgeçmeyi gerektirmesi, dil bariyerinin olması gibi açılardan güçlükler oluşturmaktadır.

10. İlk Yıllar Programı okul yönetimine olumlu prestij kazandırmaktadır. Ancak program veli beklentilerini karşılama, bütçe ayarlama gibi açılardan güçlükler oluşturmaktadır.

11. İlk yıllar programının uygulanması sürecindeki yararlarını artırmak ve güçlüklerini aşmak için bu programla ilgili öğretmen eğitimleri yapılmalı, tüm kadronun eğitilmesi sağlanmalı, okulun tüm paydaşları uygulamada ortak hareket etmeli, ulusal eğitime uyarlanmalı, örnek materyaller sağlanmalı, veli eğitimleri yapılmalı, farklı okullarla işbirliği yapılmalı, iyi planlamalar yapılması ve toplumun bilinçlenmesi sağlanmalıdır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

Eğitim ve Öğretim Sürecinin İlk Yıllar Programı'na Uyarlanmasına İlişkin Öneriler

1. İlk Yıllar Programı'nı uygulayan okullar işbirliği içerisinde kendi deneyimlerini programı yeni uygulamaya başlayacak okullar ile paylaşmalıdır.

2. Programı uygulamaya başlamadan önce okullar hazırlık sürecini iyi planlamalıdır. Bu süreçte gerekli eğitimler, örnek uygulama paylaşımları, önemli do küman okunma çalışmaları yapılmalıdır. Geçiş sürecinin doğal bir şekilde planlanması açısından program uygulamasının gerekliliğinin anlatılması ve tüm kadronun içselleştirmesi sağlanmalıdır. Okulların etkili ve verimli bir hazırlık süreci geçirebilmeleri için eksiklikleri belirlenmeli, ne gibi yeniliklerin yapılması gerektiğine tüm paydaşlar birlikte karar vermeli ve planlama-karar verme-uygulama süreçlerinin her aşamasına dahil edilmelidir.

3. Eğitim-öğretim sürecinin konu/içerik boyutunun İlk Yıllar Programı'na uyarlanmasının başarılı bir şekilde yapılması için karar verme sürecine öğrenciler de dahil edilmelidir. Paydaşlardan konu/içerik ile ilgili geri bildirim alınmalıdır. Her okulun ihtiyacının, misyon ve hedeflerinin farklı olduğu göz önünde bulundurularak konu/içerik okullun kendi ihtiyaç ve hedeflerine uygun seçilmelidir.

4. Eğitim-öğretim sürecinin öğretim yöntemleri boyutunun İlk Yıllar Programı'na uyarlanması için okullar, kendi içlerinde ortak bir sistem geliştirmelidir. Bu noktada IB organizasyonu okullara destek ve rehber olması açısından örnek uygulama dökümanlarından yararlanılmalıdır. Her okulun kendi misyon ve vizyon ifadelerine en uygun olan yöntemler belirlenerek uygulamaya konulmalıdır.

5. Eğitim-öğretim sürecinin ders araç-gereçleri boyutunun İlk Yıllar Programı'na uyarlanması için okullar kendilerine uygun materyalleri geliştirmelidir. Bu hususta okullar öncelikle ders araç-gereçleri konusunda bir okul politikası belirlemelidir. Okulun ne tür materyaller kullanacaklarına, materyallerin kim(ler) tarafından üretileceğine, materyal kullanımı konusunda esneklik sağlanıp sağlanmayacağına ve farklı ders araç-gereç kullanımı konusundaki paydaş görüşlerini içeren bir okul politikası oluşturulmalıdır.

6. Eğitim-öğretim sürecinin değerlendirme boyutunun İlk Yıllar Programı'na uyarlanması için okullar, öğrencilerin değerlendirme sürecinde aktif olacakları, kendi öğrenmeleri hakkında dönüşümlü düşünecekleri ve aldıkları geri bildirimlerle öğrenme hedeflerini gerçekleştirecekleri bir değerlendirme süreci planlamalıdır. Okullarda bunu gerçekleştirebilmek için bir değerlendirme kültürünün oluşturulmalı ve öğrenci-öğretmen-akran döngüsünde sürdürülmesi sağlanmalıdır.

İlk Yıllar Programı'nın Uygulanma Sürecindeki Yararlarını Artırmaya ve Güçlüklerini Aşmaya İlişkin Öneriler

1. Öğretmenlere İlk Yıllar Programı ile ilgili eğitimler belli bir rutinde ve devamlılıkta verilmelidir.
2. Diğer paydaşların da İlk Yıllar Programı ile ilgili eğitimler almaları sağlanmalı ve tüm paydaşlar program hakkında bilgilendirilmelidir.
3. Okul yönetimi İlk Yıllar Programı'nın uygulanması sürecinde herkesin ortak hareket ettiğinden emin olmalı ve planlama-karar alma-uygulama sürecine ilgili eğitim paydaşları dahil edilmelidir.
4. İlk Yıllar Programı hakkında okul öncesi eğitimi alan üniversite öğrencilerine tanıtımlar yapılmalıdır.
5. MEB Programında İlk Yıllar Programı ile uyumlu değişiklikler yapılmalıdır.
6. Velilerin İlk Yıllar Programını programı anlamaları sağlanmalıdır. Özellikle programa yeni katılan velilere bilgilendirici eğitimler yapılmalıdır.
7. İlk Yıllar Programı uygulama örnekleri temin edilmeli ve programı uygulayan diğer okullarla işbirliği yapılarak her okul kendi bünyesinde yeterli örnek çalışmalar ve uygulamalar paylaşılmalıdır.
8. Okullar günlük akış planlamasında etkili ayarlamalar yapmalı ve İlk Yıllar Programı gerekliliklerinin tamamlanabilmesi için yeterli zamanın sağlandığından emin olunmalıdır.
9. Okullarda İlk Yıllar Programı ile ilgili etkili bir dokümantasyon sistemi kurmalı ve gerekli belgeler sistematik bir şekilde bu sistemde tutulmalıdır.

Araştırmacılara Öneriler

1. Ankara dışındaki illerde İlk Yıllar Programını uygulayan okullarda programın etkililiği ile ilgili yeni bir araştırma yapılmalıdır.
2. İlk Yıllar Programının sayıca çok okul tarafından uygulandığı illerde program uygulamalarındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırılmalıdır.
3. İlk Yıllar Programı sayıca az okul tarafından uygulandığı illerde program uygulamalarındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırılmalıdır.
4. Bu araştırma İlk Yıllar Programını uygulayan hem aday hem de yetkin özel okullar ile gerçekleştirilmiştir. Ancak sadece yetkin okullarda veya sadece aday okullarda İlk Yıllar Programını konu alan bir araştırma yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Academix (2015). Erişim adresi: <https://www.academix.com.tr>.
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı, (2019). Bank Street Yaklaşımı. Erişim adresi: <https://www.acevokuloncesi.org/egitimprogram/farkliprogramveyaklasimlar/bank-street-yaklasimi/>.
- Aga Khan Academy, (2020).Teacher Professional Development. Erişim adresi: <https://www.agakhanacademies.org/hyderabad/teacher-professional-development>.
- Akdoğan, A. (2014). *Türkiye’deki Uluslararası Bakalorya PYP Programı Uygulayan Okulların Etkili Okul Özellikleri ve Okul Kültürü Açısından İncelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Akinoğlu, O. (2005). Türkiye’de Uygulanan ve Değişen Eğitim Programlarının Psikolojik Temelleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22 (22), 31-45. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaebd/issue/360/2005>.
- Alternatif Okullar (2019). Montessori Anaokulları. Erişim adresi: <http://www.alternatifokullar.com/okul-listesi/montessori-anaokullari/>.
- Alternatif Okullar (2019). Waldorf Anaokulları. Erişim adresi: <http://www.alternatifokullar.com/okul-listesi/waldorf-anaokullari/>.
- Ateş, M. (2011). Türkiye’de IBDP (Uluslararası Bakalorya Diploma Programı) ve Coğrafya İçeriği. *Marmara Coğrafya Dergisi* 23, 111-134. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3236>.
- Bayhan, P. ve Bencik, S. (2008). Bank Street Yaklaşımının (Gelişimsel Etkileşim Yaklaşımı) İlkeler, Program ve Eğitimci Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 80-88. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/642/114>.
- Bulut, Y. M. ve Yoncalık, O. (2018). Ankara’da IB-PYP Uygulayan Okullardaki Beden Eğitimi Ders Verimliliğine İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 12(2), 140-152. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1028710>.

- Bykge, F. (2014). *Uluslararası bakalorya diploma programları mezunlarının programa ilişkin görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Büyüköztürk, ., çıkmak, E. K., Akgün, . E., Karadeniz, . ve Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Dağhan, G., Kibar-Nuhoğlu, P., etin, N.M., Telli, E. Ve Akkoyunlu, B. (2017). Bilişim Teknolojileri ğretmen Adaylarının Bakı Açısından 21. Yüzyıl ğrenen ve ğretmen zellikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7 (2), 215-235. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/323919>.
- Demirer, V. (2002). *Uluslararası Bakalorya (IB) Programı Uygulayan zel Okullarda alıan ğretmenlerin Bu Programa Karşı Olan Tutumlarının İ Tatminine Yansımaları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Eyüpoğlu (2009). Erişim adresi: <http://www.eyIBoglu.com/tr/associations/ibo/ibPyp.aspx>.
- Fazlıoğlu, Y., Seçer, Z., Kartal, H. Yılmaz, A., Kıldan, A., Duman, G.... ahin., F.(2016). *High/Scope programı, Erken ocukluk eğitiminde yaklaşımlar ve programlar*, (Ed. Z.F.Temel) (s. 359-403), Ankara: Vize Yayıncılık.
- Fullan, M. (2006). The future of educational change: System thinkers in action. *Journal of Educational Change*, 7(3), 113-122. doi: 10.1007/s10833-006-9003-9 .
- Fullan, M. (2007). Change the terms for teacher learning. *Journal of Staff Development*, 28(3), 35-36, 71. Eriim adresi: <http://www.learningforward.org/news/index.cfm>.
- Getchell, L. A. (2010). *Effects of International Baccalaureate Primary Years Programme on Teacher Philosophy, Perceptions of Efficacy, and Outlook on Education* (Unpublished doctoral dissertation). Morgridge College, Denver, United States.
- Gillingham, D. D. (1993). *Increasing the frequency and appropriateness of science activities for pre-kindergarten children by training teachers in hands-on discovery learning strategies* (Unpublished doctoral dissertation). Nova University, Virginia, United States.
- Goodstein,L., Nolan, T. ve Pfeiffer, W. (1993). *Applied strategic planning. A comprehensive guide*. McGraw-Hill Inc.
- Gkmen,H., Deveci,H., Bingl,K., Bekir, H.,Temel, Z., Kanat, K. (2016). *Okul ncesi ğretmenlerinin High/Scope Yaklaımı İnanları ile zyeterlik İnanları Arasındaki İlikinin İncelenmesi* (Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

- Güler, T. & Yaltırık, İ. (2011). Erken Çocukluk Eğitiminde İlk Yıllar Programı'nın Öğretmen Görüşleri İle İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 36 (160), 266-280. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/790>.
- Gültekin, M. ve Anagün, S. (2006). Avrupa Birliğinin Eğitimde Kaliteyi Belirleyici Alan ve Göstergeleri Açısından Türk Eğitim Sisteminin Durumu. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 145- 170.
- Gültekin, S. (2006). *Uluslararası Bakalorya ve Ulusal Programdan Mezun Olan Öğrencilerin Ortaöğretim Diploma Notları ve ÖSS Puanlarının Karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Haywood, T. (2005), The Alliance for International Education. Making Possible The Age of Influence. *International Schools Journal*.24,2.
- Hill, I. (2007), International education as developed by the International Baccalaureate Organization. Handbook of Research in International Education. In M. Hayden, J. Thompson, J. Levy (Eds.), The Sage Handbook of Research in International Education (pp.25–37), London: Sage.
- Huberman, M. A. & Miles, M. B. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook* (Second Edition b.). London, New Delhi, Thousand Oaks: SAGE Publications.
- Hunt, J. and Valsiner, J. (2014). *The Montessori Method*. New Jersey: Transaction Publishers.
- International Baccalaureate Organization. (2005). Erişim adresi: <http://www.ibo.org>.
- International Baccalaureate (2014). *IB Hakkında Bilmeniz Gerekenler*. Erişim adresi: <http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/what-you-need-to-know-about-the-ib-tu.pdf>.
- International Baccalaureate (2015). *Uluslararası Eğitim Programları*. Erişim adresi: <https://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/ib-continuum-brochure-2017-tu.pdf>.
- International Baccalaureate Organization. (2015). Erişim adresi: <http://www.ibo.org>.
- International Baccalaureate Organization. (2016). Overview of the Career-related Programme.
- International Baccalaureate Organization (2018). *Learning and Teaching*
- International Baccalaureate Organization (2019). *What is the MYP*. Erişim adresi: <https://www.ibo.org/programmes/middle-years-programme/what-is-the-myp/>

- International Baccalaureate (2019). *Diploma Programı*. Erişim adresi: <https://www.ibo.org/programmes/diploma-programme/>.
- Kauffman, N. (2005). Variations on a Theme: Implementation of the International Baccalaureate Primary Years Programme. *Journal Of Research In International Education*, 4(3), 243-261.
- Karasar, N. (2002) Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd.Şti.
- Keleş, A.B. (2013). *Ankara İlinde Uluslararası Baklorya Diploma Programı'na Dahil Olan ve Olmayan On İkinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları ve Okumaya Yönelik Tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilkent Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Koç, O. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı. Erişim adresi: <http://www.kocschool.k12.tr/tr-TR/HighSchool/IBDiploma/>.
- Korkmaz, H., Kızılırmak, F. ve Konukaldı, I. (2011). Disiplinler Üstü Yaklaşım Temelli Bütünleşik Eğitim Programı: Antalya Koleji Örneği. *I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*. Erişim adresi: https://www.pegem.net/Akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=129001.
- Kotaman, H. (2009). Rudolf Steiner ve Waldorf Okulu. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 6(1), 174-194. Erişim adresi: http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/haziran/2009_h_kotaman.pdf.
- Lillard, A. ve Quest, N. (2006). The Early Years Evaluating Montessori Education. *Science* 313, 1893-1894. Erişim adresi: https://www.montessori-science.org/Science_Evaluating_Montessori_Education_Lillard_.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2016). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Okul Öncesi Eğitim Programı*. Erişim adresi: http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Okul%20%C3%96ncesi%20E%C4%9Fitim%20Program%C4%B1.pdf.
- Minik Okul (2011). Erişim adresi: <http://www.minikokul.com/pyp-nedir/>.
- Montessori ve Kaynaştırma Eğitimi Geliştirme Derneği. (2019) Erişim adresi: <http://www.montessori.org.tr/montessori/montessori-nedir/>.
- Morrissey, A., Rouse, E., Doig, B., Chao, E. ve Moss, J. (2014). *Early Years Education in the Primary Years Programme (PYP): Implementation Strategies and Programme Outcomes* (Final Report). Deakin University, Australia.
- Oktay, A (1999). *Yaşamın Sihirli Yılları. Okulöncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

- One Community. (2019). Waldorf Education Philosophy. Erişim adresi: https://www.onecommunityglobal.org/waldorf/?gclid=Cj0KCQjw6ar4BRDnARIsAITGzlCWx5uI_wJyJi2C9mlHJmz01BtzkdN6Jea_-cC81K6s2GNSg2KoH2EaAlKlEALw_wcB.
- Öğrenen. (2018). Erişim adresi: <https://resources.ibo.org/pyp?lang=en&alang=tr>.
- Öğrenme ve Öğretim. (2018). Erişim adresi: <https://resources.ibo.org/pyp?lang=en&alang=tr>.
- Öğrenenler Topluluğu. (2019). Erişim adresi: <https://resources.ibo.org/pyp?lang=en&alang=tr>.
- Öğrenme Tasarımları (2019). Reggio Emilia Yaklaşımı. Erişim adresi: <https://ogrenmetasarimlari.com/reggio-emilia-yaklasimi/>.
- Özbilgin, F. (2005). *Uluslararası Bakalorya Diploma Programı: Deneysel Bilim Derslerinde Sınıfıçi Öğrenme Ortamına ve Öğrencilerin Bilime Karşı Tutumlarına Karşı Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Paris, G. P. (2003). The International Baccalaureate: A case study on why students choose to do the IB. *International Education Journal*, 4(3), 232-243. Erişim adresi: <https://webapps.flinders.edu.au/education/iej/articles/v4n3/paris/paper.pdf>.
- Pehlivan-Polat, M. (2019). *Uluslararası Bakalorya Diploama Programının Türk Okullarındaki Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Pound, L. (2005). *How children learn – from Montessori to Vygotsky educational theories and approaches made easy*. London: Step Forward Publishing Ltd.
- Raiford, L. R. (1998). *The Influence of the International Baccalaureate Experimental Science Format Program on Classroom Learning Environment and Student Attitudes toward the SIBject of Science* (Unpublished doctoral dissertation). University of Florida, Florida, United States.
- Reggio Children (2019). *Reggio Emilia Approach*. Erişim adresi: <https://www.reggiochildren.it/en/reggio-emilia-approach/>.
- Reggio Emilia Derneği (2019). Reggio Emilia Yaklaşımı. Erişim adresi: <http://reggioemiliadernegi.org/reggio-emilia-yaklasimi/>.
- Reggio, E. (2012). The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Experience in Transformation. In C. Edwards., L. Gandini. ve G. Forman (Eds.), *The Reggio Emilia Approach* (pp.147). California, CA: Prager Press.

- Şanver, M. (2016).Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Uluslararası Bakalorya Okullarında Değerler Eğitimi Açısından Okul Ortamı. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 25(2). Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/228022>.
- Schmitt-Stegmann, A. (1997). Child Development and Curriculum in Warldorf Education. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED415990.pdf>.
- Schweinhart, L. (2003). *Benefits, Costs, and Explanation of the High/Scope Perry Preschool Program*. High/Scope Educational Research Foundation. Erişim adresi: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED475597.pdf>.
- Sönmez, V. (1986). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Olguç Matbaası
- Şahin, F. ve Hacıoğlu, Y. (2010). *Bilimsel Tartışma Destekli Örnek Olayların 8.sınıf öğrencilerinin “Kalıtım” Konusunda Kavram Öğrenmelerine ve Okuduğunu Anlama Becerilerine Etkisi*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications Conference. Antalya, Türkiye.
- Tan, L. and Bibby, Y. (2011). *Performance Comparison between IB School Students and Non-IB School Students on the International Schools’ Assessment (ISA) and on the Social and Emotional Wellbeing Questionnaire*. Australian Council for Educational Research. Erişim adresi: <https://core.ac.uk/download/pdf/36781955.pdf>.
- Tanrıöğen, A., Ekiz, D., Merter, F., Yüceol, H., Günbayı, İ. , Yalçınkaya, M., ...Yılmaz, E., (2011). *Eğitim Bilimine Giriş*, (3.Baskı). İstanbul: Lisans Yayıncılık
- Taşkın, P. (2014). *Ortaöğretim Okulları Öğrencilerine Yönelik Disiplin Düzenleme ve Uygulamalarının Çocukların Temel Hak ve Özgürlükleri Bağlamında Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Temel Eğitim Geliştirme Müdürlüğü. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Erişim adresi: <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>.
- Turaşlı, N. (2007). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Twigg, V. V. (2010). Teachers' Practices, Values and Beliefs for Successful Inquiry-Based Teaching in the International Baccalaureate Primary Years Programme. *Journal Of Research In International Education*, 9(1), 40-65.
- Uluslararası Bakalorya (2010). *PYP’yi Gerçekleştirmek: Uluslararası İlköğretim için Müfredat Çerçevesi*, Ankara.
- Üstünoğlu, M. (2019). Uluslararası Bakalorya Diploma Programı. Erişim adresi: <http://www.tedankara.k12.tr/lise2/IB/index1.asp>.

- Vatansever, E. (2019). *Milli Eğitim Bakanlığı İlkokul 2.sınıf Öğretim Programları ile Uluslararası Bakalorya İlk Yıllar Programının Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Yelkikalan, N. (2006). 21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zekâ. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 39-51. Erişim adresi: http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/COMU/979/Nazan_Yelkikalan_Makale.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YARARLANILAN İNTERNET SİTELERİ

<http://www.iaswece.org/waldorf-education/what-is-waldorf-education/>
<http://www.baskabirokulmumkun.net/waldorf-montessori-reggio-emillia-egitim-metodlari/>
http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/haziran/2009_h_kotaman.pdf
<http://www.alternatifokullar.com/okul-listesi/montessori-anaokullari/>
<http://www.iaswece.org/waldorf-education/what-is-waldorf-education/>
<http://www.alternatifokullar.com/okul-listesi/waldorf-anaokullari/>
<http://www.alternatifokullar.com/reggio-emilia-ilkokullari/>
<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/155140>
<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/642/114>
<http://www.egitimpedia.com/okul-oncesinde-reggio-emilia-waldorf-montessori-ve-digerleri/>
<http://www.acevokuloncesi.org/egitim-programi/farkli-program-ve-yaklasimlar/bank-street-yaklasimi>
<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/642/114>
http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Okul%20Öncesi%20Eğitim%20Programı.pdf
<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooororam.pdf>
http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Okul%20Öncesi%20Eğitim%20Programı.pdf
<http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/dp-programme-brochure-tu.pdf>
https://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=129001
https://www.pegem.net/akademi/kongre_detay.aspx?id=127322
<https://www.ibo.org/programmes/middle-years-programme/what-is-the-myp-file:///D:/pyp/790-10061-2-PB.pdf> sayfa 279
<http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/56.pdf>
<https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c1s1/c1s1m4.pdf>
<https://www.lisansyayincilik.com.tr/pdf/Egitim%20bilimine%20giris.pdf>
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/309297>
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED475597.pdf>
<https://www.reggiochildren.it/en/reggio-emilia-approach/>

<https://ogrenmetasarimlari.com/reggio-emilia-yaklasimi/>
<http://reggioemiliadernegi.org/reggio-emilia-yaklasimi/>
<https://core.ac.uk/download/pdf/36781955.pdf>
<https://pdfs.semanticscholar.org/420e/45ba1cceddc43cf8aad89a0281aa9fa3e6df.pdf>
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/228022>
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1028710>
<http://dspace.marmara.edu.tr/handle/11424/53459>
<https://ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/cp-brochure-current-tu.pdf>
<http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/ib-continuum-brochure-tu.pdf>
www.kocschool.k12.tr
<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Okul%20%C3%96ncesi%20E%C4%9Fitim%20Program%C4%B1.pdf
<https://www.acevokuloncesi.org/egitim-program/farkli-program-ve-yaklasimlar/bank-street-yaklasimi/>
<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/642/114>
<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/viewFile/642/114>
<http://www.alternatifokullar.com/okul-listesi/waldorf-anaokullari/>
https://www.onecommunityglobal.org/waldorf/?gclid=Cj0KCQjw6ar4BRDnARIsAITGzICWx5uI_wJyJi2C9mlHJmz01BtzkdN6Jea_-cC81K6s2GNSg2KoH2EaAlKlEALw_wcB
http://efdergi.yyu.edu.tr/makaleler/cilt_VI/haziran/2009_h_kotaman.pdf
<http://www.alternatifokullar.com/okul-listesi/montessori-anaokullari/>
<http://www.ibo.org>
<https://www.tedankara.k12.tr/index.php/universitelerin-IB-diplomasina-yaklasimlari>
<http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/what-you-need-to-know-about-the-ib-tu.pdf>
<http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/dp-programme-brochure-tu.pdf>
<http://www.ibo.org>
<http://www.minikokul.com/pyp-nedir/>
<http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/pyp-programme-brochure-tu.pdf>

<http://www.tedankara.k12.tr/lise2/IB/index1.asp>
<http://www.kocschool.k12.tr/tr-TR/HighSchool/IBDiploma/>
<https://www.academix.com.tr>
<http://www.ibo.org>
<https://www.ibo.org/programmes/diploma-programme/>
<http://www.tedankara.k12.tr/lise2/IB/index1.asp>
<http://www.ibo.org/globalassets/digital-toolkit/other-languages/what-you-need-to-know-about-the-ib-tu.pdf>
<http://www.eyIBoglu.com/tr/associations/ibo/ibPyp.aspx>
<http://www.minikokul.com/pyp-nedir/>
<https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>
https://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=129001
https://www.pegem.net/akademi/kongre_detay.aspx?id=127322
https://resources.ibo.org/data/p_0_pypxx_mph_1004_2_e.pdf sayfa 5
<file:///D:/pyp/790-10061-2-PB.pdf> sayfa 279
<http://www.learningforward.org/news/index.cfm>
<http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/56.pdf>
<https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c1s1/c1s1m4.pdf>
<https://resources.ibo.org/pyp?lang=en&alang=tr>

EK 1. Veri Toplama Aracı

ULUSLARARASI BAKALORYA (UB/IB) PROGRAMINI UYGULAYAN ÖZEL OKULLARDAKİ OKUL ÖNCESİ YÖNETİCİLERİN/ÖĞRETMENLERİN “İLK YILLAR PROGRAMI”NA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ GÖRÜŞME FORMU

Açıklama

Sayın Katılımcı,

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de UB/IB programı kapsamında okul öncesi dönemine yönelik “İlk Yıllar Programı”nı uygulayan özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerin söz konusu programın okulun eğitim ve öğretim sürecine uyarlanmasına ve okulda uygulanmasına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

Görüşme yaklaşık 60 dakikanızı alacaktır. Görüşleriniz izninizle kayıt altına alınacaktır. Verdiğiniz bilgiler tamamen araştırma amacıyla değerlendirilecek ve hiçbir şekilde araştırmacı dışındaki kişilerin eline geçmeyecektir. Veri toplama aracını içtenlikle cevaplamanız araştırmanın gerçeğe uygunluk derecesini yükseltecektir. İlgi, yardımlarınız ve katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Esengül Sezer Çelikdemir

Ankara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Yönetimi ve Teftişi Yüksek Lisans Öğrencisi

Görüşmeyi Yapan: Esengül Sezer

Görüşme Tarihi: .../.../2018

BÖLÜM I. Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz : ☐ Kadın ☐ Erkek

Yaşınız :

Öğrenim durumunuz: ☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

Öğretmenlik kıdeminiz:..... Yıl

Çalıştığınız bu okuldaki kıdeminiz: Yıl

İlk Yıllar Programı okulunuzda kaç yıldır uygulanmaktadır? Yıl

İlk Yıllar Programı’nı siz kaç yıldır uyguluyorsunuz? Yıl

İlk Yıllar Programı’nı uygulamadan önce herhangi UB ile ilgili herhangi bir eğitim aldınız mı? ☐ Evet ☐ Hayır (Cevabınız evetse lütfen türünü ve süresini belirtiniz).....

.....

GÖRÜŞME SORULARI

1. İlk Yıllar Programı size ne ifade etmektedir? Kısaca anlatır mısınız?
2. Öğretmenlerin bu programı uygulamaya başlamadan önce programla ilgili hazırlık sürecinden geçmeleri gerektiğini düşünüyor musunuz? Nedenini açıklar mısınız?
3. Okulunuzda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretim içeriğinin/konularının UB İlk Yıllar Programı'na uyarlanması nasıl yapılmaktadır? Bu uyarlama ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
4. Okulunuzda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretim içeriğinin öğrencilere öğretilmesine ilişkin öğretim yöntemleri UB İlk Yıllar Programı'na nasıl uyarlanmaktadır? Bu konudaki görüşleriniz nedir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
5. Okulunuzda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretim süreciyle ilgili ders araç ve gereçlerinin İlk Yıllar Programı'na uyarlanması nasıl yapılmaktadır? Bu konudaki görüşleriniz nedir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
6. Okulunuzda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim ve öğretim sürecinin değerlendirmesi yöntem ve tekniklerinin UB İlk Yıllar Programı'na uyarlanması nasıl yapılmaktadır? Bu konudaki görüşleriniz nedir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
7. İlk Yıllar Programının okulunuzda uygulanmasının çocuklara sağladığı “yararlar” ve çocuklar için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) sizce nelerdir Bunları çocuğun beş gelişim alanı (bilişsel, motor, dil, sosyal-duygusal, öz bakım becerileri) çerçevesinde değerlendirebilir misiniz?
8. İlk Yıllar Programının okulunuzda uygulanmasının ailelere sağladığı “yararlar” ve aileler için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) sizce nelerdir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
9. İlk Yıllar Programının okulunuzda uygulanmasının öğretmenlere sağladığı “yararlar” ve öğretmenler için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) sizce nelerdir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
10. İlk Yıllar Programının okulunuzda uygulanmasının okul yönetimine sağladığı “yararlar” ve okul yönetimi için ortaya çıkardığı “güçlükler” (sıkıntılar) sizce nelerdir? Lütfen açıklayabilir misiniz?
11. İlk Yıllar Programının uygulanmasındaki yararları artırmaya ve yaşanan güçlükleri (sıkıntıları) aşmaya ilişkin önerileriniz nelerdir? Lütfen belirtebilir misiniz?

EK 2. YÖNETİCİ/ÖĞRETMEN BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Sizi “Uluslararası Bakalorya (Ub/Ib) Programını Uygulayan Özel Okullardaki Okul Öncesi Yöneticilerin/Öğretmenlerin “İlk Yıllar Programı”na İlişkin Görüşleri” başlıklı **araştırmaya** davet ediyorum. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bana sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahipsiniz. Çalışma kapsamında “İlk Yıllar Programı”nın okulun eğitim ve öğretim sürecine uyarlamasında ve okulda uygulanmasına ilişkin görüşlerinizi belirlemek amacıyla 11 soru sormak istiyorum. Görüşmenin bir saatte tamamlanması beklenmektedir. İzniniz olursa görüşme ses kaydına alınacaktır. Bu görüşme ile elde edilen bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak hiçbir kişi ya da kurumla paylaşılmayacaktır.

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi Esengül Sezer
e-mail: esengulszr@gmail.com

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler:

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de IB programı kapsamında okul öncesi dönemine yönelik “İlk Yıllar Programı”nı uygulayan özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerin söz konusu programın okulun eğitim ve öğretim sürecine uyarlanmasına ve okulda uygulanmasına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

- Araştırmanın İçeriği: Araştırma, IB programı uygulayan özel okullardaki okul öncesi öğretmenlerinin “İlk Yıllar Programı”na ilişkin görüşlerinin belirlenmesini içermektedir. Bu kapsamda görüşme kapsamına alınacak öğretmenler Ankara ilinde görev yapanlardır.
- Araştırmanın Nedeni: ☐ Bilimsel araştırma ☒ X Tez çalışması
- Araştırmanın Öngörülen Süresi: 12 ay
- Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 25 anaokulu öğretmeni
- Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): BLIS, Tema Koleji, ABC Koleji, Nesibe Aydın Koleji, İhsan Doğramacı Vakfı Özel Bilkent İlkokulu.

2. Çalışmaya Katılım Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkânı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Görüşme ses kaydına alınacak ve kayıtlar amacı dışında hiçbir şekilde kullanılmayacaktır. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)

Adı-Soyadı:.....

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

EK3. Etik Kurul Onayı

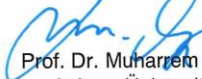
**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ**

Karar Tarihi : 12/07/2019
Toplantı Sayısı : 09
Karar Sayısı : 269

269- Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinden **Esengül Sezer Çelikdemir**'in "Ankara İlinde UB Programı Uygulayan Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin ve Yöneticilerin İlk Yıllar Programı'na İlişkin Görüşleri" başlıklı tezi ile ilgili 13/07/2018 tarih ve 10/135 sayılı karar doğrultusunda yaptığı düzeltmeler Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinden **Esengül Sezer Çelikdemir**'in "Ankara İlinde UB Programı Uygulayan Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin ve Yöneticilerin İlk Yıllar Programı'na İlişkin Görüşleri" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR
12/07/2019

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkanı

EK 4. Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni

T.C.
ÇANKAYA KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 78520003-605.01-E.12595272
Konu : Araştırma İzni
Esengül SEZER ÇELİKDEMİR

02.07.2018

İLGİLİ OKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

- İlgi :a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 26.06.2018 tarihli ve 14588481-605.99-E.12298030 sayılı yazısı.

Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Teftişi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esengül SEZER ÇELİKDEMİR'in "**Uluslararası Bakolarya Programı Uygulayan Özel Okullardaki Okul Öncesi Öğretmenlerinin İlk Yıllar Programına İlişkin Görüşleri**" konulu uygulama talebi İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Komisyonunca incelenmiş olup, ilçemize bağlı ekli listede adı geçen okullarda uygulamanın yapılması ile ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ilgi (b) yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Uygulama formunun (3 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi(a) Genelge çerçevesinde, okul müdürlerinin sorumluluğunda okul ve kurum yöneticilerinin de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Hasan Hüseyin ÖZİPEK
Müdür a.
Şube Müdürü

- Ek :
1-Uygulama formu (3 sayfa)
2-İlgi(b) yazı (1 sayfa)
3-Okul Listesi(1 sayfa)

DAĞITIM:
Ekli Listede Belirtilen Okullar

Namık Kemal Mah. Kumrular Cad. No:7/C Kızılay/ANKARA
Elektronik Ad: www.meb.gov.tr
e-posta: cankaya06_strateji@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için:Yağmur ÖZTÜRK MEMUR
Tel: (0 312) 4106875/144
Faks: (0 312) 4192784-85

De evrak girenin elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakorg.meb.gov.tr> adresinden 1440-f60e-3ca1-a0c0-1109 kodu ile teyit edilebilir

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.12298030
Konu : Araştırma İzni

26.06.2018

ÇANKAYA KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgili: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 08/06/2018 tarih ve E.2417 sayılı yazısı.

Ankara Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Teftişi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esengül SEZER ÇELİKDEMİR'in "Uluslararası Bakolarya Programı Uygulayan Özel Okullardaki Okul Öncesi Öğretmenlerinin İlk Yıllar Programına İlişkin Görüşleri" konulu uygulama talebi Araştırma Komisyonumuzca incelenmiş olup ilçenize bağlı ekli listede adı geçen okullarda uygulamanın yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Uygulama formunun (3 sayfa) uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) genelge çerçevesinde, ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda okul ve kurum yöneticileri de uygun gördüğü takdirde gönüllülük esasına göre yazımız ekinde gönderilen mühürlü uygulama araçlarının uygulanmasına izin verilmesini rica ederim.

Vefa BARDAKCI
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

EKLER:
Uygulama formu (3 sayfa)
Okul Listesi (1 sayfa)

Adres: Emniyet Mah. Alparslan Türkeş Cad. 4/A
Yenimahalle/ANKARA
Elektronik Ağı: www.meb.gov.tr
e-posta: istatistik06@meb.gov.tr

Bilgi için: D. KARAGÜZEL

Tel: 0 (312) 221 02 17
Faks: 0 (312) 221 02 16

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden 4abf-4c91-3da2-a620-253c koda ile teyit edilebilir.

Veri Toplanması Planlanan Okullar

Aşağıda Ankara ilinde veri toplanması planlanan okulların adları verilmiştir.

1. İhsan Doğramacı Vakfı Özel Bilkent Laboratuvar Okulu ve Uluslararası Okulu (BLIS)
2. Tema Koleji
3. Doğa Koleji
4. Nesibe Aydın Koleji
5. İhsan Doğramacı Vakfı Özel Bilkent İlkokulu

BENZERLİK BİLDİRİMİ

“ULUSLARARASI BAKALORYA (UB) PROGRAMINI UYGULAYAN ÖZEL OKUL ÖNCESİ OKULLARDA ÇALIŞAN YÖNETİCİLERİN VE ÖĞRETMENLERİN “İLK YILLAR PROGRAMI”NA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ” başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) “Beş sözcükten daha az olan benzeşmeler” (2) “Kaynaklar” (3) “Doğrudan Alıntılar” dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarihi	: 11.08.2020
Gönderim Numarası	: 1368393368
Sayfa Sayısı	: 116
Sözcük Sayısı	: 4229
Karakter Sayısı	: 293960
Benzerlik Oranı	: %5
Savunma Tarihi	: 16.09.2020

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı’na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10’dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı: Esengül Sezer

Tarih: 16.09.2020

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı : Esengül Sezer
E-Posta Adresi : esengulszr@gmail.com

İş Deneyimi :

Unvan	Görev Yeri	Yıl
Öğretmen	İdv Ankara Özel Bilkent Laboratuvar Okulları ve Uluslararası Okulu (BLIS)	2013-2018
Müdür Yardımcısı	Erzurum Özel Bilkent Laboratuvar Okulları	2018-2020
İYP Koordinatörü	Erzurum Özel Bilkent Laboratuvar Okulları	2018-2020

Akademik Bilgiler

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Okul Öncesi Öğretmenliği	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2007-2013
Yüksek Lisans	Eğitim Bilimleri/ Eğitim Yönetimi ve Teftişi	Ankara Üniversitesi	2014-2020